

KANUNI ZA UCHAMBUZI WA MAZINGIRA

**HARVESTIME
INTERNATIONAL
NETWORK**

© Harvestime International Institute
<http://www.harvestime.org>

YALIYOMO

Jinsi Ya Kutumia Mwongozo Huu	3
Mapendekezo Kwa Kujifunza Kwa Vikundi	4
Utangulizi Wa Kozi	5
Malengo Ya Kozi	6
1. Mazingira	7
2. Uchambuzi Wa Mazingira	17
3. Msingi Wa Kibiblia: Agano La Kale.....	26
4. Msingi Wa Biblia: Agano Jipya.....	33
5. Uchambuzi Binafsi Wa Mazingira.....	41
6. Kuchambua Kundi La Watu	60
7. Kuchambua Eneo.....	76
8. Kuchambua Taifa	88
9. Kuchambua Mkoa.....	100
10. Kuchambua Shirika Lililopo La Kikristo.....	112
11. Mkakati Wa Kupanga.....	127
Nyongeza	134
Majibu Ya Kujipima	138

JINSI YA KUTUMIA MWONGOZO HUU

MUUNDO WA MWONGOZO

Kila somo linajumuisha:

Malengo: Haya ndiyo malengo unayopaswa kufikia kwa kusoma sura. Zisome kabla ya kuanza somo.

Mstari Muhimu: Aya hii inasisitiza dhana kuu ya sura. Ikariri.

Maudhui ya Sura: Soma kila sehemu. Tumia Biblia yako kutafuta marejeleo yoyote ambayo hayajachapishwa katika mwongozo.

Kujijaribu: Fanya mtihani huu baada ya kumaliza kusoma sura. Jaribu kujibu maswali bila kutumia Biblia yako au mwongozo huu. Unapomaliza Kujijaribu, angalia majibu yako katika sehemu ya majibu iliyotolewa mwishoni mwa kitabu.

Kwa Masomo Zaidi: Sehemu hii itakusaidia kuendelea na funzo lako la Neno la Mungu, kuboresha ustadi wako wa kujifunza, na kutumia yale ambayo umejifunza katika maisha na huduma yako.

Mtihani wa Mwisho: Ikiwa umejiandikisha katika kozi hii kwa mkopo, ulipata mtihani wa mwisho pamoja na kozi hii. Baada ya kuhitimisha kozi hii, unapaswa kukamilisha mtihani huu na urudishe kwa daraja kama ulivyoelekezwa.

VIFAA VYA ZIADA VINAVYOHITAJI

Utahitaji toleo la Biblia la King James.

MAPENDEKEZO KWA KUJIFUNZA KWA VIKUNDI

MKUTANO WA KWANZA

Ufunguzi: Fungua kwa maombi na utangulizi. Fahamu na uwasajili wanafunzi.

Anzisha Taratibu za Kikundi: Tambua ni nani atakayeongoza mikutano, saa, mahali, na tarehe za vipindi.

Kusifu na Kuabudu: Alika uwepo wa Roho Mtakatifu katika kipindi chako cha mafunzo.

Sambaza Miongozo Kwa Wanafunzi: Tambulisha kichwa cha mwongozo, muundo, na malengo ya kozi yaliyotolewa katika kurasa chache za kwanza za mwongozo.

Fanya Mgawo wa Kwanza: Wanafunzi watasoma sura zilizogawiwa na kujijaribu kabla ya mkutano unaofuata. Idadi ya sura unazoshughulikia kwa kila mkutano itategemea urefu wa sura, maudhui na uwezo wa kikundi chako.

MIKUTANO YA PILI NA INAYOFUATA

Kufungua: Omba. Karibu na usajili wanafunzi wowote wapya na uwape mwongozo. Kuhudhuria. Uwe na wakati wa kusifu na kuabudu.

Marejeleo: Toa muhtasari mfupi wa ulichojifunza kwenye mkutano uliopita.

Somo: Jadili kila sehemu ya sura kwa kutumia **VICHWA VYA HERUFI ZINAVYOONEKANA KUBWA** kama muhtasari wa kufundishia. Waulize wanafunzi maswali au maoni juu ya kile wamejifunza. Tumia somo kwa maisha na huduma za wanafunzi wako.

Kujijaribu: Kagua Majaribio ya Kibinafsi ambayo wanafunzi wamemaliza. (Kumbuka: Ikiwa hutaki wanafunzi wapate majibu ya Majaribio ya Kibinafsi, unaweza kuondoa kurasa za majibu kutoka nyuma ya kila mwongozo.)

Kuifanyia Kazi: Unaweza kufanya sehemu hii kwa kikundi au mtu binafsi.

Mtihani wa Mwisho: Ikiwa kikundi chako kimejiandikisha katika kozi hii kwa mkopo, ulipata mtihani wa mwisho na kozi hii. Toa nakala kwa kila mwanafunzi na usimamie mtihani baada ya kuhitimisha kozi hii.

Moduli: Kupanga
Kozi: Kanuni za Uchambuzi wa Mazingira

UTANGULIZI WA KOZI

Kozi hii inatanguliza kanuni za uchanganuzi wa mazingira muhimu kwa ajili ya kupanga na kuhamasisha rasilimali za kiroho kwa ajili ya kuinjilisha.

Utafiti huu unasisitiza umuhimu wa uchambuzi wa mazingira katika kupanga mikakati ya kufikia ulimwengu na Injili. "Uchambuzi wa mazingira" umefafanuliwa na kupitiwa upya katika kumbukumbu za Agano la Kale na Jipya. Maagizo yanatolewa kwa ajili ya kufanya uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira na kuchambua makundi ya watu, maeneo ya kijiografia, mataifa, maeneo ya dunia, na mashirika ya Kikristo.

Kozi hii ni ya pili katika mfululizo wa tatu katika "Moduli ya Kupanga" ya mafunzo yanayotolewa na Mtandao wa Kimataifa wa Harvestime. "Kanuni za Usimamizi wa Kibiblia" hutangulia kozi hii, na "Usimamizi Kwa Malengo" huifuata.

Inapendekezwa kwamba kozi hizi tatu zisomwe kwa mpangilio wao uliopendekezwa kwa uelewa sahihi wa uongozi, upangaji, na mpangilio muhimu kwa huduma yenye ufanisi.

MALENGO YA KOZI

Baada ya kumaliza kozi hii utaweza:

- Bainisha neno "uchambuzi wa mazingira."
- Tambua madhumuni ya uchambuzi wa mazingira.
- Tambua mifano ya Agano la Kale ya uchambuzi wa mazingira.
- Tambua mifano ya Agano Jipya ya uchambuzi wa mazingira.
- Fanya uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira.
- Kuchambua eneo la kijiografia.
- Kuchambua taifa.
- Chunguza eneo la dunia.
- Chunguza tengenezo la Kikristo lililopo.
- Eleza mpango wa "REAP" wa Harvestime International Network.
- Tumia uchambuzi wa mazingira kupanga mikakati ya uinjilisti.

SURA YA KWANZA

MAZINGIRA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha neno "mazingira."
- Eleza mazingira ya kwanza ya mwanadamu.
- Eleza mazingira ya dunia ya sasa.
- Eleza ni nini kilisababisha mabadiliko kutoka mazingira ya kwanza hadi ya sasa.
- Tambua njia tatu mazingira ya sasa yanaathiri mwanadamu kiroho.
- Fanya muhtasari wa mpango wa Mungu wa kumwokoa mwanadamu kutoka katika mazingira haya ya dhambi.
- Eleza jinsi mazingira yanahusiana na utume wa Kanisa.

AYA MUHIMU:

Mungu akaona ya kuwa maovu ya mwanadamu ni makubwa duniani, na kwamba kila kusudi analowaza moyoni mwake ni baya tu sikuzote. (Mwanzo 6:5)

UTANGULIZI

Kila mwamini aliyezaliwa mara ya pili ameitwa na Mungu kuwa sehemu ya mwili mkuu wa kiroho unaojulikana kama Kanisa. Agizo kuu lililopewa Kanisa ni kupeleka Injili kwa mataifa yote:

Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na Mwana, na Roho Mtakatifu;

na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi; na tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. (Mathayo 28:19-20)

...Vivyo hivyo ilimpasa Kristo kuteswa, na kufufuka katika wafu siku ya tatu...

...Ili kwamba mataifa yote watahubiriwa kwa jina lake habari ya toba na ondoleo la dhambi... (Luka 24:46-47).

Juhudi za kutimiza changamoto hii huathiriwa na kitu kinachojulikana kama "mazingira." Somo hili linatanguliza somo la mazingira, linafafanua neno, na kueleza jinsi mazingira yanahusiana na utume wa Kanisa.

MAZINGIRA

"Mazingira" yanajumuisha mambo ya kimwili, kijamii, kitamaduni na kiroho ambayo yanamzunguka mtu. Inajumuisha sehemu zote za jamii ambamo mtu anaishi, anafanya kazi, na anahudumu.

Mazingira ya asili au kimwili yanajumuisha vitu vinavyoonekana vinavyomzunguka mwanadamu. Inarejelea nchi, jiji, au kijiji anachoishi. Inarejelea yote yanayoweza kuonekana kwa macho ya asili kama vile majengo, ardhi, wanyama, miti, milima, mali, nk.

Mazingira ya kimwili yanaweza kuwa dessert kavu, eneo la mlima baridi, msitu, au kisiwa. Inaweza kuwa mazingira mazuri sana yenye hali ya hewa tulivu ambapo mazao hukua kwa urahisi. Inaweza kuwa mazingira magumu sana, yenye hali mbaya ya hewa ambayo inafanya kutoa chakula cha kutosha kuwa ngumu. Mazingira ya kimaumbile yanaweza kuwa jiji lenye watu wengi au eneo la mbali lenye watu wachache tu.

Mazingira ya kijamii yanahusu watu wanaoishi katika mazingira yoyote ya kimwili. Mazingira ya kijamii ni watu ambao unaishi, unafanya kazi, na waziri.

Watu binafsi katika kila jamii ni washiriki wa familia. Familia hizi zinaweza kupangwa katika matabaka, koo, au makabila. Ndani ya makundi haya kuna migawanyiko mingine kama vile maskini, matajiri, wasomi na wasio na elimu. Taifa linaundwa na "vikundi vya watu" vingi, ambavyo utajifunza baadaye katika kozi hii. Jinsi watu wanavyopangwa katika mazingira inaitwa "muundo wa kijamii."

Mazingira ya kitamaduni hurejelea mifumo inayokubalika ya maisha na tabia ndani ya kundi la watu. Mifumo hiyo inatia ndani mambo kama vile lugha, adabu, desturi, na viwango vya maisha.

Utamaduni pia unajumuisha mambo kama vile muziki, sanaa, sayansi, fasihi, mifumo ya elimu na miundo ya kisiasa. Utamaduni hukua kama matokeo ya ushawishi wa kidini na kisiasa na kwa mazoezi ya mara kwa mara ya mila kwa muda mrefu.

Utamaduni hutofautiana kati ya mataifa na hata kati ya makundi ya watu ndani ya taifa. Kwa mfano, katika nyakati za Biblia utamaduni wa Wayahudi ulikuwa tofauti na ule wa Mataifa. Wayahudi hawakula nyama fulani na walifanya tohara. Watu wa mataifa mengine walikula kila aina ya nyama na hawakufanya tohara. Makundi hayo mawili yalitofautiana katika dini, desturi, na muundo wa kijamii.

Mazingira ya kiroho yanarejelea mambo yanayoathiri roho ya mwanadamu. Mungu ni kiumbe cha Utatu: Mungu Baba, Mungu Mwana Yesu Kristo, na Mungu Roho Mtakatifu. Mwanadamu aliumbwa kwa mfano wa Mungu kama kiumbe cha utatu. Mwanadamu ana mwili, nafsi na roho.

Mazingira ya kiroho ni yale yanayoathiri nafsi na roho ya mwanadamu. Kuna nguvu za kiroho za uovu chini ya udhibiti wa Shetani. Kuna nguvu za kiroho za wema chini ya udhibiti wa Mungu. Nguvu hizi za kiroho zinapigana mara kwa mara kwa ajili ya udhibiti wa nafsi na roho ya

mwanadamu.

(Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime inatoa kozi yenye kichwa "*Mikakati ya Kiroho: Mwongozo wa Vita vya Kiroho*" ambayo inashughulikia somo la mazingira ya kiroho kwa undani.)

Ili kuelewa mambo ya kimwili, kijamii, kitamaduni, na kiroho ya mazingira ya mwanadamu, ni lazima tupitie rekodi iliyotolewa na Mungu katika Neno Lake lililoandikwa, Biblia Takatifu. Ni lazima turudi nyuma katika historia hadi kipindi cha kabla ya wakati, kama tunavyoujua, ulianza hapa duniani.

MWANZO WA MAMBO YOTE

Biblia inafundisha kwamba Mungu amekuwepo sikuzote. Hana mwanzo wala mwisho. Makao yake ni Mbinguni. Mungu aliumba makao yake Mbinguni. Pia aliumba makao ya mwanadamu, ambayo ni dunia. Kila kitu kilichopo kiliumbwa na Mungu:

Kwa kuwa katika yeye vitu vyote viliumbwa, vilivyo mbinguni na vilivyo juu ya nchi, vinavyoonekana na visivyooonekana, ikiwa ni viti vya enzi, au usultani, au enzi, au mamlaka; vitu vyote viliumbwa na Yeye, na kwa ajili Yake.

Naye amekuwako kabla ya vitu vyote, na vitu vyote hushikana kwa njia yake. (Wakolosai 1:16-17)

Kila kitu ambacho Mungu aliumba awali kilikuwa kizuri:

Na Mungu akaona kila kitu alichokifanya, na tazama, ni chema sana. (Mwanzo 1:31)

ASILI YA UOVU

Miongoni mwa viumbe hai vilivyoumbwa na Mungu walikuwa malaika. Kulikuwa na malaika mmoja maalum aliyeyumbwa na Mungu aliyetwa Lusifa. Biblia inarekodi kwamba Lusifa awali alikuwa mkamilifu, mrembo sana, na alishikilia nafasi muhimu Mbinguni.

Lusifa alijivunia sana uzuri na nafasi yake. Alipanga baadhi ya malaika wengine na kumwasi Mungu. Kwa kiburi, Lusifa alitaka kuwa mkuu kuliko Mungu. Alijaribu kuupindua Ufalme wa Mungu wa Mbinguni.

Kwa sababu ya dhambi hii, Lusifa na malaika walioshiriki katika uasi wake walitupwa kutoka Mbinguni hadi duniani. Lusifa alijulikana kama Shetani au Ibilisi. Malaika wake waliitwa mashetani. Unaweza kusoma historia ya matukio haya katika Isaya 14:12-15 na Ezekieli 28:14-16. Shetani ndiye nguvu ya kiroho iliyo nyuma ya dhambi zote, matendo yote ya udhalimu, na kila uovu duniani.

MAZINGIRA YA KWANZA

Mungu alipoumba dunia yetu kwa mara ya kwanza, ilikuwa ni mazingira kamilifu. Mungu alitazama matendo yote ya uumbaji wake na kusema, "Ni vyema" (Mwanzo 1). Mungu alipomuumba mwanadamu kwa mfano wake, mwanadamu pia alikuwa mkamilifu. Hakuwa na dhambi na katika ushirika wa kiroho na Mungu (Mwanzo 1:26 na sura ya 2).

Mungu alipomuumba mwanamke aliwaambia wanandoa wa kwanza wazae na wazae watoto. Adamu na Hawa walipaswa kuijaza dunia na watu wengine wasio na dhambi, wacha Mungu kama wao (Mwanzo 2:18-25; 1:28).

Mahali pa kwanza Adamu na Hawa waliishi palikuwa ni bustani iliyoitwa Edeni. Bustani hii ilikuwa mazingira mazuri yaliyojaa uumbaji wa ajabu wa Mungu:

Bwana Mungu akapanda bustani upande wa mashariki wa Edeni; na hapo akamweka yule mtu aliyemfanya.

Bwana Mungu akachipusha katika ardhi kila mti unaotamanika kwa macho na kufaa kwa kuliwa...

Na mto ukatoka katika Edeni wa kuinyesha bustani... (Mwanzo 2:8-10)

Mungu aliumba mazingira kamilifu. Lakini kumbuka, Shetani alikuwa ametupwa kutoka Mbinguni hadi duniani. Shetani alisababisha mabadiliko ya kutisha kuja katika mazingira haya makamilifu ambayo mwanadamu aliwekwa na Mungu.

DHAMBI INAINGIA KATIKA MAZINGIRA

Akiwa ameumbwa kwa mfano wa Mungu, mwanadamu alikuwa na akili yenye akili ambayo angeweza kufanya nayo maamuzi. Mwanadamu angeweza kuchagua kumtii au kutomtii Mungu. Utakumbuka kwamba Shetani alianzisha uovu. Kwa sababu uovu ulikuwepo, mwanadamu angeweza kuchagua kati ya mema na mabaya. Mwanadamu alichagua uovu. Uasi wa kwanza wa mwanadamu wakati mwingine huitwa "anguko la mwanadamu," kumaanisha kwamba mwanadamu alianguka kutoka kwa haki na kuingia katika dhambi. Unaweza kusoma hadithi kamili ya tukio hili la kutisha katika Mwanzo 2-3.

Katika bustani ya Edeni, kulikuwa na miti mingi ambayo Adamu na Hawa wangeweza kula. Lakini kulikuwa na mti mmoja ambao wanandoa walipaswa kuepuka:

Bwana Mungu akamwagiza huyo mtu, akisema, Matunda ya kila mti wa bustani waweza kula;

Lakini matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya usile, kwa maana siku utakapokula matunda ya mti huo utakufa hakika.
(Mwanzo 2:16-17)

Mwanadamu alikuwa na uwezo wa kuchagua. Angeweza kumtii au kutomtii Mungu. Shetani aliongoza mwanamume na mwanamke wa kwanza kutomtii Mungu. Kwa sababu ya kutotii kwao, dhambi iliingia katika mazingira yao.

MAZINGIRA YANABADILIKA

Dhambi ilileta mabadiliko ya kutisha kwa mwanadamu na mazingira yake. Mungu alikuwa amewaonya Adamu na Hawa kwamba adhabu ya dhambi ni kifo. Hii ilijumuisha kifo cha kimwili na kiroho. Kifo cha kiroho kilikuwa ni kupoteza uhusiano wao na Mungu. Kifo cha kimwili kilikuwa kifo cha miili yao halisi ya kimwili.

Kwa sababu Adamu na Hawa walifanya dhambi, dhambi na kifo vilikuja juu ya watu wote:

Kwa hiyo, kama kwa mtu mmoja dhambi iliingia ulimwenguni, na kwa dhambi hiyo mauti; na hivyo mauti ikawafikia watu wote kwa sababu wote wamefanya dhambi. (Warumi 5:12)

Kwa sababu ya anguko la Adamu na Hawa, dhambi imepitishwa kwa wanadamu wote. Hiyo ina maana kila mtu aliyezaliwa hurithi asili ya msingi ya dhambi. Kama vile tabia za kimwili zinavyorithiwa, tabia ya kiroho ya asili ya dhambi hurithiwa.

Kila mtu hutenda dhambi kibinafsi anapovutwa na asili hii ya dhambi kumwasi Mungu:

Kila mtu hujaribiwa anapovutwa na kudanganywa na tamaa yake mwenyewe.

Kisha tamaa ikiisha kuchukua mimba huzaa dhambi, na dhambi ikiisha kukomaa huzaa mauti. (Yakobo 1:14-15)

Kwa sababu ya asili ya dhambi na matendo ya mtu binafsi ya dhambi, watu wote wanakabiliwa na kifo cha kimwili na kiroho:

Kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu. (Warumi 3:23)

Mazingira ya kimwili ya mwanadamu pia yalilaaniwa. Mungu alisema dunia itazaa miiba na michongoma. Kazi kali (jasho) huashiria uhusiano wa mwanadamu na mazingira yake ya kimwili:

Akamwambia Adamu, Kwa kuwa umeisikiliza sauti ya mkeo, ukala matunda ya mti ambao nalikuagiza, nikisema, Usile; Ardhi imelaaniwa kwa ajili yako; kwa uchungu utakula matunda yake siku zote za maisha yako.

Miiba na michongoma itakuzalia; nawe utakula mboga za shambani;

Kwa jasho la uso wako utakula chakula, hata utakapoirudia ardhi; kwa maana u mavumbi wewe, nawe mavumbini utarudi. (Mwanzo 3:17-19)

Ulimwengu wenyewe ulichafuliwa na dhambi za mwanadamu:

...Kwa maana umeitia nchi unajisi kwa uzinzi wako na kwa uovu wako.

Kwa hiyo manyunyuyu yamezuiliwa, wala hapakuwa na mvua ya masika. (Yeremia 3:2-3)

Haikupita muda mrefu Mungu akaitazama dunia aliyoiumba...

Mungu akaona ya kuwa maovu ya mwanadamu ni makubwa duniani, na kwamba kila kusudi analowaza moyoni mwake ni baya tu sikuzote. (Mwanzo 6:5)

Huu hapa ni mukhtasari wa jinsi mazingira ya mwanadamu yalivyobadilika kwa sababu ya dhambi:

- 1. Mwanadamu alibadilika kiroho:** Hakuwa tena katika ushirika na Mungu. "Kifo cha kiroho" kinamaanisha kutengwa na Mungu milele kwa sababu ya dhambi. Kila mtu katika vizazi vijavyo alirithi asili ya msingi ya dhambi na wanadamu wote wametenda dhambi.
- 2. Mwanadamu alibadilika kimwili:** Mwili wake ungezeeka hatimaye, angekufa, na angerudi kwenye mavumbi ambayo Mungu alitumia kumuumba.
- 3. Dunia yenyewe ililaaniwa:** "Miiba na michongoma" iliwakilisha laana ambayo chini yake mazingira yaliwekwa. Mwanadamu angepitia matatizo makubwa kati yake na mazingira haya ya dhambi aliyokuwa akiishi.

MAZINGIRA YA SASA

Mazingira ya sasa ya dunia ambayo mwanadamu anaishi bado ni mabaya. Mpaka Mungu atakapoharibu ulimwengu huu wa sasa wenye dhambi na kuumba Mbingu na dunia mpya, viumbe vyote vinaugua kwa ajili ya kufunguliwa kutoka katika mazingira ya kutisha yaliyoundwa na dhambi:

Kwa maana twajua ya kuwa viumbe vyote vinaugua pamoja na kuwa na utungu pamoja hata sasa. (Warumi 8:22)

JINSI MWANADAMU ANAVYOATHIRIKA

Mazingira ya dhambi ya ulimwengu huu wa sasa huathiri mwanadamu kiroho kwa sababu maadui watatu wa kiroho wanafanya kazi: Ulimwengu, mwili, na Ibilisi:

- 1. Ulimwengu:** Shetani anafanya kazi kupitia mfumo mwovu wa ulimwengu, pamoja na dhambi zake zote, uchu wa mali, na falsafa zake zisizo za Mungu.

2. **Mwili:** Watu wote wamezaliwa wakiwa wenye dhambi. Shetani anafanya kazi kupitia asili ya msingi ya dhambi kuwaongoza wanaume na wanawake kwenye matendo ya dhambi binafsi. Asili hii ya msingi (inayoitwa "mwili" katika Biblia) husababisha matendo ya kutisha, ya dhambi ya udhalimu.
3. **Ibilisi:** Shetani angali anafanya kazi katika mazingira ili kutimiza makusudi yake. Anafanya kazi kupitia mashetani na wanaume na wanawake wanaowasilisha matakwa yao kwake.

NJIA YA KUHEPA

Mungu ametoa njia ya kuepuka mazingira haya ya dhambi. Mwanadamu anaweza kuokolewa kutokana na athari mbaya za kifo cha kiroho (kutengwa na Mungu):

Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. (Yohana 3:16)

Kupitia Yesu, mwanadamu pia anaweza kuokolewa kutokana na madhara ya milele ya kifo cha kimwili. Waumini wote wa kweli wanaokufa kimwili siku moja watafufuliwa kutoka kwa kifo cha kimwili hadi uzima wa milele:

Kwa maana Bwana mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko, na sauti ya malaika mkuu, na parapanda ya Mungu; nao waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza;

Kisha sisi tulio hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika mawingu, ili tumlaki Bwana hewani; na hivyo tutakuwa pamoja na Bwana milele. (1 Wathesalonike 4:16-17)

Ulimwengu wenye dhambi tunamoishi siku moja utaharibiwa, na Mungu ataumba Mbingu mpya na dunia mpya:

Lakini siku ya Bwana itakuja kama mwivi wakati wa usiku; ambayo mbingu zitatoweka kwa mshindo mkuu, na viumbe vya asili vitaunguzwa, na kufumuliwa, na nchi na kazi zilizomo ndani yake zitateketezwa. ...

Lakini, sawasawa na ahadi yake, tunatazamia mbingu mpya na nchi mpya, ambayo haki yakaa ndani yake. (2 Petro 3:10, 13)

Ingawa ulimwengu bado uko chini ya laana ya dhambi, waamini wanaweza kuwekwa huru kutokana na laana hiyo na kuishi maisha tele kupitia Yesu Kristo. Yesu alisema:

...mimi nimekuja ili wawe na uzima kisha wawe nao tele. (Yohana 10:10)

Asili yako ya msingi ya dhambi inaweza kubadilishwa kwa uwezo wa Mungu kuzaa matunda ya

kiroho ya upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, imani, upole na kiasi (Wagalatia 5:22-23). Ingawa ungali ulimwenguni, si lazima uwe sehemu ya mazingira haya maovu ya dhambi.

Siombi kwamba uwatoe katika ulimwengu, bali uwalinde na yule mwovu.

Wao si wa ulimwengu, kama mimi nisivyo wa ulimwengu. (Yohana 17:15-16)

Uko ulimwenguni kwa kusudi la kueneza Injili kwa ulimwengu huu mwovu:

Kama vile ulivyomituma mimi ulimwenguni, nami pia nimewatuma wao ulimwenguni. (Yohana 17:18)

Tunaweza kufurahi kwa sababu Yesu...

... alijitua nafsi yake kwa ajili ya dhambi zetu, ili atukomoe na ulimwengu huu mbovu wa sasa, sawasawa na mapenzi ya Mungu Baba yetu. (Wagalatia 1:4)

MAZINGIRA NA UTUME WA KANISA

Mazingira ni muhimu kwa utume wa Kanisa kufikia mataifa yote kwa Injili:

Kwanza: Huduma yote inafanywa katika mazingira ya ulimwengu ambayo umejifunza kimsingi ni maovu. Ukielewa hili hutashangaa mashambulizi ya adui unapohudumu.

Pili: Kuna aina nyingi za mazingira ndani ya dunia hii ambazo zinatofautiana sana moja na nyingine. Vile vile wanadamu wote wanaathiriwa na mazingira mabaya ya ulimwengu kwa ujumla, wao pia huathiriwa na mazingira maalum wanamoishi. Unapoelewa mazingira yao mahususi unaweza kuwasilisha Injili kwa ufanisi zaidi.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "mazingira."

---

3. Eleza mazingira ya kwanza ya mwanadamu.

---

4. Eleza mazingira ya dunia ya sasa.

---

5. Ni nini kilisababisha mabadiliko kutoka kwa mazingira ya kwanza hadi mazingira ya sasa ya ulimwengu?

---

6. Tambua njia tatu mazingira ya sasa yanaathiri mwanadamu kiroho.

---

7. Mpango wa Mungu wa kumwokoia mwanadamu kutoka katika mazingira haya ya dhambi ni upi?

---

8. Mazingira yanahusiana vipi na utume wa Kanisa?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Soma Mwanzo sura ya 3 na uone jinsi Shetani alivyotumia mazingira katika jaribu la kwanza. Bustani iliyombwa na Mungu ilikuwa kamilifu. Lakini kulikuwa na mti mmoja uliokatazwa. Mwanadamu alipewa chaguo: Kumtii Mungu na kuepuka mti huu na kuendelea kuishi katika mazingira makamilifu au kutomtii Mungu na kuruhusu dhambi iingie kwenye mazingira. Katika Mwanzo sura ya 3, Hawa yuko katika mazingira karibu na mti uliokatazwa. Biblia inaonya kuhusu uovu...

Iepuke, usiipitie, igeukie mbali na kupita. (Mithali 4:15)

Hawa alisikia: Sauti ya Shetani kutoka katika mazingira ya mti uliokatazwa.

Aliona: Kitu cha kuvutia katika mazingira. Lilikuwa ni tunda lililokatazwa.

Alichukua: Kitu cha dhambi kutoka kwa mazingira.

Alikula: Tunda lililokatazwa. Kabla ya kula uovu ulikuwa wa nje. Haikumathiri kiroho, lakini alipokula, akawa mwenye dhambi.

Alitoa: Hawa alikuwa sehemu ya mazingira ya "kijamii" ya Adamu kwa sababu alikuwa mke wake. Alimshawishi Adamu kutenda dhambi kwa kumpa tunda lililokatazwa. Mara nyingi watu wanashawishiwa kutenda dhambi na wale walio katika mazingira yao ya kijamii.

Adamu alikula: Pia alikula tunda lililokatazwa. Mzunguko wa dhambi ulikuwa umeanza na ungeendelea katika historia. Watu wote wakawa wenye dhambi na mazingira ya ulimwengu yakawa ya dhambi.

2. Eleza mazingira ya kimwili yaliyochaguliwa na Lutu katika Mwanzo 13:8-11.
3. Ni aina gani ya mazingira ya kiroho yalikuwa katika jiji la Sodom ambalo Loti alichagua? Ona Mwanzo 13:13 na sura ya 18-19.
4. Linganisha mazingira ya kiroho yanayofafanuliwa katika Mwanzo 6:5 na yale yanayofafanuliwa katika Ufunuo 21:10-27 .

SURA YA PILI

UCHAMBUZI WA MAZINGIRA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha neno "uchambuzi wa mazingira."
- Bainisha aina sita za uchanganuzi wa mazingira utakaojadiliwa katika kozi hii.
- Orodhesha sababu saba kwa nini uchambuzi wa mazingira ni muhimu katika kupeleka Injili kwa mataifa yote.
- Fanya muhtasari wa hatari sita za kuepuka katika uchanganuzi wa mazingira.

AYA MUHIMU:

Kwa maana kila kitu kilichozaliwa na Mungu huushinda ulimwengu, na huku ndiko kushinda kuushindako ulimwengu, hiyo imani yetu. (1 Yohana 5:4)

UTANGULIZI

Sura hii inatanguliza "uchambuzi wa mazingira," ujuzi ambao unaongoza katika kuelewa mazingira ambamo watu wanaishi na jinsi wanavyoathiri juhudi za kuwafikia kwa Injili. "Uchambuzi wa mazingira" umefafanuliwa na aina za uchanganuzi huo zinatambuliwa. Hatari za kuepuka ni kujadiliwa na umuhimu wa uchambuzi wa mazingira kuelezwa.

MAZINGIRA YANAYOTOFAUTIANA

Katika sura iliyopita ulijifunza kwamba mazingira yanajumuisha mambo ya kimwili, kijamii, kitamaduni na kiroho ambayo yanamzunguka mtu. Pia ulijifunza kwamba ulimwengu ni wa dhambi na unakaliwa na wanaume na wanawake wenye dhambi wanaohitaji Mwokozi.

Huduma zote zinafanywa katika mazingira ya jumla ya ulimwengu huu. Lakini kuna mazingira mengi tofauti ndani ya ulimwengu huu wenye dhambi na kila moja linatofautiana sana na lingine. Kwa mfano, mazingira ya kabila dogo katika Jangwa la Sahara ni tofauti sana na ya mkazi wa jiji la kisasa kama New York.

Vile vile wanadamu wote wanaathiriwa na mazingira mabaya ya ulimwengu kwa ujumla, wao pia huathiriwa na mazingira maalum wanamoishi. Unapoelewa mazingira yao, unaweza kuwasilisha ujumbe wa Injili kwa ufanisi zaidi.

UCHAMBUZI WA MAZINGIRA

"Uchambuzi wa mazingira" utakusaidia kuelewa mazingira maalum. Kuchambua kitu kunamaanisha kukichunguza kwa undani, ukichunguza kila sehemu inayounda nzima. "Uchambuzi wa mazingira" unamaanisha kusoma kila sehemu ya mazingira ikijumuisha mambo ya kimwili, kijamii, kitamaduni na kiroho. Unachambua mazingira maalum kwa undani.

AINA ZA UCHAMBUZI WA MAZINGIRA

Kuna aina sita za uchambuzi wa mazingira zilizojadiliwa katika kozi hii ambazo ni muhimu kwa utume wa kueneza Injili kwa ulimwengu. Kila moja itajadiliwa kwa undani katika sura zinazofuata:

UCHAMBUZI BINAFSI: Huu ni uchambuzi wa mazingira yako mwenyewe na wewe mwenyewe kama mwamini.

KUCHAMBUA KUNDI LA WATU: Ulimwengu umeundwa na makundi mbalimbali ya watu. Vikundi hivi vinazungumza lugha tofauti, vina desturi tofauti-tofauti, na vimepangwa kwa njia mbalimbali. Kila eneo la kijiografia, taifa, na eneo la dunia linaundwa na vikundi vingi vya watu tofauti.

KUCHAMBUA ENEO: Eneo ni eneo maalum la kijiografia ndani ya taifa. Inaweza kuwa kata, jiji, kijiji, mkoa, wilaya, au jimbo.

KUCHAMBUA TAIFA: Taifa ni ardhi yote na watu waliounganishwa pamoja kwa mipaka ya kisiasa wanaoishi chini ya serikali inayofanana.

KUCHAMBUA MKOA: Eneo la ulimwengu linaundwa na mataifa kadhaa katika sehemu fulani ya ulimwengu. Kwa mfano, eneo la Amerika ya Kati linajumuisha mataifa ya Guatemala, Kosta Rika, Nikaragua, Belize, Panama, Honduras, na El Salvador.

KUCHAMBUA SHIRIKA LILILOPO LA KIKRISTO: Haya ni makanisa, madhehebu, na mashirika ambayo yameanzishwa kwa madhumuni ya huduma ya Kikristo.

UMUHIMU WA UCHAMBUZI WA MAZINGIRA

Kuelewa mazingira ni muhimu kwa uenezaji wa Injili kwa sababu...

HUWAS Aidia waamini kugundua nafasi zao katika huduma:

Katika somo la "Uchambuzi wa Mazingira Binafsi," utachambua nguvu zako za kiroho, udhaifu, wito, na karama, uchambuzi huu ni muhimu kwa sababu unakusaidia kugundua nafasi yako maalum katika huduma. kuwa na nguvu zaidi na za kiroho ambazo unaweza kuzitumia kwa ajili ya Mungu.

INAMHUSU KILA MTU:

Katika kueneza Injili, ni muhimu kuelewa kwamba hakuna anayeepuka madhara ya mazingira maovu ya ulimwengu huu wa sasa. Watu wote wa kila tamaduni, kabila, na taifa ni watenda dhambi wanaohitaji Mwokozi. Kuna uovu uliopo katika kila tamaduni na asili ya dhambi ya msingi iko katika kila mtu ambaye ni kafiri. Shetani atakuwa akitenda kazi katika kila mazingira ya ulimwengu huu unaohudumu. Utaendelea vita dhidi ya ulimwengu, mwili na Ibilisi.

INAHUSISHA INJILI NA MAZINGIRA:

Uwezo wa watu kuelewa Injili unaathiriwa na mazingira yao. Kwa mfano, ni lazima ushiriki Neno la Mungu katika lugha ambayo msikilizaji anaelewa.

Lazima pia ushiriki Injili kwa namna ambayo inakubalika kitamaduni na kijamii. Katika baadhi ya makundi ya watu ni muhimu kupata kibali na kukubalika kwa viongozi wa makabila kabla hata watu hawajasikiliza ujumbe wako. Jinsi unavyowasilisha ujumbe wako huathiriwa na viwango vya kijamii na kielimu vya hadhira yako. Lazima urekebishe ujumbe ipasavyo.

Huenda ukalazimika kurekebisha mtindo wako wa maisha ili ukubaliwe na utamaduni fulani. Kwa mfano, Mtume Paulo alikula nyama, lakini baadhi ya tamaduni ambazo alihudumu hazikufanya hivyo. Alirekebisha mtindo wake wa maisha ili kuwafikia watu hawa kwa Injili:

Kwa hiyo, ikiwa chakula kitamkwaza ndugu yangu, sitakula nyama wakati wote hapa duniani, nisije nikamkwaza ndugu yangu. (1 Wakorintho 8:13)

USIWAHI kurekebisha mtindo wako wa maisha kukinzana na Neno la Mungu lililoandikwa, lakini pale ambapo mabadiliko rahisi ya kibinafsi yanaweza kufanywa ili kuendeleza Injili inapaswa kufanywa.

Katika jamii nyingi unaweza kutumia vyema utamaduni huo kuwasilisha Injili. Lakini kufanya hivyo, unaelewa sana mazingira ya kitamaduni ya watu. Utamaduni unaweza kutumika kama daraja katika Ufalme wa Mungu au kizuizi kinachowazuia watu wasiingie.

INAWEZESHA MATUMIZI YA MAZINGIRA KUFUNDISHA INJILI:

Yesu alitumia mazingira kufundisha Injili. Alisimulia hadithi zilizohusiana na utamaduni wa watu kwa kutumia vitu vya kawaida kama ngano, samaki, maua, mishumaa na majengo kufundisha masomo ya kiroho.

Yesu hakuwaondoa wanafunzi Wake kwenye mazingira ya uwongo. Hakuwafungia katika nyumba ya watawa au monasteri. Yesu alifundisha wanaume na wanawake pale walipoishi, kufanya kazi, na kuhudumu. Alihusisha Injili na hali zao za kibinafsi. Mazingira yalikuwa uwanja wa mafunzo ambamo walitumia kile walichojifunza.

(Haya ndiyo maono ya Mtandao wa Kimataifa wa Harvestime. Hii ndiyo sababu kozi hii inakuja katika mazingira yako mwenyewe.)

HUTAMBUA UWANJA WA KIROHO WENYE RUTUBA:

Katika ulimwengu wa asili, wakulima huchambua udongo kabla ya kupanda mazao yao. Wanafanya hivi kwa sababu tatu za msingi:

Kwanza, wanataka kuchagua udongo bora zaidi ili kukazia juhudi zao. Wanajua kwamba ardhi yenye rutuba zaidi italeta mavuno makubwa zaidi.

Pili, wanatambua udongo duni ili kubainisha jinsi unavyoweza kutayarishwa kwa kilimo. Katika baadhi ya tamaduni wakulima hutumia mbolea zinazozalishwa kibiashara ili kuboresha udongo. Wengine hukata miti na majani, kuyachoma ardhini, na kutumia majivu yaliyotengenezwa kama mbolea ya asili.

Tatu, wanachambua udongo ili kujua mbinu bora za kilimo. Kwa mfano, wanahitaji kutumia njia za umwagiliaji au mvua ya kutosha? Watapanda nini? Watavunaje mazao?

Uchambuzi wa mazingira katika ulimwengu wa kiroho ni sawa na kile ambacho mkulima anafanya katika ulimwengu wa asili. Tunachanganua watu, maeneo, mataifa na maeneo kwa sababu sawa:

Kwanza, tunataka kuamua maeneo yenye rutuba zaidi kiroho. Maeneo fulani yako tayari kwa mavuno ya kiroho. Biblia inasema watenda kazi ni wachache katika mashamba ya Mungu ya mavuno. Kwa kuwa nguvu za uvunaji wa kiroho ni chache, tunataka kukazia jitihada zetu kuu katika maeneo yaliyo tayari kuvunwa kiroho.

Pili, tunataka kujua njia za kufanya maeneo yasiyopendeza kiroho yawe tayari kwa mavuno. Baadhi ya watu, maeneo, mataifa na maeneo hayapokei Injili kwa njia hiyohiyo. Ni lazima tugundue kwa nini na ni njia gani zitasaidia kubadilisha udongo huu wa kiroho.

Tatu, tunaamua mbinu bora za kutumia...na hiyo inatupeleka kwenye sababu nyingine kuu ya uchanganuzi ambayo ni kwamba...

ITAMBUA MAMBO YANAYOATHIRI UTUME WAKO:

Utume wa Kanisa ni kueneza Injili. Mazingira yanaathiri mkakati ambao dhamira hii itatekelezwa. "Mkakati" ni njia au mpango wa kufikia lengo. Ikiwa unataka kufikia lengo la kuinjilisha ulimwengu kwa Injili, basi lazima uwe na "mikakati" au mbinu za kufikia lengo hili. (Utajifunza zaidi kuhusu mikakati na mipango katika sura ya mwisho ya kozi hii.)

Mpango sawa hautafanya kazi kwa kila mtu kwa njia sawa katika kila mahali. Hii ni kwa sababu hakuna watu wawili na hakuna mazingira mawili yanayofanana sawasawa na hakuna mazao au shamba mbili zinazofanana katika ulimwengu wa asili.

Unapochambua vikundi vya watu, maeneo ya kijiografia, mataifa, na maeneo, unapata taarifa ambayo inakusaidia kupanga mikakati ya kufikia watu katika mazingira haya tofauti kwa Injili.

Mazingira huamua mbinu zinazokubalika za kushiriki Injili kwa sababu ya mifumo tofauti ya kisiasa.

Kwa mfano, katika baadhi ya nchi huwezi tena kuendesha mikutano ya wazi ya uinjilisti. Katika mataifa mengine huwezi kupata ardhi ya kujenga kanisa. Katika mataifa mengine huwezi tena kupata visa ya umishonari ya kuingia nchini kuhubiri Injili.

Kanuni kama hizo haimaanishi kuwa utakata tamaa kwa kushindwa. Unarekebisha tu mbinu zako za kushiriki Injili katika mazingira hayo. Kwa mfano, badala ya kuingia kama mmishonari, unaweza kupata visa ya kufanya kazi kama mfanyakazi wa kilimwengu wakati huo huo ukishiriki Injili. Badala ya mikutano ya wazi, unaweza kutumia mbinu za uinjilisti wa kibinafsi. Badala ya kukutana katika majengo ya kanisa, unaweza kuanzisha makutaniko yanayokutana katika nyumba za waumini.

Kuchanganua mazingira hukusaidia kupanga maelezo kama vile kutafuta makanisa na huduma ambapo watu wanaweza kufika huko na kuziweka katika saa ambayo watu wanaweza kuhudhuria. Kuchambua mazingira hukusaidia kutambua mikakati ya kushiriki Injili ambayo itakuwa ya ufanisi na kukubalika kimwili, kitamaduni, kijamii na kiroho.

INAHUSIANA NA SHUGHULI ZA MUNGU NA MWANADAMU:

Mungu alituma mafuriko makubwa duniani ili kumhukumu mwanadamu kwa sababu ya mazingira ya kutisha yaliyotokana na dhambi yake:

Mungu akaona ya kuwa maovu ya mwanadamu ni makubwa duniani, na kwamba kila kusudi analowaza moyoni mwake ni baya tu sikuzote.

Bwana akaghairi kwa kuwa amemfanya mwanadamu duniani, akahuzunika moyoni mwake.

**Bwana akasema, Nitamwangamiza mwanadamu niliyemuumba usoni pa nchi...
(Mwanzo 6:5-7)**

Soma hadithi ya Sodoma na Gomora katika Mwanzo 18-19. Mungu alituma hukumu juu ya miji hii kwa sababu ya mazingira ya dhambi ambayo walikuwa wameunda.

Soma hadithi ya Ninava katika kitabu cha Yona. Mungu alipanga kupeleka hukumu juu ya mji huu kwa sababu ya dhambi. Jiji zima lilipotubu, Mungu alishughulika nao kwa njia tofauti kwa sababu mazingira ya jiji hilo na maisha yao ya kibinafsi yalikuwa yamebadilika.

Kuna mifano mingine mingi ya Kibiblia ya jinsi mazingira na shughuli za Mungu na mwanadamu zinahusiana. Iwapo utaelewa shughuli za Mungu na mwanadamu, lazima uelewe mazingira.

HATARI ZA KUEPUKA

Uchambuzi wa mazingira ni dhana ya Kibiblia. Utajifunza kwa undani msingi wake wa Agano la Kale na Jipya katika masomo mawili yanayofuata. Lakini kabla ya kuendelea zaidi na utafiti huu, kuna baadhi ya hatari ambazo unapaswa kufahamu.

Ili kutambua hatari hizi, tutatumia hadithi ya uchambuzi wa mazingira uliofanywa na wanaume kumi na wawili katika Biblia. Kwanza soma hadithi katika Hesabu 13-14.

Kuna baadhi ya hatari maalum za uchanganuzi wa mazingira zilizoonyeshwa katika hadithi hii. Hapa kuna baadhi ya hatari za kuepuka:

USICHANGANUE KWA FIKIRA ZA ASILI TU:

Habari nyingi unazopata katika uchanganuzi wa mazingira hupatikana kwa kusoma na kutazama vitu katika ulimwengu wa asili. Lakini lazima uangalie zaidi ya ulimwengu wa asili katika ulimwengu wa kiroho.

Wapelelezi walioingia Kanaani waliona majitu katika ulimwengu wa asili. Ambapo walifanya makosa yao ni kuchambua mazingira kwa hoja asilia tu. Mawazo ya asili yaliona majitu kuwa makubwa sana.

Usifanye maamuzi ya kiroho kwa msingi wa mambo ya asili pekee. Hali za asili zinaweza kuchunguzwa ili kuongoza njia zako, lakini mambo lazima yachambuliwe kiroho pia.

USIZIDIWE NA KAZI HIYO:

Kumi kati ya wapelelezi waliosoma Kanaani walilemewa na ukuu wa kazi hiyo. Waliona majitu kuwa makubwa sana kushinda. Walikuwa wakiangalia uwezo wa adui na kutokuwa na uwezo wao wenyewe. Walikuwa wakizingatia vikwazo badala ya fursa.

Uchambuzi wa mazingira maalum unaweza kufunua vikwazo vingi. Lakini usizingatie ukuu wa kazi hiyo. Zingatia ukuu wa Mungu. Usiangalie kutoweza kwako, bali zingatia uwezo wa Mungu. Usishindwe na nguvu za adui maana yeye aliye ndani yako ni mkuu kuliko yeye aliye katika dunia (1 Yohana 4:4 na 5:4).

USISHAWISHIWE NA RIPOTI HASI:

Ripoti mbaya iliyotolewa na wapelelezi kumi katika Hesabu 13 iliathiri uamuzi wa watu wa Mungu. Unapojiandaa kufanya kazi kwa ajili ya Mungu siku zote wapo wanaokuambia haiwezi kufanyika. Watakujaza na mawazo hasi na ripoti.

Usiruhusu wakushawishi. Ukifanya hivyo, unaweza kujikuta unatanga-tanga katika jangwa la kiroho kama Waisraeli walivyofanya. Unaweza kukosa nafasi nzuri ya kuingia na kudai eneo jipya kwa ajili ya Mungu.

USIOGOPE NA USIWE WA KUTOAMINI:

Waisraeli waliwekwa nje ya nchi yao ya ahadi ya Kanaani kwa sababu ya hofu na kutoamini kunakotokana na uchambuzi wao:

Lakini ni akina nani aliochukizwa nao miaka arobaini? Si wale waliotenda dhambi, ambao mizoga yao ilianguka nyikani?

Na ni akina nani aliowaapia kwamba hawataingia katika raha yake, isipokuwa kwa wale ambao hawakuamini?

Kwa hiyo tunaona kwamba hawakuweza kuingia kwa sababu ya kutokuamini. (Waebrania 3:17-19)

Usizuiiwe nje ya eneo lolote kwa sababu ya woga au kutoamini kunakotokana na yale unayojifunza kulihusu.

USIKUSANYE UKWELI KWA AJILI YA UKWELI TU:

Unafanya uchanganuzi kwa kusudi, sio tu kwa sababu ya kupata ukweli juu ya mazingira.

Wapelelezi walioingia Kanaani walikusanya mambo mengi ya hakika kuhusu mazingira, watu wake, na bidhaa zake. Lakini hawakutenda kamwe kupatana na yale waliyojifunza. Hawakuwahi kuingia ndani ili kuimiliki nchi kwa ajili ya Mungu.

Unaweza kutumia muda wako wote kukusanya taarifa na kupanga, lakini usipotoka kwenye shamba la mavuno na kutumia mikakati yako, watu hawatafikiwa na Injili.

USIANGALIE TU KWENYE "IKIWA," BALI ANGALIA "JINSI":

Katika Hesabu 13 wapelelezi waliotumwa Kanaani walitumwa ili kuamua JINSI ya kutwaa eneo hilo vyema, na sio kuamua IKIWA wataichukua. Miaka arobaini baadaye Israeli walipokuja tena kwenye mpaka wa Kanaani, wapelelezi walitumwa tena kuichunguza Kanaani. Lakini watu hawa walielewa utume wao vizuri zaidi kuliko wale wapelelezi wa kwanza. Walipaswa kuamua JINSI GANI, na si IKIWA, wangeendelea kuchukua nchi kwa ajili ya Mungu (Yoshua 2).

Kama waumini, tumeagizwa kufikia mataifa yote kwa Injili. Tunapofanya uchanganuzi ni kwa madhumuni ya kubainisha JINSI bora ya kuwafikia watu fulani kwa Injili.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "uchambuzi wa mazingira."

---

3. Bainisha aina sita za uchanganuzi wa mazingira utakazosoma katika kozi hii.

---

4. Orodhesha sababu saba kwa nini uchambuzi wa mazingira ni muhimu kwa agizo la Kanisa la kueneza Injili kwa mataifa yote.

---

5. Tambua hatari sita za kuepuka katika uchambuzi wa mazingira.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Paulo alitumia mazingira kama daraja badala ya kizuizi kwa Injili. Soma marejeleo yafuatayo ili kuona jinsi mazingira yalivyoathiri mkakati (mbinu) zake za kushiriki Injili:
  - Alihudumia wale wa "mali ya chini" kwa kuwafikia katika ngazi zao:
Warumi 12:16
  - Alitumia lugha ifaayo kwa utamaduni: Matendo 22:1-2
  - Alirekebisha tabia yake ili isije ikaudhi imani za kitamaduni au za kidini:
I Wakorintho 8:10-13, Warumi 14:15
  - Hakulazimisha utamaduni wake wa Kiyahudi kwa wale wanaoikubali Injili:
Matendo 15:1-32
2. Mfano wa kile kinachotokea unapochambua tu kwa msingi wa mawazo ya asili umeandikwa katika Matendo 27. Wafanyakazi wa meli walichambua mambo kwa mawazo ya asili tu. Uchambuzi wao ulifanya ionekane kwamba wanapaswa kuendelea. Lakini Paulo alikuwa amepata ufahamu wa kiroho. Mungu alikuwa amefichua haukuwa wakati mwafaka wa kuendelea na safari.
3. Mfano wa kulemewa na mazingira yaliyoainishwa katika uchanganuzi umetolewa katika II Wafalme 6:14-17. Gehazi alizingatia kazi kubwa badala ya ukuu wa Mungu.

SURA YA TATU

MSINGI WA KIBIBLIA: AGANO LA KALE

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Tambua mifano ya Agano la Kale ya uchambuzi wa mazingira.

UTANGULIZI

Biblia imejaa mifano ya uchanganuzi wa mazingira. Ni rekodi ya mazingira ya mwanadamu duniani na mwitikio wake kwa athari za mazingira hayo. Kwa mfano, Biblia inachanganua mazingira ya mwanadamu ya wakati uliopita, wa sasa, na wa wakati ujao. Inachanganua hali ya kiroho ya wanaume na wanawake mbali na Mungu na kuitofautisha na ile ya waamini wa kweli. Pia inachanganua adui zetu wa kiroho.

Katika somo hili na lifuatalo utajifunza mifano ya Biblia ya uchambuzi wa mazingira. Haiwezekani kuchanganua kila kumbukumbu inayohusiana na somo kwa sababu kuna mengi. Kwa sababu hii vifungu muhimu pekee vimechaguliwa kama mifano.

(Kutokana na muundo wa somo uliotumika katika somo hili, hakuna sehemu ya "Mstari Muhimu," "Jijaribu," au "Kwa Masomo Zaidi" katika sura hii.)

MWANZO

Sura ya 1-2: Mungu anaumba mazingira kamilifu.

Sura ya 3: Dhambi inaingia katika mazingira. Iliathiriwaje? Je, Mungu alichambua hali ya kiroho ya Adamu na Hawa baada ya dhambi yao?

6:5-6: Ona jinsi mazingira yalivyokuwa yamebadilika kutoka kwa yale yanayoelezwa katika Mwanzo 1-2.

Sura ya 6-7: Mungu anachambua na kushughulikia mazingira maovu duniani.

Sura ya 11: Soma hadithi ya mnara wa Babeli. Linganisha uchambuzi uliofanywa na watu na ule wa Mungu.

13:6-13: Maamuzi huamua hatima. Loti alifanya uamuzi mbaya uliotegemea uchanganuzi wa mazingira unaofanywa na mawazo ya asili badala ya hekima ya kiroho.

Isaac: Hakuzuiliwa na changamoto za mazingira yake. (Ona 24:34-35; 25:32; 26:12-14.)

Sura ya 22: Ibrahimu alichambua hali isiyowezekana katika ulimwengu wa asili na akaamua kuchukua vitu mikononi mwake badala ya kungojea mpango wa Mungu.

Sura ya 37-48: Kwa ufunuo wa kiungu Yusufu alichambua mazingira ya sasa na yajayo na kuokoa kizazi kizima kutokana na njaa.

KUTOKA

Sura ya 2: Mamake Musa alichambua mazingira hatari na kuokoa maisha ya mwanawe.

Sura ya 2-3: Musa alichambua mazingira yake, akajibu vibaya, kisha akakimbilia jangwani.

6:9 : Ona jinsi mazingira yalivyoathiri mwitikio wa Waisraeli kwa ujumbe wa Mungu.

Sura ya 7-13: Ikiwa Farao angechanganua mazingira kwa usahihi, angetambua jinsi Mungu alivyoshughulika naye na kujibu ipasavyo.

Sura ya 14: Ikichanganua mazingira kwa mawazo ya asili, Israeli ilikwama. Mungu aliingilia kati na wakaokolewa. Hatuwezi kuchanganua hali kwa msingi wa mawazo ya asili peke yake.

15:22-27: Israeli kwenye maji ya Mara. Mwitikio wao ulikuwaje kwa mazingira? Je, mazingira yalitumiwa na Mungu jinsi gani?

Sura ya 32: Haruni anawalaumu watu (mazingira yake) kwa dhambi yake.

18:1-27: Uchambuzi wa Yethro wa mazingira ulitokeza shirika jipya.

WALAWI

Kitabu cha Mambo ya Walawi ni kumbukumbu ya sheria za Mungu kwa watu wake. Sheria nyingi zinahusiana na mazingira ya asili, yaani, hali ya chakula, afya, na usafi wa mazingira. Wengine wanahusiana na mazingira ya kisiasa, yaani, jinsi ya kushughulikia migogoro na matatizo. Wengine wanahusiana na mazingira ya kiroho, yaani, mpango wa Mungu wa kushughulikia dhambi zao.

NAMBA

Sura ya 13-14: Tofauti ya uchambuzi wa kiroho na wa asili. Wapelelezi kumi walitazama nchi kwa njia ya asili. Wawili walichanganua hali hiyo kupitia ufahamu wa kiroho.

Sura ya 16: Kora alichanganua hali fulani na kufanya uamuzi mbaya. Uchambuzi wake ulikuwa na kasoro gani?

Sura ya 22-25: Soma hadithi ya Balaki na Balaamu. Uchambuzi wa Balaki ulisababisha rufaa

yake kwa Balaamu.

Kumbuka: Vitabu vya Kutoka, Hesabu na Kumbukumbu la Torati vinasimulia matukio wakati wa kutangatanga kwa Israeli jangwani baada ya kukataa kwao kuingia katika Nchi ya Ahadi kwa sababu ya woga na kutoamini. Mengi yanaweza kujifunza kwa jinsi watu wa Mungu walivyochanganua na kushughulika na mazingira yao katika safari hii ya miaka 40.

KUMBUKUMBU LA TORATI

Sura ya 1-4: Sura hizi zinawasilisha mapitio ya kihistoria ya safari ya nyika ya Israeli. Ona jinsi mazingira na mwitikio wao kwayo ulivyoathiri uhusiano wao na Mungu.

Sura ya 6: Mazingira mazuri na yenye ustawi yanawezaje kuwa na athari mbaya kwa uhusiano wako na Mungu?

YOSHUA

Sura ya 2: Uchambuzi wa mazingira uliofanywa na wapelelezi wawili. Ona jinsi uchambuzi wao ulivyotofautiana na ule wa wapelelezi wa kwanza katika Hesabu 13-14. Imani kamwe haipunguzi matatizo baada ya kuyachambua. Imani inawaona tu kuwa wadogo kwa kulinganisha na nguvu za Mungu.

Sura ya 7: Yoshua hakuwa macho na mazingira ya kiroho na alishindwa.

Sura ya 9: Matokeo ya kuchanganua katika hisia za asili bila ushauri wa Mungu. Kumbuka kifungu cha 14.

Kumbuka: Uchambuzi wa mazingira ni muhimu katika kitabu chote cha Yoshua katika maandalizi ya vita mbalimbali vya kumiliki ardhi. Mpango wa vita kwa kawaida ulitegemea matokeo ya kuchambua mazingira. Hii ni kweli kwa vita vingi vya Agano la Kale. Je, hii inaweza kutumika kiroho?

WAAMUZI

Kitabu cha Waamuzi ni rekodi ya kihistoria ya wafalme waliotawala watu wa Mungu. Wafalme wengine walikuwa wazuri na wengine walikuwa waovu. Kitabu hiki pia kinarekodi hadithi za waamuzi wacha Mungu walioinuliwa na Mungu ili kuwakomboa watu wake kutoka utumwani. Ushawishi wa uongozi wa kimungu na usio wa kimungu kwa watu na mazingira yao unasisitizwa. Jinsi watu wa Mungu walivyoitikia uvutano huo katika mazingira yao iliamua jinsi Mungu alivyowajibu kiroho.

RUTH

Soma kitabu hiki kifupi na utambue jinsi Naomi alichambua hali yake katika kuvunjika moyo huku Ruthu akijibu kwa imani (sura ya 1). Ona pia jinsi Naomi alivyochambua na kuitikia hali hiyo na Boazi na uchanganuzi wake wa hali ya Ruthu. Boazi alifanya kazi ndani ya utamaduni

wa mazingira yake katika kumkomboa Ruthu (sura ya 4).

I SAMWELI

2:11-3:21 : Eli hakuchanganua ifaavyo hali ya kiroho ya watu wa nyumba yake mwenyewe.

15:1-35 : Sauli alichanganua kwa msingi wa hekima ya asili badala ya amri za Mungu. Alipoteza ufalme kwa sababu yake.

II SAMWELI

Sura ya 12: Uchambuzi wa nguvu wa kiroho na Nathani nabii. Ilisababisha Daudi kutubu dhambi.

Sura ya 13-19: Hadithi ya uasi wa Absalomu. Je, aliathiriwa vipi na mazingira yake? Je, Daudi alikataa kuona hali kama ilivyokuwa kweli?

I WAFALME

9:1-10:29: Mazingira ya asili ya Sulemani yalikuwaje?

11:1-43 : Mazingira yalimwathirije Sulemani kiroho?

II WAFALME

Kitabu hiki ni kumbukumbu ya wafalme mbalimbali waliotawala watu wa Mungu. Ona jinsi mazingira yalivyoathiriwa na viongozi wacha Mungu na waovu. Watu waliathiriwaje?

MAMBO YA NYAKATI I NA II

Historia ya kidini ya watu wa Mungu imeandikwa katika vitabu hivi. Unaposoma vitabu hivi, angalia jinsi mazingira yalivyoathiriwa na viongozi wa kiroho na waovu.

EZRA

Ezra alichambua mazingira ya Yerusalemu na kutambua hitaji la kujenga upya Hekalu. Wakati wa ujenzi huo, alikabili upinzani mwingi kutoka kwa watu wa mazingira yake. Akiwa na ufahamu wa kiroho, alichanganua kila hali na kujibu ifaavyo. Angalia hasa uchambuzi na majibu yake kwa dhambi za watu wa Mungu katika sura ya 9-10

NEHEMIA

Uchambuzi wa mazingira umesisitizwa katika kitabu hiki kinachohusu kujengwa upya kwa ukuta kuzunguka Yerusalemu na mtu aitwaye Nehemia. Hasa ona katika 2:11-20 uchambuzi wake wa hali ya Yerusalemu. Katika kitabu chote, Nehemia anaendelea kuchambua mazingira na kujibu kwa imani mambo mabaya ambayo yangeweza kuzuia kazi yake kwa Bwana.

ESTHER

Sura ya 2: Uchambuzi wa Mordekai wa hali ulisababisha Esta kuwa mahali pazuri pa kutumiwa na Mungu.

Sura ya 3-9: Esta anachanganua hali na kuunda mpango wa kuokoa taifa zima.

AYUBU

Kitabu hiki kinarekodi kisa cha mtu mwadilifu aliyeitwa Ayubu ambaye alishambuliwa na Shetani kimwili, kiakili, kimwili, kijamii, na kiroho. Ayubu anachanganua hali yake mwenyewe, marafiki zake hufanya uchanganuzi usiofaa unaotegemea mawazo ya kiasili, na kitabu chafikia upeo kwa uchanganuzi wa Mungu.

ZABURI

1:1-3: Mazingira ya mtu mcha Mungu yanachambuliwa.

3:6: Usiogope nguvu katika mazingira.

11:4-5; 14:2-3; 17:3: Mungu anachambua viumbe vyote.

19:12,14; Sura ya 26, 51, 69; 40:2-3; 119:59: Daudi alitumia muda mwingi kujichanganua. Hii ni mifano michache tu ya mingi inayopatikana katika Zaburi.

Sura ya 78, 105-107: Uchambuzi wa taifa la Israeli.

115:4-8; 135:15-18: Uchambuzi wa sanamu za uwongo.

METHALI

Vifungu vingi katika kitabu hiki vinachambua na kuonya dhidi ya mazingira ya waovu. (Ona 1:10-19; 2:10-22; 4:14-19; 7:6-27; 9:13-18.)

Sura ya 5; 14:7: Tunapaswa kukimbia kutoka kwa mazingira fulani. (Kumbuka hasa 5:8.)

6:6-11: Jifunze mazingira ya chungu na uone unachoweza kujifunza.

6:27-28; 22:24-25: Mazingira, ya asili na ya kiroho yanatuathiri.

20:4: Usiruhusu uchambuzi wako wa mazingira ukuzuie kufanya kazi yako.

21:2: Mungu huichambua mioyo yetu.

21:29; 4:26 : Tunaambiwa “tuzitafakari njia zako” na “kuitafakari mapito ya miguu yako.” Huu

ni uchambuzi wa kibinafsi.

24:30-34: Shamba la mvivu linachambuliwa.

27:23: "Ijue hali ya makundi yako" inamaanisha tunapaswa kuwafahamu wale ambao tunawajibika kwao.

MHUBIRI

Kitabu hiki ni uchambuzi wa maisha "chini ya jua" duniani mbali na Mungu. Mwandishi (Sulemani) anachambua kila kitu katika mazingira ya ulimwengu wa sasa na kupata yote ni ubatili. Hitimisho la uchanganuzi wake limetolewa katika Mhubiri 12:13-14 .

WIMBO WA SULEMANI

Kitabu hiki kinaonyesha uhusiano kati ya Kristo na Kanisa kama inavyoonyeshwa na uhusiano wa ndoa. Kumbuka uchambuzi wa kibinafsi wa bibi na arusi.

ISAYA-DANIELI

Vitabu vya Isaya hadi Danieli vinaitwa "manabii wakuu." Vina unabii mrefu uliotolewa kwa mataifa mbalimbali na manabii chini ya uongozi wa Mungu. Pitia vitabu hivi na uangalie maelezo ya mazingira ya dhambi ambayo watu wa mataifa haya waliishi. Angalia unabii wa jinsi Mungu alipanga kushughulika nao kwa sababu ya haya. mazingira ya dhambi. Je, kuna mambo katika mazingira ya mataifa haya ambayo unaona dhahiri katika ulimwengu wa sasa?

Ona pia simulizi la Danieli na marafiki zake watatu katika sura ya 1-3 na 6. Hawakuruhusu mazingira yao yenye dhambi yaathiri uhusiano wao wa kiroho na Mungu.

HOSEA-MALACHI

Vitabu vya Hosea hadi Malaki vinaitwa "manabii wadogo" kwa sababu ya urefu wao mfupi, si kwa sababu ujumbe wao sio muhimu sana.

Manabii hawa, chini ya uvuvio wa Mungu, wanachambua mazingira ya mataifa mbalimbali. Pitia vitabu hivi, ukizingatia maelezo ya mazingira yenye dhambi ya mataifa haya na jinsi Mungu alivyopanga kushughulika nayo kwa sababu yake. Je, kuna mambo katika mazingira ya mataifa haya ambayo unaona dhahiri katika ulimwengu wetu wa leo? Angalia Amosi 4:6-13 inayoeleza jinsi Mungu alivyotumia mazingira kushughulika na watu wake mwenyewe. Ikiwa wangepachambua vizuri mazingira yao na kutubu, Mungu angejibu kwa msamaha na uponyaji.

ENDELEA KUJIFUNZA...

Mapitio haya mafupi ya Agano la Kale yanaonyesha umuhimu wa kuelewa na kuitikia ipasavyo mazingira. watu wa Mungu...

...Walishindwa walipochambua mazingira kwa mitazamo ya woga na kutoamini au waliposhindwa kuyachambua kabisa.

...Walipata ushindi mkubwa walipochambua mazingira kwa ufahamu wa kiroho.

...Kuruhusu mazingira yao kuwaathiri kiroho, chanya na hasi.

...Waliathiri mazingira walimoishi, walifanya kazi na kuhudumu.

...Walifanya kazi ndani ya utamaduni wa mazingira yao ili kutimiza mpango wa Mungu.

Kuna mifano mingine mingi ya uchanganuzi wa mazingira katika Agano la Kale. Endelea na somo hili na upanue somo hili kwa vidokezo vyako binafsi kuhusu somo hili.

SURA YA NNE

MSINGI WA BIBLIA: AGANO JIPYA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Tambua mifano ya Agano Jipya ya uchambuzi wa mazingira.

UTANGULIZI

Katika sura ya mwisho ulijifunza msingi wa Biblia wa uchambuzi wa mazingira katika Agano la Kale. Katika somo hili, utapitia msingi wake wa Agano Jipya.

(Kama katika sura ya mwisho, kwa sababu ya muundo wa somo uliotumika katika somo hili, hakuna sehemu ya "Mstari Muhimu," "Jijaribu," au "Kwa Masomo Zaidi".)

Hapa kuna mifano ya Agano Jipya ya uchambuzi wa mazingira:

INJILI

Mathayo, Marko, Luka, na Yohana

Injili ni masimulizi yanayofanana ya mazingira ya wakati wa huduma ya Yesu na matumizi yake ya uchambuzi wa mazingira. Kwa sababu hii, vitabu hivi vinazingatiwa pamoja. Zingatia huduma ya Yesu katika Injili. Angalia hasa jinsi Yesu...

...Alichambua mazingira ili kubaini na kukidhi mahitaji ya watu.

...Alichambua maswali ya wakosoaji wake ili Asidanganywe.

...Alichambua mawazo na matendo ya watu. (Kwa mifano, kijana ambaye hakuitikia mwito wa Yesu kwa sababu ya utajiri; nia na mipango ya Yuda; kiwango cha kweli cha kujitolea kwa Petro, nk.)

...Alichambua hali za sasa za miji ambayo alihudumu. (Kwa mifano, ona Mathayo 23:37-39; Luka 13:34-35; na Mathayo 11:21-24.)

Injili hutoa uchambuzi wa mazingira ya kidini wakati wa Kristo. Ni nini kinachofunuliwa kuhusu viongozi wa kidini kulingana na habari iliyotolewa kuhusu Waandishi, Mafarisayo, na Masadukayo?

Hapa kuna marejeleo mengine tofauti kuhusu uchambuzi wa mazingira:

Mathayo 7:15-20: Jinsi ya kuchambua huduma za kweli na za uongo.

Mathayo 13: Kuchambua kwa msingi wa kupokea.

Mathayo 10:5-15; Marko 6:10-11: Chunguza mazingira unapohudumu na ujibu ipasavyo.

Marko 13:5-37: Uchambuzi wa hali za wakati ujao duniani.

Luka 14:7-14, 28-32: Mifano ambayo inasisitiza umuhimu wa uchambuzi wa mazingira.

MATENDO

2:41-47; 5:42: Mistari hii inachambua mazingira ya kiroho ya Kanisa la kwanza la Yerusalemu.

6:1-6: Uchambuzi wa masharti ambayo yalisababisha kuchaguliwa kwa mashemasi wa kwanza.

6:7: Uchambuzi wa Yerusalemu.

8:17-24: Uchambuzi wa Petro wa mtu aitwaye Simoni.

10:34-11:18: Uchambuzi wa Petro wa Mungu ukifanya kazi kati ya Mataifa.

11:27-30: Uchambuzi wa hali katika Uyahudi.

Sura ya 13-28: Katika sura hizi, Paulo alitembelea miji mingi na kuhudumia aina nyingi tofauti za vikundi. Ona jinsi Paulo alivyochambua na kurekebisha Injili kwa mazingira mbalimbali.

Sura ya 27: Michanganuo miwili iliyo kinyume na matokeo.

WARUMI

1:7-8: Paulo anachambua waumini wa Kirumi. Anasema mambo gani matatu kuwahusu?

1:21-32: Maelezo ya mazingira ya watu waovu ambao wamefungukiwa na utukufu wa Mungu.

3:9-19, 23; 5:12: Uchambuzi wa ulimwengu usio na Mungu.

10:1-3,21: Uchambuzi wa taifa la Israeli.

11:2-4: Uchambuzi wa nabii Eliya unakumbukwa.

16:17-18: Uchambuzi wa wale wanaosababisha mgawanyiko katika Kanisa.

I WAKORINTHO

Sura ya 8: Paulo anachambua miungu ya uongo (sanamu).

9:19-22: Uchambuzi binafsi wa Paulo.

10:27-33: Chunguza mazingira yako kwa uangalifu. Usiwaudhi wengine kwa matendo yako.

16:8-9: Uchambuzi wa mji wa Efeso.

II WAKORINTHO

1:8-9: Uchambuzi wa Asia.

2:12-13; 7:5; 8:1-5; 11:9: Uchambuzi wa Makedonia.

4:7; 5:17: Uchambuzi wa waumini katika Kristo.

9:1-4: Uchambuzi wa Akaya.

Paulo anachambua Kanisa la Korintho katika vitabu vya I na II Wakorintho. Je, unajifunza nini kuhusu Kanisa kutokana na uchambuzi wake?

WAGALATIA

1:6-7; 3:1-5; 4:9-20; 5:1,7-8; 6:15: Ni nini kinachofunuliwa kuhusu Kanisa la Galatia kulingana na habari iliyotolewa katika mistari hii?

1:4: Uchambuzi wa ulimwengu wa sasa.

1:11-2:21: Uchambuzi binafsi wa Paulo.

Sura ya 3: Uchambuzi wa Ibrahimu.

5:16-21; 6:7-8: Uchambuzi wa maisha yanayotawaliwa na mwili.

5:22-26: Uchambuzi wa maisha yanayotawaliwa na Roho wa Mungu.

6:3: Kuwa mwangalifu jinsi unavyojichambua!

WAEFESO

1:3: Uchambuzi wa Paulo wa baraka za kiroho katika Kristo ambazo ni za mwamini. Anawatambulisha wengi wao katika kitabu cha Waefeso. Tengeneza orodha ya haya, kulingana na uchambuzi wa Paulo katika sura hizi.

2:1-3, 11-12: Uchambuzi wa jinsi tulivyokuwa "zamani" kabla hatujamjua Bwana.

2:4-10, 13-22 : Sisi ni watu wa namna gani sasa tunapomjua Yesu?

3:7-8; 4:1; 6:19-20: Uchambuzi wa kibinafsi wa Paulo.

4:3-6: Uchambuzi wa Mwili mmoja wa kweli wa Kristo.

4:11-16: Uchambuzi wa makusudi ya karama za kiroho.

4:17-5:9: Jifunze uchambuzi wa Paulo wa mwenendo wetu katika "nyakati zilizopita."
Lilinganishe na maagizo ya mwenendo wetu kama waumini.

6:11-18: Uchunguzi huu unafunua nini kuhusu adui zetu wa kweli wa kiroho?

WAFILIPU

1:12-14,19: Uchambuzi wa Paulo wa hali yake.

1:15-18: Uchambuzi wa nia mbalimbali za huduma.

1:20-25: Kuchanganua faida za uhai na kifo.

2:5-8: Uchambuzi wa mawazo ya Yesu.

2:25-30: Uchambuzi wa Paulo wa rafiki yake, Epafrodito.

3:3-14: Uchambuzi binafsi wa Paulo.

3:18-21: Uchambuzi wa maadui wa msalaba.

4:11-13 : Jinsi Paulo alivyochanganua na kushughulikia hali zake.

4:14-18: Unaweza kujifunza nini kuhusu Kanisa la Filipu kulingana na taarifa ambazo Paulo hutoa katika mistari hii?

WAKOLOSAI

Katika Kanisa la Kolosai kulikuwa na kundi la watu wanaodai kuwa waumini walioleta mafundisho ya uongo. Uchambuzi wa Paulo unakuambia nini kuhusu hali katika Kanisa la Kolosai? Uchambuzi wake unamsaidia vipi kukabiliana na hali ya huko? Paulo anatoa amri gani kurekebisha hali hiyo na kujilinda dhidi ya mafundisho ya uwongo?

WATHESALONIKE WA KWANZA NA WA PILI

Unaweza kujifunza nini kuhusu Kanisa la Thesalonike kulingana na habari iliyotolewa katika vitabu hivi? Ni baadhi ya mambo gani mazuri kuhusu makutaniko haya ambayo Paulo anapongeza? Ni katika maeneo gani walihitaji kuboreshwa?

I TIMOTHEO

I na II Timotheo zote ziliandikwa kwa mhudumu kijana aliyeitwa Timotheo. Soma vitabu vyote viwili na uangalie kile ambacho Paulo alichanganua kama sifa zinazohitajika ili kuwa mhudumu mwenye mafanikio wa Injili.

1:4-7: Uchambuzi wa kile kilichosababisha wanaume fulani kupotoshwa kutoka kwa Injili ya kweli.

1:8-10: Uchambuzi wa madhumuni ya sheria.

1:11-16; 2:7: Uchambuzi binafsi wa Paulo.

1:18-20: Unaweza kujifunza nini kuhusu Humenayo na Aleksanda kutokana na uchambuzi uliotolewa na Paulo katika mistari hii?

3:1-13: Mchanganuo wa mahitaji ya viongozi katika Kanisa.

4:1-5: Uchambuzi wa hali za nyakati za mwisho.

4:6-6:21: Jifunze uchambuzi wa Paulo wa mambo ambayo yatamfanya Timotheo kuwa mtumishi mzuri wa Mungu.

II TIMOTHEO

1:5-6, 13-14; 3:15 : Kulingana na habari iliyotolewa katika mistari hii, unaweza kujifunza nini kuhusu mazingira ya Timotheo.

1:11-12; 2:9-10; 3:10-11; 4:6-8,18: Uchambuzi binafsi wa Paulo.

1:15-18: Uchunguzi wa hali katika Asia na wa mtu mmoja aitwaye Onesiforo.

3:1-9,13; 4:3-5: Uchambuzi wa nyakati za mwisho.

3:16-17 : Uchambuzi wa makusudi ya Neno la Mungu.

4:9-17: Uchunguzi wa wanaume tofauti ambao Paulo alisimulia.

TITO

Kitabu cha Tito pia kiliandikwa na Paulo kwa mhudumu kijana. Paulo anachanganua nini kama inavyohitajika ili kuwa mhudumu aliyefanikiwa wa Injili? Kwa kuongezea, soma vifungu hivi pia:

1:9-16; 3:10-11: Uchambuzi wa watu wasiomcha Mungu.

3:3-7: Uchambuzi wa kile "tulikuwa" ukilinganishwa na kile "tulivyo sasa" katika Kristo.

FILEMONI

Soma kitabu hiki kifupi cha sura moja. Je, unaweza kuchanganua hali ambayo Paulo alikuwa akishughulikia kwa msingi wa habari inayotolewa katika mistari hii?

WAEBRANIA

Sura ya 3-4: Uchambuzi wa kwa nini Israeli hawakuweza kuingia katika mambo mema ya Mungu.

5:12-14: Uchambuzi wa waamini ambao hawana ujuzi wa Neno la Mungu.

Sura ya 7: Uchambuzi wa mapambano na maisha katika mwili.

Sura ya 8: Uchambuzi tofauti wa maisha katika Roho.

Sura ya 11: Uchambuzi wa imani na umuhimu wake katika maisha ya wanaume na wanawake wakuu wa Mungu.

Sura ya 12: Uchambuzi wa madhumuni ya kuadibu.

Kitabu cha Waebrania kinawasilisha maagano ya kale na mapya ya Mungu na mwanadamu, kikichambua mipango hii tofauti ya uhusiano wake na mwanadamu.

YAKOBO

1:6-8: Uchambuzi wa mtu mwenye nia mbili.

1:12-14: Uchambuzi wa mazingira ya majaribu.

1:17: Uchambuzi wa chanzo cha vipawa vyema.

1:27: Uchambuzi wa mambo ya msingi ya dini safi.

2:1-9: Matumizi yasiyofaa ya uchanganuzi.

2:20-24: Uchambuzi wa kibinafsi wa Ibrahimu.

2:25-26: Uchambuzi wa kibinafsi wa Rahabu.

3:1-13: Uchambuzi wa kutisha wa lugha yetu wenyewe unaoathiri mazingira yetu.

3:14-16: Uchambuzi wa mazingira ambapo mkanganyiko unaonekana.

4:1-3: Uchambuzi wa hali zinazosababisha vita na mapigano.

5:1-6: Mchanganuo wa watu matajiri.

5:16-18: Uchambuzi wa kibinafsi wa Eliya.

I PETRO

Petro anashughulikia mazingira ya mateso katika sura hizi. Je, anadhihirisha nini katika uchanganuzi wake wa madhumuni yake, matokeo yake, na mtazamo ufaao wa waumini katika mazingira hayo? Soma kitabu tena na uzingatie maagizo yaliyotolewa kwa waumini ili kujenga mazingira yanayofaa katika Kanisa kwa njia ya maisha ya kiungu.

II PETRO

Sura ya 2-3: Uchambuzi wa watu fulani waliokuwa wadanganyifu. Linganisha uchambuzi wa Petro na ule wa Yuda.

I YOHANA

Yohana anaorodhesha njia nyingi unazoweza kujichanganua ili kujua kama unamjua Mungu kweli. Soma kitabu cha 1 Yohana na uorodheshe haya.

1:6-10: Umuhimu wa kujichambua.

2:15-17; 5:19: Uchambuzi wa ulimwengu.

2:18-19: Jinsi ya kuchambua na kutambua roho ya wale wanaompinga Kristo.

4:1-6 : Changanua roho kwa msingi wa maagizo haya.

5:4: Jinsi ya kushinda mazingira yoyote.

II YOHANA

Aya ya 4: Uchambuzi wa waumini aliokuwa akiwaandikia.

Mstari wa 7-11: Uchambuzi wa wadanganyifu.

III YOHANA

Mstari wa 1,3-8: Uchambuzi wa mtu mmoja aitwaye Gayo.

Mstari ya 9-12: Uchambuzi wa mifano tofauti ya Demetrio na Diotrefe.

YUDA

Mstari wa 4: Uchambuzi wa "wanaume fulani" unianza, ambao sura nzima inazingatia. Je, unajifunza nini kuhusu wanaume hawa kutokana na kujifunza sura hii?

Mstari wa 5: Uchambuzi wa Misri.

Mstari wa 6: Uchambuzi wa malaika waovu.

Mstari wa 7: Uchambuzi wa Sodoma na Gomora.

UFUNUO

Kitabu cha Ufunuo kinachanganua hali duniani katika siku za mwisho za wakati kama tunavyozijua sasa. Soma kitabu na uzingatie masharti haya.

Sura ya 2-3: Uchambuzi wa mazingira ya makanisa saba ya Asia. Je, unaweza kuona sifa zozote hizi katika Kanisa la kisasa?

Sura ya 21-22: Uchambuzi wa mazingira ya Mbingu mpya na dunia ambayo Mungu ataumba.

SURA YA TANO

UCHAMBUZI BINAFSI WA MAZINGIRA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha "uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira."
- Eleza nini uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira unajumuisha.
- Tambua madhumuni ya uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira.
- Fanya uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira.
- Tumia matokeo ya uchambuzi wako kutimiza huduma yako.

AYA MUHIMU:

Jjaribuni ninyi wenyewe kama mmekuwa katika imani; jithibitisheni wenyewe...
(2 Wakorintho 13:5)

UTANGULIZI

Umepokea utangulizi wa uchanganuzi wa mazingira na ukachunguza msingi wake wa Kibiblia. Kwa sura hii unaanza mfululizo wa masomo ambayo yanaeleza jinsi ya kuchambua mazingira mbalimbali. Hakikisha umekamilisha kila somo kabla ya kuendelea na lingine kwani masomo yanajengana. Katika somo hili utajifunza jinsi ya kufanya uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira.

UCHAMBUZI BINAFSI WA MAZINGIRA

Uchunguzi wa kibinafsi wa mazingira ni utafiti wa mazingira yako mwenyewe. Inajumuisha uchanganuzi wa kila eneo la maisha yako ikijumuisha mahusiano yako na mazingira yako ya kimwili, kielimu, kifedha na kiroho.

KUSUDI LA UCHAMBUZI BINAFSI

Hapa kuna madhumuni ya uchambuzi wa kibinafsi:

ILI KUTAMBUA HALI YAKO YA KIROHO:

Biblia inasema unapaswa kujichunguza mwenyewe ili kujua hali yako ya kiroho:

Jjaribuni ninyi wenyewe kama mmekuwa katika imani; jithibitisheni wenyewe...
(2 Wakorintho 13:5)

Lakini mtu na ajichunguze mwenyewe... (1Wakorintho 11:28)

Unapaswa kujichunguza mwenyewe kuhusiana na "imani." Hii ina maana ya kuchanganua hali yako ya kiroho kwa msingi wa Neno la Mungu "Thibitisha" ni neno lingine la kuchunguza.

Yahakikisheni mambo yote; lishikeni lililo jema. (1 Wathesalonike 5:21)

Kujichunguza ni pamoja na kuchambua maeneo ya kiroho ya maisha yako, lakini pia kunajumuisha uchambuzi wa maeneo ya vitendo. Hizi ni pamoja na mambo kama vile hali yako ya kimwili, fedha, elimu, nk. Ni lazima "uthibitisha" au kuchunguza "mambo yote" katika maisha yako.

Mwanadamu ana mwili, nafsi na roho. Kinachotokea kwa mwili huathiri hali yako ya kiroho. Hali ya nafsi na roho inaweza kuathiri mwili wa kiroho. Hii ndiyo sababu unachunguza "vitu vyote."

Pia ni muhimu kuchunguza kila eneo la maisha kwa sababu mahangaiko ya kimaisha yanaweza kuingilia mpango wa Mungu kwa ajili yako. Mambo ya ulimwengu yanaweza kuzuia kazi ya Neno la Mungu maishani mwako:

Na shughuli za dunia hii na udanganyifu wa mali na tamaa za mambo mengine zikiingia, hulisonga Neno, nalo halizai. (Marko 4:19)

Wasiwasi wa kimatendo wa maisha unaweza kuzuia kuzaa matunda ya kiroho:

Na zile zilizoanguka penye miiba ni wale ambao wakisikia, huenda wakasongwa na wasiwasi na mali na anasa za maisha haya, wasipate ukamilifu matunda. (Luka 8:14)

Kujihusisha katika maelezo ya maisha kunaweza kuzuia vita vya kiroho:

Hakuna apigaye vita ajitiaye katika mambo ya maisha haya; ili ampendeze yeye aliyemchagua kuwa askari. (2 Timotheo 2:4)

Wasiwasi wa kimatendo wa maisha unaweza kukushinda hata hutakuwa umejitayarisha ipasavyo kwa ajili ya kurudi kwa Bwana:

Na jihadharini nafsi zenu isije ikalemewa na ulafi, na ulevi, na MAJALI YA MAISHA HAYA, na siku hiyo ikawajieni ghafula. (Luka 21:34)

"Jihadharini nafsi zenu" maana yake ni kujichunguza ili kuwa na uhakika kwamba katika kila eneo la maisha uko tayari kwa ajili ya kurudi kwa Bwana.

ILI KUTAMBUA UDHAIFU WAKO WA KIROHO:

Kujiboresha sio kusudi la kutambua udhaifu wako. Soma Warumi sura ya 7 ili kuona jinsi Paulo

alijaribu hili na kushindwa. Huwezi kufanya chochote mwenyewe kubadilisha udhaifu wako.

Kusudi la kutambua udhaifu wako ni kukuruhusu kushirikiana na mchakato wa Mungu wa mabadiliko katika maisha yako. Mabadiliko huanza na hali ya kuzaliwa upya:

Hata imekuwa, mtu akiwa ndani ya Kristo amekuwa kiumbe kipya; mambo ya kale yamepita; tazama, yote yamekuwa mapya. (2 Wakorintho 5:17)

Mabadiliko yanaendelea kwa kukiri dhambi na udhaifu wako na kukubali msamaha wa Mungu:

Tukisema kwamba hatuna dhambi, twajidanganya wenyewe, wala kweli haimo mwetu.

Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote. (1 Yohana 1:8-9)

Unabadilika unaposhirikiana na Mungu katika mchakato wa kukubadilisha kupitia hali ya maisha:

Nasi twajua ya kuwa mambo yote hufanya kazi pamoja katika kuwapatia mema wale wampendao Mungu, kwa wale walioitwa kwa kusudi lake.

Maana wale aliowajua tangu asili, aliwachagua tangu asili wafananishwe na mfano wa Mwanawe... (Warumi 8:28-29).

“Vitu vyote,” hali nzuri na mbaya za maisha, vinatumiwa na Mungu kukupatanisha na sura ya Yesu. Unabadilika unapopatana na viwango vya Mungu badala ya viwango vya ulimwengu:

Basi, ndugu zangu, nawasihi, kwa huruma zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu, ndiyo ibada yenu yenye maana.

Wala msiifuatishie namna ya dunia hii; bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu, mpate kujua hakika mapenzi ya Mungu yaliyo mema, ya kumpendeza, na ukamilifu. (Warumi 12:1-2)

Mabadiliko huja tu kwa uwezo wa Roho Mtakatifu. Paulo alishindwa katika kujiboresha katika Warumi sura ya 7. Alifaulu katika mabadiliko kwa uwezo wa Roho Mtakatifu. Ushindi wake umeandikwa katika Warumi sura ya 8. Hii ndiyo sababu Paulo aliripoti:

Naye (Yesu) akaniambia, Neema yangu yakutosha; maana nguvu zangu hukamilishwa katika udhaifu. Kwa hiyo afadhali nitajisifu katika udhaifu wangu kwa furaha nyingi, ili uweza wa Kristo ukae juu yangu.

Kwa hiyo napendezwa na udhaifu, na matukano, na misiba, na adha, na taabu, kwa ajili ya Kristo...maana niwapo dhaifu ndipo nilipo na nguvu. (2 Wakorintho 12:9-10)

Paulo alitambua udhaifu wake. Lakini hakuwaruhusu wamkatishe tamaa. Alitambua kuwa nguvu za Mungu zingeweza kubadili udhaifu huu. Ikiwa hutatambua udhaifu wako na kushirikiana na mchakato wa Mungu wa mabadiliko katika maisha yako, basi utaendelea kushindwa tena na tena.

ILI KUTAMBUA NGUVU ZAKO ZA KIROHO:

Huna ufanisi katika huduma kwa kuzingatia udhaifu wako. Unafanikiwa kwa kusisitiza nguvu za kiroho ambazo Mungu amekupa. Katika mfano wa talanta kwenye Mathayo 25:14-30, kila mtumishi alipaswa kukazia fikira kile alichochacho, si kile ambacho hakuwa nacho.

Unatambua nguvu zako za kiroho kwa kusudi la huduma, sio tu kujisifu katika uwezo wako. Kila nguvu uliyo nayo umepewa na Bwana, kama ilivyokuwa katika mfano huu. Kama watumishi katika mfano huu, mnawajibika kutumia nguvu za kiroho, talanta, na uwezo kwa utukufu wa Mungu.

Kumbuka pia kwamba haijalishi ni nguvu ngapi unaweza kutambua, daima kuna nafasi ya kuboresha. Paulo alichambua uwezo wake lakini akasema aliishi...

Si kana kwamba nimekwisha kufika, ama nimekwisha kuwa mkamilifu;

Ndugu, sijidhanii nafsi yangu kwamba nimekwisha kushika; lakini nafanya neno hili moja tu, nikiyasahau yaliyo nyuma, nikiyachuchumilia yaliyo mbele.

nakaza mwendo, niifikilie mede ya thawabu ya mwito mkuu wa Mungu katika Kristo Yesu.

**Basi sisi tulio wakamilifu na tuwe na nia hiyo...
(Wafilipi 3:12-15)**

Unapotambua uwezo wako wa kiroho, kumbuka kuwa mafanikio hayapimwi kwa jinsi ulivyo. Inapimwa kwa jinsi ulivyo ikilinganishwa na vile unavyoweza kuwa ndani ya Mungu. Ujumbe muhimu wa

kitabu cha Ayubu katika Biblia ni kwamba hata mtu mwadilifu anaweza kufaidika kutokana na uzoefu zaidi na Mungu.

ILI KUTAMBUA KARAMA ZAKO ZA KIROHO:

Karama za kiroho ni uwezo maalum unaotolewa na Roho Mtakatifu ili kuwezesha kazi ya huduma. Somo hili ni la muhimu sana kwamba Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime inatoa mwongozo mzima kwa hilo.

Kozi "*Huduma ya Roho Mtakatifu*" inaeleza karama za kiroho kwa kina. Ikiwa huelewi karama za kiroho au hujatambua karama ambazo Mungu amekupa, kozi hii itakusaidia katika eneo hili la

maendeleo ya kiroho.

Biblia inafundisha kwamba kila mwamini ana angalau karama moja ya kiroho (1 Wakorintho 12:4-11) na kwamba unawajibika kugundua na kuendeleza karama zako (2 Timotheo 1:6).

Hapa kuna orodha ya karama za kiroho:

Karama Maalum: Karama hizi zimetolewa ili zitumike kuwatayarisha watu wa Mungu kwa ajili ya kazi ya huduma.

- Mitume
- Manabii
- Wainjilisti
- Wachungaji
- Walimu

Karama za Kunena: Karama hizi zinaeleza ukweli wa Mungu:

- Unabii
- Kufundisha
- Kuhimiza
- Neno la Hekima
- Neno la Maarifa

Karama za Kutumikia: Karama hizi huwezesha kazi ya Mungu:

- Kutumikia
- Husaidia
- Uongozi
- Utawala
- Kutoa
- Kuonyesha Rehema
- Kupambanua Roho
- Imani
- Ukarimu

Vipawa vya Ishara: Karama hizi huthibitisha mamlaka ya Mungu:

- Ndimi
- Tafsiri
- Miujiza
- Uponyaji

ILI KUJUA NAFASI YAKO YA HUDUMA:

Kutambua kipawa chako cha kiroho ni hatua ya kwanza tu kuelekea kupata nafasi yako ya

huduma. Baada ya kugundua karama zako, lazima upate mahali ambapo Mungu anataka uzitumie katika Mwili wa Kristo.

Soma I Wakorintho 12 katika Biblia yako. Sura hii inaeleza jinsi Kanisa linavyofanana na mwili wa mwanadamu. Kama vile kila sehemu ya mwili wa mwanadamu ina kazi maalum, vivyo hivyo na kila kiungo cha Mwili wa Kristo. Ili kuwa na ufanisi, ni lazima ugundue nafasi yako ya huduma katika Mwili wa Kristo. Ili kugundua mapenzi ya Mungu, ni lazima ujitoe mwenyewe kama dhabihu ya kutumika anavyoona inafaa:

Basi, ndugu zangu, nawasihi, kwa huruma zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu, ndiyo ibada yenu yenye maana.

Wala msifuatishie namna ya dunia hii; bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu, mpate kujua hakika mapenzi ya Mungu yaliyo mema, ya kumpendeza, na ukamilifu. (Warumi 12:1-2)

Ni lazima ugundue karama zako za kiroho, uchanganue uwezo wako wa kiroho na udhaifu, na uthibitishie au uchunguze mapenzi ya Mungu kwa maisha yako. (Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime ina kozi yenye kichwa "*Kujua Sauti ya Mungu*" ambayo inaweza kukusaidia katika mchakato huu.)

Moja ya dhambi za mwili katika Wagalatia 5:20 ni "wivu." Kuiga maana yake ni kujifananisha na mtu mwingine na kumwiga. Mungu hataki uige huduma ya wengine, anataka ugundue sehemu yako ya utumishi, huduma aliyopanga kwa ajili ya maisha yako:

Lakini kila mtu na aipime kazi yake mwenyewe, ndipo atakapokuwa na kuona fahari juu ya nafsi yake peke yake, wala si kwa ajili ya mwingine. (Wagalatia 6:4)

ILI KUTENGENEZA MPANGO WA KUTIMIZA HUDUMA YAKO:

Uchambuzi sahihi wa hali yako ya kiroho, nguvu, udhaifu, na karama za kiroho huongoza kwenye ugunduzi wa nafasi yako katika Mwili wa Kristo. Inakuongoza kwenye ufunuo wa nafasi yako katika huduma.

Lakini kujua mahali pako haitoshi. Ni lazima ufanye mipango ya kutimiza huduma ambayo Mungu anayo kwa ajili yako, kisha lazima utekeleze mipango hiyo:

Na mtumwa yule aliyejua mapenzi ya Bwana wake, asijiweke tayari, wala kufanya sawasawa na mapenzi yake, atapigwa mapigo mengi. (Luka 12:47)

Uchambuzi wa kibinafsi haufanyi kazi isipokuwa utumie yale unayojifunza kutimiza huduma yako.

JINSI YA KUKUSANYA HABARI

OMBA:

Mwombe Mungu akufunulie hali yako ya kiroho, nguvu, udhaifu, na nafasi yako katika mpango wake. Daudi alifanya hivi:

**Ee Bwana, unichunguze, unijaribu; jaribuni hatamu zangu na moyo wangu.
(Zaburi 26:2)**

JIFUNZE NENO LA MUNGU:

Neno la Mungu ni kiwango kisichobadilika ambacho unatakiwa kujichunguza mwenyewe:

Milele, Ee Bwana, Neno lako limekaa Mbinguni. (Zaburi 119:89)

TUMIA KARAMA ZA KIROHO:

Vipawa vya kiroho vinaweza kukusaidia katika uchanganuzi wako. Kwa mfano, Bwana anaweza kukupa utambuzi kuhusu udhaifu katika maisha yako ya kiroho au kumtumia mtu mwenye kipawa cha utambuzi au neno la maarifa kukuhudumia.

TAFUTA USHAURI KUTOKA KWA VIONGOZI WA KIROHO:

Muulize kiongozi wako wa kiroho akusaidie katika uchambuzi wako. Mungu anakupa viongozi wa kukuongoza. Uliza kiongozi wako kuchambua uwezo wako wa kiroho na udhaifu. Mwombe aombe pamoja nawe kuhusu eneo lako mahususi la huduma.

ANGALIA REKODI ZILIZOANDIKWA:

Unaweza kutumia baadhi ya rekodi zilizoandikwa katika uchanganuzi wako. Kwa mfano, bajeti iliyoandikwa, taarifa za benki, au rekodi za daftari zinaweza kutumika katika uchanganuzi wako wa kibinafsi wa kifedha.

FANYA MAHOJIANO:

Wasiliana na mshiriki wa karibu wa familia na/au rafiki kuhusu udhaifu na nguvu zako za kiroho.

JIANGALIE MWENYEWWE:

Jiangalie mwenyewe katika hali mbalimbali za huduma. Kumbuka uwezo wako, udhaifu, na ufanisi wa huduma. Ni karama gani za kiroho zinazoonekana?

Jiangalie mwenyewe katika hali mbalimbali za maisha halisi. Unatendaje chini ya shinikizo au mkazo? Je, matunda ya kiroho yanaonekana katika maisha yako?

UCHAMBUZI BINAFSI WA MAZINGIRA

Tumia muhtasari ufuatao kufanya uchambuzi wako wa kibinafsi:

CHAMBUA MAHUSIANO YAKO

Neno la Mungu na maisha yote ya Kikristo yanatokana na mahusiano. Kwa sababu hii, ni muhimu kuchambua uhusiano wako na Mungu na wengine:

Yesu akamwambia, Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa akili zako zote.

Hii ndiyo amri kuu na ya kwanza.

Na ya pili inafanana nayo, Mpende jirani yako kama nafsi yako.

**Katika amri hizi mbili hutegemea torati yote na manabii.
(Mathayo 22:37-40)**

Chambua mahusiano yako na yafuatayo:

MUNGU:

-Je, wewe ni muumini aliyezaliwa mara ya pili?

-Umebatizwa kwa maji?

-Je, unatembea katika ushirika na Mungu? Je, kuna dhambi yoyote inayojulikana katika maisha yako ambayo unahitaji kukabiliana nayo?

-Je, umebatizwa kwa Roho Mtakatifu?

-Je, unasoma Biblia yako mara kwa mara?

-Unawezaje kuboresha mazoea yako ya kujifunza Biblia?

-Je, unaomba mara kwa mara?

-Unawezaje kuboresha maisha yako ya maombi?

Je, wewe ni mshiriki hai wa ushirika wa Kanisa mahalia?

Je, maisha yako yanathibitisha tunda la Roho Mtakatifu? (Kwa orodha ya haya ona Wagalatia 5:22-23.)

-Ni katika maeneo gani ya mahusiano yako ya kiroho na Mungu unahisi hujakomaa na unahitaji maendeleo?

MWENZAKO:

-Je, una uhusiano mzuri na mwenzi wako? (Je, mnaishi vizuri, kuwasiliana, kutumia muda pamoja, n.k.)

Je, mnasali, mnasoma Neno la Mungu, na kuhudhuria Kanisa pamoja? Ikiwa sivyo, unaweza kufanya nini ili kujumuisha mazoea haya katika uhusiano wako?

-Je, ni baadhi ya nguvu za uhusiano wako na mwenzi wako?

-Je, ni baadhi ya udhaifu katika uhusiano wako na mwenzi wako?

-Je, unawezaje kuboresha udhaifu huu?

-Je, uhusiano wako na mwenzako unakwamisha huduma yako?

-Unaweza kufanya nini ili uhusiano wako na mwenzi wako uwe wa manufaa badala ya kuwa kikwazo kwa kazi ya Mungu?

MWAJIRI WAKO:

-Je, una uhusiano mzuri na mwajiri wako?

- Ikiwa sivyo, unawezaje kuiboresha?

-Je, unampa heshima na heshima?

Je, unafanya mambo yote kwa kazi yako kama kwa Mungu? (Ona 1 Wakorintho 10:31.)

WATOTO WAKO:

-Je, una uhusiano mzuri na watoto wako?

-Unawezaje kuboresha uhusiano wako na watoto wako?

Je! Watoto wako wana nidhamu nzuri?

-Ni katika maeneo gani hawana nidhamu nzuri?

-Ungeweza kufanya nini ili kuboresha nidhamu katika maeneo haya?

Je! Watoto wako wamemkubali Yesu kama Mwokozi?

-Ungeweza kufanya nini kuwasaidia watoto wako kufanya uamuzi huu?

-Chambua ukuaji wa kiroho wa watoto wako ambao ni waumini. Unawezaje kuwasaidia katika ukuzi zaidi kiroho?

-Kama wewe ni kiongozi katika Kanisa, je, una nyumba yako chini ya udhibiti kama inavyoonyeshwa katika Tito 1:6 na I Timotheo 3:4-5? Ikiwa sivyo, ni mabadiliko gani yanahitajika kufanywa ili kufikia kiwango hiki?

WANAFAMILIA WENGINE:

-Je, una matatizo katika mahusiano na mwanafamilia yeyote? Ikiwa ndivyo, nani na kwa nini?

-Unaweza kufanya nini ili kuboresha uhusiano huu?

WENGINE KATIKA MWILI WA KRISTO:

-Je, una shida katika mahusiano na washiriki wengine wa Mwili wa Kristo? Ikiwa ndivyo, una shida na nani?

-Unaweza kufanya nini ili kurejesha uhusiano wako na huyu ndugu au dada Mkristo? (Njia za Kimaandiko za kurejesha ushirika na mwamini mwingine zimetolewa katika Mathayo 18:15-17.)

WASIOAMINI:

-Je, unawasiliana na wasioamini au umezungukwa na Wakristo tu? (Huwezi kushinda waliopotea ikiwa huna mawasiliano nao.)

-Je, ni hatua gani unaweza kuchukua ili kuwaletea Bwana makafiri ambao unawasiliana nao?

-Unawezaje kuanzisha mawasiliano zaidi na wasioamini kwa madhumuni ya kushiriki Injili?

-Je, una mahusiano yoyote na waumini ambayo si ya kimaandiko na yanaumiza uhusiano wako na Mungu? Ikiwa ndivyo, unaweza kufanya nini ili kurekebisha hali hizi?

CHAMBUA HALI YAKO YA MWILI

-Biblia inasema mwili wako ni hekalu la Roho Mtakatifu wa Mungu. Kwa kuwa mwili wako ni makao ya Mungu, unapaswa kuutunza ipasavyo (1 Wakorintho 3:16-17).

-Hali yako ya kimwili inakuathiri kiroho maana mwanadamu ni mwili, nafsi na roho. Usipotunzwa vyema kimwili, unaweza kuvunjika moyo kwa urahisi kiroho. Huna nguvu na nguvu za kufanya kazi ya Mungu.

-Je, wewe ni mzito sana?

-Je, una uzito mdogo sana?

-Je, unatumia vitu vyenye madhara kama vile pombe, sigara au dawa za kulevya?

-Je, unajaribu kula vile na bajeti yako na/au mazingira yanavyoruhusu?

- Je, unafanya mazoezi mara kwa mara?

-Je, una hali yoyote ya kimwili inayozuia kazi yako kwa Bwana. Ikiwa ndivyo, unaweza kufanya nini kuwahusu? (Baadhi ya mambo unaweza kuboresha kwa lishe na mazoezi. Mengine Mungu anaweza kuponya.)

CHAMBUA KIWANGO CHAKO CHA ELIMU

- Kiwango chako cha elimu kwa sasa ni kipi?

-Unaweza kufanya nini ili kuboresha elimu yako ili kunufaisha kazi ya huduma? (Kusoma kozi za Harvestime International Institute ni njia moja! Usife moyo kama hujapata nafasi ya kupata elimu nyingi. Yesu alichagua watu wa kawaida kama wavuvi na akawatumia sana katika huduma. Ukipata nafasi ya kuboresha elimu yako na wewe pia kuhisi ni mpango wa Mungu kwako, tunakuhimiza kufanya hivyo.)

CHAMBUA FEDHA ZAKO

-Je, unatoa zaka mara kwa mara? (Zaka ni 10% ya pesa zote unazotoa kwa Mungu. Hii ni kanuni ya Kibiblia.)

-Je, unatoa sadaka pamoja na zaka yako?

-Je, ulitoa kiasi gani kwa Kanisa mwaka jana?

-Ulitoa pesa ngapi kwa misheni?

-Ni marekebisho gani unayoweza kufanya katika kiwango chako cha maisha ambayo yangesababisha kuwa na zaidi ya kutoa kwa kazi ya Bwana?

- Je, una deni? Ikiwa ndivyo, unaweza kufanya nini ili kuondoa madeni haya?

-Je, una ushuhuda mzuri kuhusu jinsi unavyoshughulikia fedha zako, kutunza familia yako, kulipa bili, nk?

-Kama sivyo, unawezaje kuboresha katika eneo hili?

-Je, unajishughulisha kupita kiasi na kupata mali na kushikamana kupita kiasi na vitu vya kimwili? Je, mambo haya huchukua muda na nguvu zako nyingi?

CHAMBUA UWEZO WAKO WA KIROHO

-Je, unatumia muda wako kwa hekima kwa makusudi ya kiroho na kazi ya huduma?

-Ni shughuli gani unaweza kuondoa ambazo zingekupa muda zaidi wa kuhudumu?

-Je, unajua huduma mahususi aliyo nayo Bwana kwa ajili yako katika Mwili wa Kristo?

-Je, unaitimiza sasa? Ikiwa sivyo, kwa nini?

-Je, unajua ni karama gani za kiroho umepewa? Ikiwa sivyo, chukua hatua zifuatazo:

HATUA YA KWANZA: Uzaliwe mara ya pili.

Ni lazima kuzaliwa mara ya pili. Karama za kiroho huja kwa kuzaliwa upya kama vile vipaji vya asili huja kupitia kuzaliwa kwa kawaida kimwili. Ikiwa hujawahi kuzaliwa katika ulimwengu wa asili huwezi kuwa na vipaji vya asili. Ikiwa hujazaliwa mara ya pili katika ulimwengu wa kiroho huwezi kupewa karama za kiroho.

Tubuni, mkabatizwe kila mmoja kwa jina lake Yesu Kristo, mpate ondoleo la dhambi zenu, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu. (Matendo 2:38)

HATUA YA PILI: Pokea ubatizo wa Roho Mtakatifu.

Miongozo ya jinsi ya kupokea ubatizo wa Roho Mtakatifu imetolewa katika kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Huduma ya Roho Mtakatifu*."

HATUA YA TATU: Jua karama za kiroho.

Lazima ujue karama za kiroho ni nini. Ikiwa hujui, hutaweza kutambua karama ya kiroho ambayo Mungu anakupa.

HATUA YA NNE: Tafuta karama ya kiroho.

Lakini tamani (tamani, tafuteni) kwa bidii karama zilizo bora zaidi. (1 Wakorintho 12:31)

Kila mmoja wetu tayari ana angalau zawadi moja, lakini tunaweza kutafuta zawadi za ziada. Mstari huu unamaanisha kuwa unaweza kupokea zawadi ambayo sasa huna.

HATUA YA TANO: Kuwekea mikono.

Mwambie kiongozi wako wa kiroho akuwekee mikono na kuomba ili Mungu akufunulie kipawa chako cha kiroho:

Usiache kuitumia karama ile iliyomo ndani yako, uliyopewa kwa unabii na kwa kuwekewa mikono ya wazee. (1 Timotheo 4:14)

Kama matokeo ya Hatua ya Kwanza hadi ya Tano Mungu anaweza kufunua kipawa chako cha

kiroho. Ikiwa halijatokea, endelea na hatua zifuatazo.

HATUA YA SITA: Chunguza mambo yako ya kiroho.

Ni zawadi gani ungependa kuona zikiendelezwa katika maisha yako? Ni zawadi gani zinazokuletea furaha zaidi katika kuzifikiria au kuzitumia. Je, unafurahia kufundisha? Je, unafurahia kuwa mkaribishaji-wageni na kuwa na watu nyumbani kwako? Je, mara nyingi unasukumwa kutoa kiasi kikubwa cha pesa kwa Kazi ya Mungu?

HATUA YA SABA: Uchambuzi wa kiongozi Mkristo.

Acha kiongozi Mkristo achambue uwezo wako wa kiroho. Wameona nini kuhusu utumishi wako wa Kikristo? Je, unaonekana kwao kuwa msimamizi mzuri, mwalimu n.k? Kwa maoni yao, ni katika karama zipi au huduma gani umekuwa na ufanisi?

HATUA YA NANE: Chambua huduma yako ya Kikristo ya zamani.

Ni katika sehemu gani za karama/huduma ulizopata furaha kuu ulipohudumu? Ulikuwa na ufanisi zaidi katika maeneo gani?

HATUA YA TISA: Tambua zawadi unazofikiri unaweza kuwa nazo.

Tengeneza orodha ya zawadi unazofikiri unaweza kuwa nazo. Orodha hii inategemea:

- Ujuzi wa karama ulizopata kwa kusoma.
- Yale ambayo Mungu amekufunulia kwa njia ya maombi.
- Ni kiongozi mkuu wa Kikristo ameona katika maisha yako.
- Uchambuzi wa ufanisi wako katika maeneo ya huduma ambayo ulikuwa nayo hapo awali
aliwahi.

(Kozi ya Taasisi ya Harvestime International yenye kichwa "*Huduma ya Roho Mtakatifu*" pia itakusaidia katika kutambua karama zako.)

HATUA YA KUMI: Tafuta mahitaji ya kiroho karibu nawe.

Ni mahitaji gani hayatimiziwi katika mtaa wako, jumuiya, au kanisa lako? Je, kuna haja ya walimu, wainjilisti, wasimamizi, n.k Tengeneza orodha ya mahitaji haya.

HATUA YA KUMI NA MOJA: Jaza hitaji la kiroho.

Linganisha orodha ya mahitaji ya kiroho na orodha ya karama unazoamini kwamba Mungu amekupa. Kutambua uhitaji haimaanishi kuwa una zawadi ya kutimiza uhitaji huo. Lakini

unaweza kuamua ni wapi hitaji la kiroho linalingana na zawadi unayoamini kwamba Mungu amekupa.

Fanya ahadi ya kujaza hitaji hili. Kwa mfano, ikiwa kuna hitaji la walimu katika kanisa lako na unaamini kuwa una karama ya kufundisha, jitolee kukidhi hitaji hili.

HATUA YA KUMI NA MBILI: Tathmini huduma yako.

Baada ya kuhudumu kwa muda katika eneo hili na karama yako, tathmini huduma yako. Je, una matokeo mazuri katika kutumia zawadi hii? Je, inaleta furaha kubwa kwako? Je, unaona matokeo? Je, mchungaji wako au kiongozi wako wa kiroho anaona matokeo? Ikiwa ndivyo, Mungu amekuongoza kwenye ugunduzi wa karama yako ya kiroho.

Ikiwa eneo ulilochagua haliendani na uwezo wako wa kiroho na hufanyi kazi, pitia orodha yako ya karama zinazowezekana na umwombe Mungu akuonyeshe eneo lingine la kuhudumu.

TUMIA MATOKEO YA UCHAMBUZI WAKO

Uchambuzi uliokamilisha hautakuwa na faida yoyote isipokuwa utautumia katika maisha na huduma yako. "Kuomba" kitu kunamaanisha kukitumia kwa ufanisi, kufanya kitu nacho.

Wakati wowote unapotaka kukamilisha jambo fulani...kumfanyia Mungu kazi yoyote...lazima uwe na mpango. Mungu ni Mungu wa mipango. Alipanga ulimwengu huu na kutekeleza mpango wake katika uumbaji. Tangu kuumbwa kwa ulimwengu, Mungu alifanya mpango wa wokovu kwa wanadamu wenye dhambi. Wakati ulipofika, alitimiza mpango huo kwa kumtuma Yesu ulimwenguni ili afe kwa ajili ya dhambi za watu wote.

Wakati wowote Yesu alipokuwa anaenda kufanya kazi katika maisha ya wanaume na wanawake, Aliwaita wajitayarisha. Aliwaambia vipofu kwenda kuosha katika madimbwi ya maji. Aliwaamuru wanafunzi wamletee mikate na samaki. Aliwaambia vilema wachukue kitanda chao.

Ni lazima ushirikiane na kazi ya Mungu maishani mwako. Ili kuwa na uhakika wa kufanya hivi, lazima upange kuifanya. Unapotumia matokeo ya uchambuzi wako wa kibinafsi, unapanga kutumia yale uliyojifunza kukuhusu kwa utukufu wa Mungu.

Tumia mwongozo ufuatao kutumia matokeo ya uchambuzi wako. Kumbuka kuombea kila sehemu. Mwombe Mungu akufunulie mpango Wake, kisha uandike kila mpango katika nafasi ulizopewa.

1. BAINISHA HALI YAKO YA KIROHO:

Kagua uchambuzi wako na uandike aya kwa muhtasari wa hali yako ya kiroho ya sasa. Jumuisha katika muhtasari huu jinsi hali yako ya kiroho inavyoathiriwa na mahusiano yako, hali yako ya kimwili, fedha zako, elimu, nguvu, na udhaifu.

Fanya mpango: Unaweza kufanya nini ili kushirikiana na Mungu katika kuboresha hali yako ya

kiroho, kukua na kukomaa?

Nitafanya:

---

2. TAMBUA UDHAIFU WAKO WA KIROHO:

Kagua uchambuzi wako na urodheshe udhaifu wako wa kiroho. Kando na kila udhaifu andika mipango yako ya kukabiliana na udhaifu huo:

UDHAIFU
NITA...

MPANGO WANGU WA KUKABILIANA NAO

---

3. TAMBUA NGUVU ZAKO ZA KIROHO:

Kagua uchambuzi wako na urodheshe nguvu zako za kiroho. Kando ya kila nguvu andika mpango wako wa kuutumia kwa utukufu wa Mungu:

NGUVU

MPANGO WA KUTUMIA KWA UTUKUFU WA MUNGU
NITA...

---

4. TAMBUA KARAMA ZAKO ZA KIROHO:

Kagua matokeo ya uchanganuzi wa karama zako za kiroho. Orodhesha karama za kiroho unazoamini kuwa unazo. Kando ya kila karama andika mpango wako wa kutumia karama hiyo kwa utukufu wa Mungu:

KARAMA YA KIROHO

NAMNA NITAITUMIA KARAMA HII
NITA...

---

5. GUNDUA NAFASI YAKO YA HUDUMA:

Kagua uchambuzi wako wote wa kibinafsi. Kwa maombi tafakari na ukamilishe kauli hii:

Ninaamini nafasi yangu ya huduma katika Mwili wa Kristo ni:

---

6. TENGA MPANGO WA KUTIMIZA HUDUMA YAKO:

Utaanzaje kutimiza huduma unayoamini Mungu amekupa? Soma Sura ya Kumi na Moja ili kusaidia kuunda mpango.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira."

---

3. Uchunguzi wa kibinafsi wa mazingira unajumuisha nini?

---

4. Orodhesha madhumuni sita ya uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Soma hadithi ya Samsoni katika Waamuzi 13-16. Hapa kulikuwa na mtu ambaye angeweza kufaidika na uchambuzi wa kibinafsi. Hakutambua hali yake ya kweli ya kiroho alipotoka kwenda kupigana na Wafilisti. Kama Samson angefanya uchambuzi binafsi...
  - Je, baadhi ya matatizo ya kiroho yanaweza kuwa yamefichuliwa na uchambuzi wake?
  - Je, angeweza kufanya mabadiliko ambayo yangeathiri hatima ya maisha yake?
  - Ni mabadiliko gani angeweza kufanya?
2. Soma Zaburi 51 ambapo Daudi anachambua hali yake ya kibinafsi ya kiroho baada ya dhambi yake na Bathsheba. Kutokana na somo lako la sura hii, jibu maswali haya:
  - Je, hali ya kiroho ya Daudi ilikuwaje alipoandika sura hii?
  - Daudi alifanya nini kuhusu dhambi yake?
  - Daudi alimwomba Mungu afanye nini?
3. Soma hadithi ya Belshaza katika Danieli 5. Hapa kulikuwa na mtu mwingine ambaye angeweza kufaidika na uchambuzi wa kibinafsi.
  - Hali yake ya kiroho ilikuwaje? (Ona mistari 22-23.)
  - Mungu alifanya nini kuhusu hilo? (Ona mistari 25-28.)
  - Kama Belshaza angejua hali yake binafsi ya kiroho, ni mabadiliko gani yangeweza amefanya katika maisha yake jambo ambalo lingeweza kuepuka hukumu ya Mungu?
4. Soma hadithi ya Nebukadneza katika Danieli sura ya 4. Hapa kulikuwa na mtu ambaye aliyachambua mazingira yake kimakosa na kuteseka kwa sababu yake.
  - Linganisha uchambuzi wake wa mazingira katika mstari wa 29-30 na ule wa mstari wa 34-35. Jinsi gani wanatofautiana?
  - Ni nini kilitokea hadi kumjulisha hali yake halisi ya kiroho? (Ona mistari 31-33.)
  - Nini kilitokea Nebukadneza alipochambua hali yake binafsi vizuri na alikubali yote aliyokuwa nayo yalitoka kwa Mungu? (Ona mistari 34-37.)
5. Katika Luka 12:16-21 soma hadithi ya kijana tajiri ambaye aliacha mambo ya kiroho nje ya uchambuzi wake binafsi. Uchambuzi wake wa kibinafsi ulitegemea vitu vya kimwili vya ulimwengu huu badala ya vitu vyenye thamani ya milele.

6. Soma Luka 18:9-14. Linganisha uchanganuzi wa kibinafsi wa Mfarisayo na ule wa mwenye dhambi. Uchambuzi upi ulikuwa wa ukweli?
7. Kitabu cha Waamuzi katika Biblia kinatoa kumbukumbu za wafalme kadhaa waliotawala watu wa Mungu. Baadhi yao walikuwa wafalme wazuri, wengine wabaya. Soma kitabu cha Waamuzi na ufanye uchambuzi wa kibinafsi wa kila mfalme. Kulikuwa na nguvu na udhaifu gani? Je, wangefaidikaje kutokana na uchanganuzi wa kibinafsi? Ni mabadiliko gani wangeweza kufanya ambayo yangeathiri hatima yao?
8. Soma Hesabu 12. Miriamu na Haruni hawakuchambua vizuri nafasi yao ya kiroho katika Mungu. Ni nini kilitokea kama matokeo?
9. Kora na wafuasi wake walifanya kosa kama hilo katika Hesabu 16. Ni nini kilitokea kama matokeo ya uchambuzi wao usiofaa?
10. Soma I Wafalme 19. Eliya aliyachambua mazingira yake wakati huu? Mungu alirekebishaje uchambuzi wake?

SURA YA SITA

KUCHAMBUA KUNDI LA WATU

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha neno "kikundi cha watu."
- Eleza ni nini uchambuzi wa kikundi cha watu unajumuisha.
- Tambua madhumuni ya uchanganuzi wa kikundi cha watu.
- Chunguza kundi la watu.
- Tumia uchambuzi wako kueneza Injili kwa kundi hili.

AYA MUHIMU:

Wala hakuna kiumbe kisichokuwa wazi mbele zake; lakini vitu vyote vi utupu na kufunuliwa machoni pake yeye aliye na mambo yetu.
(Waebrania 4:13)

UTANGULIZI

Katika sura ya mwisho ulijichambua katika kujitayarisha kwa huduma. Sura hii inaanza mfululizo wa masomo ambayo yanaeleza jinsi ya kuchambua mazingira mbalimbali ambayo utahudumu.

Katika sura hii utajifunza jinsi ya kuchambua kikundi cha watu. Utajifunza katika sura zifuatazo jinsi ya kuchambua maeneo, mataifa, na maeneo ya dunia ambayo yanaundwa na makundi mengi ya watu mbalimbali.

KUNDI LA WATU

Watu wa ulimwengu huu wamegawanyika na vikwazo kadhaa vinavyoweza kuathiri uenezaji wa Injili. Kuna vizuizi vya kijiografia kama vile milima, bahari na mabonde. Pia kuna mipaka ya kisiasa inayotenganisha nchi.

Lakini watu pia wametenganishwa na vikwazo vya kitamaduni. Kwa ujumla, utamaduni unarejelea njia tofauti za watu kuishi katika ulimwengu wetu. Utamaduni ni pamoja na mambo kama lugha, imani, maadili, muundo wa kijamii, desturi, nk.

Vikwazo hivi vya kitamaduni vimesababisha maendeleo ya "vikundi vya watu" mbalimbali duniani kote. Kundi la watu ni kundi lolote la watu ambapo ndoa na maisha ya karibu kwa

ujumla

hufanyika tu ndani ya jamii. Kwa mfano, kikundi cha watu ni kabila, tabaka, ukoo au ukoo maalum.

Yesu alipowaambia wanafunzi wake kuhubiri Injili kwa mataifa yote, neno alilotumia kwa ajili ya “mataifa” lilikuwa neno la Kigiriki “ethnos”. Taifa linaundwa na vikundi vingi vya "ethnos" au "vikundi vya watu."

Haitoshi tu kufikia taifa kwa ujumla na Injili. Ni lazima muwe na hakika kwamba kila kikundi cha watu katika taifa hilo kinasikia habari njema. Hili likifanywa, taifa zima litahubiriwa. Yesu aliamuru kwamba Injili ihubiriwe kwa watu wote. Iwapo utatimiza agizo hili, ni lazima uchambue vikundi vya watu ili kubaini jinsi wanavyoweza kufikiwa, ufanye mpango wa kuwafikia, na kisha uweke mpango katika vitendo.

UCHAMBUZI WA KUNDI LA WATU

Unapochambua kikundi cha watu, unasoma kikundi maalum cha watu ambao ni sehemu ya kabila moja, ukoo, au ukoo. Unazisoma kijamii, kitamaduni, kisiasa, na kiroho. Pia unachambua nguvu za nje kutoka nje ya kundi lao zinazoathiri kukubali kwao Injili.

LENGO LA KUCHAMBUA KUNDI LA WATU

Kusudi la somo lako ni kufikia kundi la watu kwa Injili. Ni utafiti kwa madhumuni ya uinjilisti, si tu kwa ajili ya utafiti. Kuwa mwangalifu usije ukatumia muda wako wote kusoma na kamwe usiwahi kuzunguka ili kukamilisha kusudi ambalo lilichochea masomo yako!

Utafiti wako wa utamaduni wa kikundi cha watu utakusaidia kuamua jinsi ya kuwafikia vyema. Unaweza kuwasilisha Injili kwa njia inayosisitiza yale ambayo umejifunza kuhusu utamaduni wao.

Kwa mfano, Paulo alipowahudumia Wayahudi, alikazia ukoo wa Kiyahudi wa Kristo na kumdhahirisha kuwa Masihi wa Israeli. Alipowahudumia Mataifa (mataifa mengine), alisisitiza mambo mbalimbali ya Injili.

Mifano mingine ni vitabu vya Mathayo, Marko, Luka, na Yohana. Wote wanasisitiza mambo mbalimbali ya Injili ambayo yanahusiana na utamaduni wa makundi maalum ambayo yaliandikiwa.

Unapotumia utamaduni wa watu kama daraja la kuwasilisha Injili inakubalika kwa urahisi zaidi. Kuelewa utamaduni kunaweza kukupa funguo za kiroho ambazo zitafungua mlango kwa watu fulani. Unachambua kikundi cha watu ili kujibu maswali haya:

NI WATU GANI WA KUFIKIWA?

Je, unajaribu kumfikia nani hasa kwa Injili? Kikundi hiki kinapatikana wapi?

WAKOJE?

Je, unahitaji kujua nini kuhusu desturi zao, matatizo, muundo wa kijamii, hali ya kiroho, n.k., ili kuwafikia?

NANI ANAPASWA KUWAFIKIA?

Je, watu hawa watafikiwa kwa urahisi zaidi kupitia mwanamume au mwanamke, kupitia kwa mmoja wa watu wao au mtu wa nje? Je, mtu huyo atahitaji sifa gani ili kuzifikia? Mungu ana wajumbe maalum kwa ajili ya kufikia makundi maalum ya watu. Paulo alitumiwa na Mungu kuwafikia watu wa mataifa. Petro alitumiwa kwa ufanisi zaidi kufikia Wayahudi.

WANAPASWA KUFIKIWAJE?

Ni njia gani zitumike? Ambayo itakuwa na ufanisi zaidi? Majibu ya maswali haya yatakusaidia kuamua jukumu lako katika kuwafikia watu hawa na kuandaa mpango wa kuwafikia kwa Injili.

JINSI YA KUSANYA HABARI

Unaweza kukusanya taarifa kwa uchambuzi wako kwa:

MAOMBI:

Mwombe Mungu akufunulie unachohitaji kujua kuhusu kundi hili na akusaidie kuwafikia kwa Injili. Mungu ana ujuzi wa kimungu wa watu wote (Waebrania 4:13).

UTAFITI WA VIFAA VILIVYOANDIKWA:

Vitabu vya kusoma na nyenzo zilizoandikwa kuhusu kikundi cha watu. Orodha ya vyanzo vinavyowezekana vya habari imejumuishwa katika Kiambatisho cha mwongozo huu.

KUTAZAMA:

Binafsi tazama kikundi mwenyewe.

MAHOJIANO:

Uliza maswali ya watu ambao ni viongozi na wanachama wa kikundi unachosoma. Ikiwa kuna waumini ambao tayari wanawahudumia watu hawa, wahoji ili kugundua kile ambacho wamejifunza kuhusu watu. (Sampuli za mahojiano zimejumuishwa katika Nyongeza ya kozi hii.)

Tumia muhtasari ufuatao kuchambua kikundi cha watu. Huenda usiweze kujibu maswali yote kuhusu kikundi maalum cha watu, lakini jibu wale ambao unaweza kupata taarifa.

NI WATU GANI WA KUFIKIWA?

1. Je, ni watu gani unaojaribu kuwafikia?
2. Ni nini kinachowafanya kuwa "kundi la watu"? Wanapaswa kuwa na mambo kadhaa kati ya yafuatayo yanayofanana. Angalia zile zinazotumika kwa kikundi unachosoma:

- _____ Lugha sawa.
- _____ Uaminifu wa kawaida wa kisiasa.
- _____ Kufanana kwa rangi au kabila.
- _____ Imani za kidini zinazoshirikiwa.
- _____ Mahusiano ya kindugu ya pamoja.
- _____ Kiwango cha elimu kinachofanana.
- _____ Makazi ya kawaida.
- _____ Tabaka la kijamii au tabaka sawa.
- _____ Utamaduni wa pamoja (njia zinazokubalika za kufanya mambo).
- _____ Walishiriki maslahi maalum.
- _____ Kiwango cha pamoja cha kiuchumi (yaani, wote maskini, watu wa tabaka la kati au matajiri).
- _____ Hali ya kipekee ya kiafya.
- _____ Hali tofauti za kisheria (yaani, wafungwa wote, wakimbizi, wakaaji haramu, n.k.).
- _____ Umri unaofanana.
- _____ Matatizo makubwa ya kawaida.
- _____ Pata ubaguzi kutoka kwa wengine kwa sababu wao ni sehemu ya kikundi hiki.

Ni mambo gani mengine ya kawaida yanaweza kuwatambulisha kama kundi tofauti?

3. Je, kuna watu wangapi katika kundi hili? Fanya makadirio ya jumla ya idadi ya watu ikiwa takwimu kamili hazipatikani. Hii itasaidia kuamua idadi ya wafanyakazi wanaohitajika ili kuwafikia kwa Injili.

UCHAMBUZI WA KIJIOGRAFIA

1. Wengi wa watu hawa wanaishi katika eneo gani hususa?
2. Wanapatikana katika maeneo gani mengine ya kijiografia?

(Kumbuka: Katika kujibu maswali haya tambua watu hasa, si tu kama "watu wote nchini India." Watu gani *mahususi*? Kwa mfano, nchini India ungetambua tabaka maalum katika kijiji fulani. Mbinu unazotumia kufikia kila mmoja wao. tabaka na kila kijiji kinaweza kutofautiana.)

3. Pata au chora ramani ya nchi na uweke alama eneo la kikundi maalum unachotaka kufikia.
4. Pata au chora ramani ya eneo ambalo watu hawa wanaishi. Anza kuomba juu ya ramani hizi ili Mungu awafikie watu katika maeneo uliyoweka alama. Pia tumia ramani hizi

kujibu maswali yafuatayo:

5. Ni mambo gani ya kijiografia yatazuia kuenea kwa Injili? (Kwa mfano, je, eneo wanamoishi ni gumu kufika?)
6. Ni mambo gani ya kijiografia yanaweza kutumiwa kusaidia kuenea kwa Injili? (Kwa mfano, kuna njia za asili za biashara au kusafiri ambazo makanisa yanaweza kupandwa?)
7. Je, eneo la kikundi hiki linafanya nyakati fulani za mwaka kuwa bora zaidi kwa kuingia na kuwafikia watu? (Kwa mfano, kusafiri hadi eneo la mbali wakati wa msimu wa mvua kubwa kunaweza kusiwe na maana kama kuingia wakati wa kiangazi, isipokuwa Mungu angekuongoza mahususi kufanya hivyo. Huenda barabara zisipitike.)
8. Pata taarifa kuhusu mambo yafuatayo ambayo yanaweza kuzuia au kusaidia katika kuwafikia watu hawa katika maeneo yao ya sasa:

-Umbali wa jiji kuu la karibu:

-Umbali hadi mji mkuu wa nchi:

-Umbali wa uwanja wa ndege ulioanzishwa:

-Umbali wa uwanja wa ndege unaoweza kutumika au kutua kwa maji:

-Je, wana huduma ya simu au mtandao?

-Je, wana huduma ya telegraph?

-Umbali wa kituo cha reli cha karibu:

-Umbali wa barabara ya gari iliyo karibu inayoweza kutumika:

-Umbali wa mto au bahari iliyo karibu inayoweza kusomeka ("Inaweza kusomeka" inamaanisha kuwa unaweza kutumia mashua kusafiri):

WAKOJE?

UCHAMBUZI WA KIJAMII:

1. Ni kitengo gani cha msingi cha kijamii cha kikundi hiki cha watu? Kwa mfano, ni mume mmoja/mke mmoja na watoto wao au kuna wake kadhaa? Je, watu wanaishi tofauti katika kitengo cha msingi cha familia cha baba, mama, na watoto? Au familia kubwa inaishi pamoja (shangazi, wajomba, na jamaa wengine wote katika kaya moja)?
2. Ni nani kiongozi nyumbani? Je, ni baba, mama, mama mkwe, wengine? Unaweza kutumia mahusiano ya kifamilia kama madaraja ambayo kwayo Injili inaweza kuenea. Kwa mfano, ikiwa katika utamaduni fulani baba anatawala nyumba, yeye ndiye mlengwa wako wa kwanza kufikia na Injili. Familia yake itafuata baada ya yeye kukubali ujumbe.
3. Viongozi wa jumuiya ni akina nani? Je, ni chifu wa kabila, mkuu wa ukoo au tabaka, kiongozi katika kijiji au mji wanakoishi watu hawa? Ukiwafikia kwa Injili wanaweza kuwaongoza wengine kukubalika.
4. Ni nani hufanya maamuzi katika kundi hili na jinsi gani maamuzi hufanywa? Utahitaji

kujua ni nani anayefanya uamuzi na jinsi yanavyofanywa ikiwa ni lazima kupata kibali cha kuingia katika kijiji au kabila kushiriki Injili.

5. Ushiriki wao wa jamii ni upi? Wanahusika na nini kama kikundi? Unaweza kusisitiza mambo haya katika uwasilishaji wako wa Injili. Husisha ujumbe ili kukidhi mahitaji haya.
6. Je, wako wazi kiasi gani kwa “watu wa nje” (watu ambao si sehemu ya kundi lao la watu)? Kujua hili kutakutayarisha kwa kiwango cha kukubalika utakachopitia unapoingia kwenye kikundi hiki ili kushiriki Injili.
7. Kiwango chao cha kijamii ni kipi? Je, ni tabaka la juu, tabaka la kati, tabaka la chini? Ikiwa watu ni wa tabaka la chini walio na mahitaji makubwa ya kimwili au ya kimwili, unaweza kutaka kutumia huduma ya matibabu au programu ya chakula kama njia ya kuingia katika kikundi chao ili kushiriki Injili nao.
8. Ni kazi gani zinawakilishwa? Je, watu hawa wanapataje riziki zao? Fikiria jinsi unavyoweza kutumia kazi zao ili kupata kuingia kwenye kikundi chao. Kwa mfano, unaweza kutaka kuanzisha kikundi cha kujifunza Biblia mahali pao pa kazi au unaweza kushiriki mbinu mbalimbali za kilimo na wakulima, nk.
9. Ni nani anayedhibiti rasilimali za kifedha na nyenzo za kikundi na/au ndani ya kila kitengo cha familia (mikopo, soko, ardhi, kazi)? Unaweza kuhitaji msaada wao ili kupata mali kwa ajili ya kanisa na fedha kwa ajili ya kueneza Injili.

UCHAMBUZI WA KITAMADUNI:

Jifunze desturi za kitamaduni ambazo zinaweza kuathiri kukubali kwao Injili. Hapa kuna baadhi ya kuzingatia:

1. Imani na Maadili:
  - a. Je, ni maadili gani ya kitamaduni, imani, au desturi gani za watu zinaweza kuwasaidia kuelewa Injili? (Kwa mfano, ikiwa watu wana hisia chanya zenye nguvu kuhusu umuhimu wa familia, mkazo wa Injili juu ya familia ungekuwa daraja kwao.)
  - b. Ni maadili gani ya kitamaduni, imani, au matendo ya watu ambayo yanaweza kuzuia uelewa wao wa Injili?

2. Mazoea ya Kitamaduni:

Je, kuna baadhi ya desturi za kawaida za kitamaduni ambazo zimekatazwa waziwazi na Maandiko? Ikiwa ndivyo, ni nini? Mazoea si mabaya kwa sababu tu ni tofauti na jinsi unavyofanya mambo. Matendo ni makosa yanapopingana na Neno la Mungu. Matendo ya dhambi yatabidi kushughulikiwa unapowafikia watu hawa kwa Injili. Mazoea

mengine ya kitamaduni sio lazima kubadilika. Si lazima watu wakubali utamaduni wako ili kukubali Injili.

3. Mahitaji:

- a. Je, ni maswala gani ya jumla, mitazamo, nia, hisia, ahadi za watu? Je, ni yupi kati ya zifuatazo wanachukulia kama mahitaji muhimu? Je, wana...

_____ Upungufu wa chakula.

_____ Huduma duni za afya na matibabu.

_____ Elimu duni.

_____ Maji yasiyofaa na/au usambazaji wake duni.

_____ Upungufu wa rasilimali fedha.

_____ Rasilimali zisizotosheleza za kijiografia.

_____ Usafiri mbovu.

_____ Mifumo mbovu ya mawasiliano.

_____ Makazi duni.

_____ Kutokuwa na uwezo wa kukabiliana na mabadiliko.

_____ Ukandamizaji wa kisiasa.

_____ Nyingine: _____

Uwasilishaji wako wa Injili na pengine mbinu zako za huduma katika utamaduni wao zinaweza kuhusiana na mahitaji haya.

- b. Ni mahitaji gani yanaonekana kukidhiwa vizuri? Je, HAWANA mahitaji gani? Ni muhimu kujua mahitaji yanayotimizwa na vile vile yale ambayo hayajatimizwa. Kwa mfano, hungenda kutumia programu ya kulisha kama njia ya kuingia kwenye kikundi ili kushiriki Injili ikiwa hakuna watu wenye njaa na kila mtu ameshiba vizuri.

4. Elimu:

Kiwango chao cha elimu ni kipi? Kiwango cha kusoma na kuandika ni nini? Je, ni watu wangapi kati ya hao wanaosoma na kuandika lugha yao wenyewe? Ni muhimu kujua hili kwa sababu hungetaka kubuni uenezaji wa Injili kulingana na fasihi ikiwa watu hawasomi na kuandika.

5. Mawasiliano:

- a. Ni lugha gani (au lugha) zinazofaa zaidi kwa uwasilishaji wa Injili? Unataka kufikia idadi kubwa zaidi ya watu katika kikundi kwanza, kwa hivyo chagua kama chaguo la kwanza lugha ambayo watu wengi huzungumza.

Lugha kuu inayozungumzwa na watu katika utamaduni huu ni _____.

Lugha zingine zinazohitajika baadaye kufikia watu waliosalia: _____.

- b. Ni njia gani kuu za mawasiliano isiyo rasmi na ya kijamii? Je, mawasiliano hutiririka vyema kupitia viongozi wa kabila au jamii? Pamoja na mistari ya familia? Kila kikundi kina mtandao wa mawasiliano ambao kwao habari muhimu huenezwa kupitia viwango mbalimbali.
- c. Je, watu hawa wanaweza kufikiwa kupitia:
- _____Magazeti (Je, wanakubali matangazo ya Kikristo?)
  - _____Fasihi iliyochapishwa (Je, watu wanaopatikana wanaweza kusoma?)
  - _____Redio (Je, vituo vinaruhusu utangazaji wa Kikristo?)
  - _____Televisheni (Je, vituo vinaruhusu utangazaji wa Kikristo?)
  - _____Rekodi za kanda (Je, watu wanaweza kufikia vinasa sauti?)
  - _____Filamu, kanda za video (Je, vifaa vinapatikana katika eneo hili?)
  - _____Simu au Mtandao (Je watu wana simu au mtandao?)
- d. Njia kuu ya mawasiliano ni nini?

ATHARI ZA NJE:

1. Ni mabadiliko gani yanayotokea katika kundi hili kutokana na mfumo wa kisiasa au nguvu za nje za usasa?
2. Je, mabadiliko yoyote kati ya haya yanaweza kutumika kusaidia kueneza Injili?
3. Je, kuna vikwazo vya serikali ambavyo kwa vyovyote vile vinakataza uinjilishaji wa watu hawa? Ikiwa ndivyo, ni nini?
4. Je, ni njia gani zinaweza kutumika kufikia kundi hili ambazo hazitakinzana na kanuni hizi?
5. Ni makundi gani yaliyopangwa au mashirika gani yanaweza kupinga kuenea kwa Injili miongoni mwa kundi hili la watu? Kwa nini?

Usiruhusu kamwe vikwazo au upinzani ukuzuie kuhudumia kundi ambalo unahisi Mungu amekuita. Ikiwa hauruhusiwi kuwafikia kwa njia fulani, tumia njia zingine.

UCHAMBUZI WA KISIASA:

1. Eleza kwa ufupi mfumo wa kisiasa wa watu hawa.
2. Ni makundi gani ya kisiasa kati ya watu hawa yanaweza kuzuia kuenea kwa Injili?
3. Ni makundi gani ya kisiasa kati ya watu hawa yanaweza kusaidia katika kueneza Injili?
4. Ni kanuni gani za serikali zinaweza kuzuia huduma yako na watu hawa?

5. Ni kanuni gani za serikali zinaweza kusaidia katika huduma yako kwa watu hawa?
6. Viongozi wakuu wa kisiasa ni akina nani kati ya watu hawa? Unaweza kujaribu kufanya urafiki wao na kujaribu kupata kibali chao kwa ajili ya huduma yako kwa watu hawa.

UCHAMBUZI WA KIROHO:

1. Ni vikundi gani vya kidini vinavyopatikana kati ya watu hawa?
2. Ni watu wangapi miongoni mwa watu wanaofuata kila dini?
3. Ni nini kinachowafanya wasiwe na furaha na dini yao ya sasa? Kwa mfano, mazoea ya kichawi ambayo hayafanyi kazi kwa magonjwa, nk. Unaweza kuelekeza ujumbe wa Injili kulenga kutoridhika huku.
4. Je, desturi ya dini yao inaongezeka au inapungua?
5. Je, dini yao ina maandiko yoyote yaliyoandikwa, (yaani, Waislamu wenye Kurani, n.k.)? Ikiwa ndivyo, unawezaje kuzitumia kama daraja ili kuwasilisha ujumbe wa Injili? (Hili linaweza kuwezekana kwa baadhi, haliwezekani kwa wengine.)
6. Je, watu hawa wana mtazamo gani kuhusu mabadiliko ya kidini ya aina yoyote? Jibu la swali hili litakutayarisha kwa upinzani wa kidini unaoweza kuwa unakabiliana nao.
7. Jibu maswali yafuatayo kuhusu ujuzi wao wa imani ya Kikristo. Majibu haya yatakusaidia kuamua ni wapi unapaswa kuanza katika uwasilishaji wako wa Injili:

Je, watu hawa wana mtazamo gani kwa...

Mungu:

- ___ Wanaamini Mungu yupo.
- ___ Wanakataa kuwepo kwa Mungu.
- ___ Wanajua kuhusu Mungu mmoja wa kweli kama inavyofunuliwa katika Biblia.
- ___ Hawajui juu ya Mungu mmoja wa kweli.
- ___ Wanajua juu ya Mungu mmoja wa kweli lakini hawamjali.
- ___ Wanajua juu ya Mungu mmoja wa kweli na wana uadui kwake.

Yesu Kristo:

- ___ Wanaamini Yesu yupo.
- ___ Wanakataa kuwepo kwa Yesu.
- ___ Wanajua kwamba Yesu alikufa kwa ajili ya dhambi zao.
- ___ Hawajui Yesu alikufa kwa ajili ya dhambi zao.
- ___ Wanajua juu ya Yesu lakini hawamjali.

___ Wanajua juu ya Yesu na wanachukia kwake.

Roho Mtakatifu:

___ Wanaamini kuwa Roho Mtakatifu yupo.

___ Wanakataa kuwepo kwa Roho Mtakatifu.

___ Hawakuwahi kusikia kuhusu Roho Mtakatifu.

___ Hawaelewi huduma ya Roho Mtakatifu.

___ Wanaelewa huduma ya Roho Mtakatifu lakini hawajali kwake.

___ Wanaelewa huduma ya Roho Mtakatifu lakini wana uadui kwake.

Injili:

___ Hawana ufahamu wa Injili.

___ Wana ujuzi fulani wa Injili.

___ Wanaelewa kweli za msingi za Injili.

___ Wanaelewa kwamba ni muhimu kuitikia Injili kibinafsi.

___ Wanatambua hitaji lao la Injili.

___ Wamekubali Injili.

Bibilia:

___ Hawajawahi kusikia kuhusu Biblia.

___ Wanajua Biblia ipo.

___ Wanaamini kuwa ni Neno la Mungu.

___ Wana chuki dhidi ya Neno la Mungu.

___ Hawajali Biblia.

Je, ni hadhi gani ya kutafsiri Maandiko katika lugha ambayo inafaa zaidi kuwafikia watu hawa? Ni sehemu gani za Maandiko ambazo zimesalia kutafsiriwa katika lugha yao wenyewe?

Agano Jipya:

Agano la Kale:

Wakristo:

Je, wanafahamu jinsi gani kuhusu Wakristo?

___ Hawajawahi kusikia kuhusu Mkristo.

___ Wamesikia, lakini hawajawahi kukutana naye.

___ Umekutana na baadhi ya Wakristo.

___ Wawe na waamini wa kweli wanaoishi kati yao.

8. Ikiwa kuna Wakristo katika kundi hili, jibu maswali haya:

-Watu wangapi katika kundi hili wanadai kuwa Wakristo?

-Je, ni wangapi kati ya hawa wameingizwa katika ushirika wa waumini (kanisa)?

-Ni wangapi wako hai katika kueneza Injili.

-Je, ni wangapi walikuwa Wakristo lakini wamerudi nyuma na kuacha kumfuata Kristo?

-Je, ni sababu gani zilizoonekana kuwaweka mbali na Mungu?

-Wakristo wakuu ni akina nani kati ya kundi hili?

-Je, kuna waumini wa "watengeneza mahema" wanaoishi kati ya watu hawa? (Waumini wanaofanya kazi ya kimwili miongoni mwa watu hawa huku wakishiriki Injili kwa bidii.)

9. Kwa ujumla, unaamini huu ni wakati wa kupanda Injili kati ya watu hawa au wakati wa kuvuna? Kwa kawaida, wafanyakazi zaidi wahitajiwa wakati eneo limekomaa kiroho kwa ajili ya kuvunwa.
10. Ni makanisa gani ya Kikristo au misheni gani imejaribiwa katika kundi hili na kushindwa? Je, unaamini ni sababu gani za kushindwa kwao? Unaweza kujifunza kutokana na kushindwa kwa wengine na usirudie makosa yale yale.
11. Je, ni makanisa gani ya Kikristo au umisheni ambao sasa unafanya kazi katika eneo ambalo wengi wa kundi hili la watu wanaishi? Pata majina na anwani zao.
12. Ni yapi kati ya haya yanafaa na kwa nini yanafaa? Unaweza kujifunza kutokana na mafanikio ya vikundi hivi. Pia utataka kushirikiana nao katika kueneza Injili kwa watu hawa. Unawezaje kushirikiana nao kufikia kundi hili la watu?
13. Ikiwa kuna shahidi Mkristo aliyepo, ni lugha gani au lugha gani inatumiwa? Unaweza kuongozwa kufikia watu katika kikundi hiki wanaozungumza lugha tofauti na ambao hawafikiwi kwa sasa na shahidi wa Kikristo wa sasa.
14. Ni aina gani za huduma ya Kikristo zinazofanywa sasa kati ya watu hao? Kwa mfano, ikiwa tayari kuna programu yenye matokeo ya kulisha walio na njaa inayotumiwa kama ushuhuda wa Injili, usirudie jitihada. Lengo lako ni kufikia wale ambao hawajafikiwa na/au kupanua juhudi za kuwafikia watu hawa, si kurudia juhudi au kushindana na huduma zilizopo.
15. Je, watu wana mtazamo gani kuelekea misheni hii iliyopo ya Kikristo?

_____Adui

_____Sijali

_____Kirafiki

16. Ikiwa kuna makanisa ya kweli ya Injili kati ya kundi hili, jibu maswali haya:

-Je, ni makanisa mangapi ya Injili ya kweli yameanzishwa kati ya watu hawa?

-Je, wanakua kwa kasi gani?

-Je, wanapata matatizo gani na kwa nini?

-Je, ni zipi zimefanikiwa na kwa nini?

-Je, kuna haja ya kuanzisha makanisa zaidi?

17. Ikiwa hakuna shahidi wa Kikristo kati ya watu unaosoma, je, shirika lingine la Kikristo limepata uzoefu wa kufikia kundi kama hilo? Unaweza kutumia uzoefu wao katika kikundi sawa ili kufikia kikundi unachosoma.

18. Je, unaweza kuamua ni falme na nguvu gani za Shetani zinazofanya kazi katika kundi hili la watu? Biblia inafundisha kwamba kuna nguvu fulani za kiroho zinazofanya kazi kati ya vikundi fulani na katika maeneo fulani ya kijiografia. (Ona Danieli 10. Kumbuka hasa mstari wa 13. Pia ona Waefeso 6:10-17.)

Maombi kwa kawaida yatadhihirisha falme na mamlaka zinazofanya kazi. Wakati mwingine uchunguzi na uchunguzi wa historia ya watu, eneo, taifa, au eneo pia utasaidia katika kutambua nguvu za kiroho zinazofanya kazi.

Kwa mfano, katika sehemu moja nchini Marekani kuna mashoga wengi. Ni rahisi sana kutambua kwa kutazama roho inayotawala ya ushoga katika kundi hili la watu na jiji lao. Jiji lingine huko Marekani lilisitawi kwa sababu ya msongomano wa watu kutafuta dhahabu katika eneo hilo. Roho ya uchoyo ingali inatawala jiji hilo hadi leo. Unapozitambua nguvu hizi za kiroho, lazima uzifunge katika maombi na kuzifungua nguvu za Roho Mtakatifu kufanya kazi kati ya watu hawa. Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime yenye kichwa "*Mikakati ya Kiroho: Mwongozo wa Vita vya Kiroho*" inatoa mafunzo zaidi juu ya somo hili.

NANI ANAPASWA KUWAFIKIA?

Nani anapaswa kuwafikia watu hawa? Nani anaweza kuzungumza lugha yao? Nani angekubaliwa na utamaduni wao na muundo wa kijamii? Tumia taarifa uliyokusanya kuhusu utamaduni wao na muundo wa kijamii ili kukusaidia kubaini hili. Pia tumia habari juu ya mashirika ya Kikristo ambayo yamejaribu na kufanikiwa au kujaribu na kushindwa. Waliotumia wanaweza kuathiri mafanikio yao au kutofaulu.

Yeyote anayekwenda kushiriki Injili anapaswa...

-Awe muumini mwenye ushahidi wa hili katika mtindo wa maisha, mitazamo, na tabia zao.

-Awe na tabia nzuri ya maombi ya kibinafsi na kujifunza Biblia.

-Awe na karama za kiroho zinazoendana na mbinu zitakazotumika kuwafikia watu.

-Kupatikana: Uwezo sio mzuri bila kupatikana. Je, mtu huyo yuko tayari na yuko tayari kwenda?

-Kuwekwa ipasavyo katika mwili (tayari kushirikiana na washiriki wengine kwa lengo la kuwafikia watu hawa kwa Injili).

-Uwe umeitwa na Mungu kuwahudumia watu hawa maalum. Mungu huwaita watu kwa makundi maalum, kama vile Paulo alivyoitwa kuwafikia Mataifa na Petro Wayahudi.

-Jitayarishe vya kutosha kimwili, kiroho na kielimu ili kufikia kundi hili mahususi. Kumbuka kwamba Gideoni alilazimika kupunguza jeshi lake kwa wale wachache waliokuwa na vifaa vya pekee.

WANAPASWA KUFIKIWAJE?

Je watu hawa wafikiwe vipi? Ni njia gani zitumike? Ili kujibu swali hili, tumia ulichojifunza kuhusu utamaduni wao na muundo wa kijamii. Zingatia njia zipi zitakidhi mahitaji yao. Tumia njia bora za mawasiliano. Hakikisha kwamba mbinu zako ni za Kimaandiko. Usitumie njia yoyote inayokinzana na kanuni za Biblia. Hapa kuna orodha ya mbinu mbalimbali ambazo zimetumika kama sehemu ya mkakati wa uinjilisti katika maeneo mbalimbali ya dunia. Ni ipi kati ya hizi inaweza kuwa na ufanisi katika kufikia kundi hili la watu?

- _____ Matangazo ya redio.
- _____ Vipindi vya televisheni.
- _____ Fasihi ya Kikristo (Vitabu, magazeti, vijitabu).
- _____ Kaseti za sauti.
- _____ Kaseti za video.
- _____ Filamu.
- _____ Madarasa ya kujifunza Biblia (Nyumbani, kanisani, au mahali pa mikutano ya jumuiya).
- _____ Kozi za mawasiliano.
- _____ Shule na vyuo vya Biblia.
- _____ Mafunzo kwa walei wa Kikristo.
- _____ Magazeti/majarida ya kilimwengu.
- _____ Kuhubiri nyumba kwa nyumba.
- _____ Matamasha ya muziki.
- _____ Ibada maalum za uinjilisti kanisani.
- _____ Mikutano ya wazi (Kampeni, mitaa, bustani).
- _____ Shule za Kikristo za watoto zinazotoa elimu ya msingi na sekondari.
- _____ Huduma ya afya.
- _____ Msaada wa dharura (Utunzaji unaotolewa wakati wa njaa, misiba, n.k.).
- _____ Msaada wa ajira na ujuzi wa kazi (ambapo ukosefu wa ajira ni tatizo kubwa).
- _____ Usambazaji wa chakula.
- _____ Msaada wa kilimo.
- _____ Sanaa na maigizo ya Kikristo.

- _____Timu maalum za kuwafikia vijana, watoto, wanaume, wanawake n.k.
- _____Kazi ya kusoma na kuandika (Kusaidia watu kujifunza kusoma na kuandika).
- _____Msaada wa malezi ya watoto kwa wazazi wanaofanya kazi.
- _____Huduma ya jela.
- _____Huduma kwa makundi maalum (Walemavu wa kimwili au kiakili, waraibu wa dawa za kulevya, walevi, akina mama wasioolewa, wazee n.k.).

Baada ya kuamua mbinu kwa maombi na uchambuzi, uliza swali hili: Je, ni upinzani gani unaweza kuibuliwa dhidi ya mbinu hizi na ama kundi la watu au nguvu za nje? Unawezaje kukabiliana na upinzani huu?

UNDA MPANGO

Uchambuzi uliokamilisha hauna faida yoyote isipokuwa utumie ulichojifunza kuhusu watu uliosoma. Watu hawa hawatafikiwa kwa kusoma peke yake. Ni lazima ufanye mpango wa kuwafikia kwa Injili. Katika sura ya mwisho ulifanya mpango wa kutimiza huduma yako binafsi. Katika sura hii na zinazofuata utafanya mpango wa kufikia watu, maeneo ya kijiografia, mataifa, na maeneo ya dunia. Sura ya Kumi na Moja, "Mkakati wa Kupanga," itakusaidia kufanya hili (Angalizo la mkopo: Baadhi ya maswali yalitolewa kutoka kwa "*That Everyone May Hear*" na Edward R. Dayton.)

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "kikundi cha watu."

---

3. Uchambuzi wa kikundi cha watu unajumuisha nini?

---

4. Madhumuni ya uchanganuzi wa vikundi vya watu ni nini?

---

5. Kama sehemu ya somo lako, je, ulikamilisha uchambuzi wa kikundi cha watu?

---

6. Je, umefanya mpango wa kutumia ulichojifunza kueneza Injili kwa kundi hili?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

Soma Hosea sura ya saba. Sura hii ni uchambuzi wa kiroho wa Mungu wa vikundi vya watu vilivyojulikana kama Waefraimu na Wasamaria ambao walikuwa sehemu ya taifa la Israeli. Watu hawa hawakutambua hali yao ya kweli ya kiroho (mstari wa 9). "Nywele zenye mvi," zinapotumiwa kiroho, ni ishara ya kupungua kwa nguvu za kiroho na kukaribia kifo cha kiroho.

Katika ulimwengu wa asili ni jambo moja kuwa na mvi, ni jambo lingine kuwa nazo na kutojua. Ni kinyume na maumbile kwa mtu kuwa na mvi bila kujua. Tatizo la Mungu kwa watu wake si kwamba wana mvi, bali wanazo na hawajui. Kuwa na mvi na kutokujua ni mfano wa maisha ambayo hayajachunguzwa. Mstari wa 2 unaandika kwamba "hawakuwaza mioyoni mwao." Katika mioyo yao wenyewe, hawakutambua dalili za kupungua kwa nguvu za kiroho na kukaribia kifo cha kiroho (nywele za mvi).

Hapa kuna baadhi ya mambo ambayo yalisababisha kupungua kwa nguvu zao za kiroho. Chunguza moyo wako mwenyewe unaposoma orodha hii:

1. MUONEKANO WA UDANGANYIFU:

Mungu alitumia tanuri kueleza hili katika mstari wa 6-7. Moto katika tanuri ulionekana kuwasha, lakini kwa kweli ulikuwa ukiwaka. Je! unawajua watu ambao sura yao ya nje ni nzuri? Wanatenda kama Mkristo, wanazungumza kama Mkristo, wanafanya matendo mema, lakini ndani ya moto unawaka. Kuna maudhi, chuki, hasira, ukosoaji, wivu, uchoyo, kutosamehe. Mungu anafungua mlango wa tanuri kufunua shida. Anaruhusu hali kuja katika maisha yetu ili kutuwezesha kugundua hatuna ushindi tuliofikiri tulikuwa nao.

2. UTII WA SEHEMU:

Mungu anatumia keki iliyoookwa nusu ili kufafanua hili katika mstari wa 8. Walikuwa wamefanya baadhi ya mambo ambayo Mungu aliamuru lakini waliyaacha mengine bila kufanywa. Utii wa sehemu ni kutotii kabisa. Mwanamke ambaye ni mwaminifu kwa 85% kwa mumewe ni kweli 100% si mwaminifu Kwake.

3. UAMINIFU USIO IMARA:

Hii inaonyeshwa na mfano wa njiwa mjinga katika mstari wa 11. Watu hawa walifuata sauti yoyote iliyoahidi msaada, yaani, Misri, Ashuru, nk. Kuangalia hapa na pale hakutatua matatizo yetu. Suluhu si katika Misri au Ashuru. Ni katika Bwana Yesu Kristo.

4. HUDUMA ISIYO YA KUTEGEMEWA:

Hili linafafanuliwa na upinde wenye kasoro katika mstari wa 16. Mungu anawalinganisha watu hawa na uzi uliolegea ambao umepoteza ufanisi wake. Ikiwa hatutegemewi katika utumishi wetu wa Kikristo tunaendelea kupungukiwa na lengo. Kamwe hatusukumwi kwa lengo. Hatufikii klusudi la Mungu kwa maisha yetu.

SURA YA SABA

KUCHAMBUA ENEO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha neno “eneo” jinsi lilivyotumika katika utafiti huu.
- Eleza nini uchambuzi wa eneo unajumuisha.
- Tambua madhumuni ya uchanganuzi wa eneo.
- Chunguza eneo.
- Tumia uchambuzi wako kueneza Injili ndani ya eneo hili.

AYA MUHIMU:

Ondoka, ukatembee katika nchi katika urefu wake na upana wake; kwa maana nitakupa wewe. (Mwanzo 13:17)

UTANGULIZI

Katika sura ya mwisho ulichambua kikundi cha watu. Katika somo hili utachambua eneo maalum kwa kusudi la kulifikia kwa Injili.

ENEO

Kwa kusudi ya somo hili, eneo linafafanuliwa kama sehemu mahususi ya nchi iliyoamuliwa na mistari ya kijiografia, kiisimu, kitamaduni au kisiasa.

Eneo la kijiografia, kwa mfano, linaweza kuwa bonde lililozungukwa na milima ambalo hilitenganisha na taifa zima. Mipaka ya eneo la kijiografia imewekwa na vipengele vya asili.

Eneo la lugha ni eneo lote ndani ya taifa ambalo watu wanazungumza lugha moja.

Eneo la kitamaduni ni eneo ndani ya nchi ambapo makundi yote ya watu yanafanana. Kwa mfano, wote wanaweza kuwa vikundi vya makabila au wafuasi wote wa dini fulani.

Eneo la kisiasa ni kitongoji, mji, kata, mkoa au jimbo ndani ya taifa. Mipaka yake imewekwa na serikali.

UCHAMBUZI WA ENEO

Unapofanya uchambuzi wa eneo, unachambua kwa kina eneo maalum ndani ya taifa. Unaamua

vipengele vya kisiasa, kijiografia, lugha na kitamaduni vinavyoifanya kuwa eneo tofauti. Unachambua hali yake ya kiroho. Pia unachambua nguvu za nje kutoka nje ya eneo ambazo zinaweza kuathiri kukubalika kwa Injili.

LENGO LA KUCHAMBUA ENEO

Kusudi la somo lako ni kufikia eneo maalum la nchi na Injili. Ni utafiti kwa madhumuni ya uinjilisti, si tu kwa ajili ya utafiti. Kuwa mwangalifu usije ukatumia muda wako wote kusoma na kamwe usiwahi kuzunguka ili kukamilisha kusudi ambalo lilichochea masomo yako! Mambo ambayo yanaunganisha eneo na kulitofautisha yanaweza kukupa mkakati wa jumla wa kufikia eneo zima na Injili.

Unachambua eneo ili kujibu maswali haya:

KUNA MAKUNDI GANI YA WATU NDANI YA ENEO HILI?

Wao ni nani, wangapi, na wanapatikana wapi?

MAKUNDI HAYA YANAFANANA NINI?

Ni nini kinachounganisha vikundi hivi vya watu kama sehemu ya eneo tofauti?

ENEO HILI LIKOJE?

Je, unahitaji kujua nini kuhusu eneo hili ili kuwafikia watu wanaoishi humo kwa Injili?

NANI ANAPASWA KUFIKIA ENEO HILI?

Je, ni sifa zipi zinazohitajika kwa wafanyakazi kueneza Injili katika eneo hili?

ENEO HILI LIFIKIWEJE?

Ni njia gani za kawaida zinaweza kutumika katika eneo zima? Ambayo itakuwa na ufanisi zaidi? Majibu ya maswali haya yatakusaidia kuamua jukumu lako katika kufikia eneo na kukusaidia kuunda mpango wa kulifikia kwa Injili.

JINSI YA KUSANYA HABARI

Unaweza kukusanya taarifa kwa uchambuzi wako kwa:

MAOMBI:

Mwombe Mungu akufunulie kile unachohitaji kujua kuhusu eneo hili ili kulifikia kwa Injili.

UTAFITI WA VIFAA VILIVYOANDIKWA:

Vitabu vya kusoma na maandishi kuhusu eneo hilo. Orodha ya vyanzo vinavyowezekana vya habari imejumuishwa katika Kiambatisho cha mwongozo huu.

TAZAMA:

Safiri kibinafsi katika eneo lote na uangalie ardhi na watu wake.

MAHOJIANO:

Uliza maswali ya watu ambao ni viongozi na wakazi wa eneo hilo. Ikiwa kuna waumini tayari wanahudumu katika eneo hilo, wahoji ili kugundua kile ambacho wamejifunza. Mahojiano ya sampuli yamejumuishwa katika Nyongeza ya kozi hii.

Tumia muhtasari ufuatao kuchanganua eneo. Huenda usiweze kujibu maswali yote kuhusu eneo, lakini jibu yale ambayo unaweza kupata maelezo.

KUTAMBUA ENEO

Kwanza, hakikisha kuwa eneo ambalo umechagua ni eneo tofauti. Eneo linachukuliwa kuwa tofauti au tofauti kwa angalau moja ya sababu zifuatazo:

-Watu katika eneo hilo wote wanazungumza lugha moja.

-Makundi ya watu katika eneo hilo yote yanafanana kiutamaduni. Kwa mfano, vikundi vyote vya watu katika eneo hilo wote ni vikundi vya makabila, au wote wanaweza kuwa washiriki wa dini fulani.

-Eneo hilo limegawanywa kutoka kwa taifa zima na vipengele vya asili vya kijiografia kama vile milima, mto, nk.

-Eneo hilo limejitenga kisiasa: Inaweza kuwa...

-Kijiji

-Mjini

- Wilaya

- Jimbo

-Mkoa

-Eneo tofauti linalomilikiwa na nchi

-Nyingine: _____

KUNA MAKUNDI GANI YA WATU NDANI YA ENEO HILI?

1. Ni makundi gani ya watu wanaoishi katika eneo hili? Pata jina na takriban idadi ya watu wa kila kikundi katika eneo hilo.
2. Pata au chora ramani ya eneo na tafuta kila kikundi cha watu juu yake. Anza kuombea

eneo hili na vikundi vyake tofauti vya watu.

3. Je! ni idadi gani ya watu wote katika eneo zima?

MAKUNDI HAYA YANAFANANA NINI?

Kwa ujumla, vikundi hivi vinafanana vipi:

- a. Kijamii:
- b. Kiutamaduni:
- c. Kiisimu:
- d. Kidini:
- e. Kisiasa:

Vikundi hivi vinatofautiana vipi:

- a. Kijamii:
- b. Kiutamaduni:
- c. Kiisimu:
- d. Kidini:
- e. Kisiasa:

(Kumbuka: Unaweza kutaka kufanya "Uchambuzi wa Kikundi cha Watu" kwenye kila kikundi tofauti katika eneo hilo. Hii itakusaidia kuelewa na kubuni mkakati wa kuwafikia.)

ENEO HILI LIKOJE?

UCHAMBUZI WA KIJIOGRAFIA:

1. Ni mambo gani ya kijiografia yatazuia kuenea kwa Injili katika eneo hili?
2. Ni mambo gani ya kijiografia yanaweza kutumika kusaidia kuenea kwa Injili katika eneo hili? (Kwa mfano, kuna njia za asili za biashara au kusafiri ambazo makanisa yanaweza kupandwa?)
3. Je, mpangilio wa hali ya hewa hufanya nyakati fulani za mwaka kuwa bora zaidi kwa kusafiri katika eneo lote kuhudumu?
4. Pata taarifa kuhusu mambo yafuatayo ambayo yatakusaidia kufika eneo hili:
  - a. Miji mikuu: Weka alama kwenye ramani yako. Katika maeneo haya idadi ya watu ni kubwa zaidi, kwa hivyo utataka kuwa na uhakika wa kubuni mkakati wa kuwafikia katika mpango wako.
  - b. Viwanja vya ndege vilivyoanzishwa: Viweke alama kwenye ramani yako.
  - c. Viwanja vya ndege vinavyoweza kutumika au kutua kwa maji: Viweke alama

kwenye ramani yako.

- d. Je, eneo hilo lina huduma ya simu au mtandao?
- e. Je, eneo hilo lina huduma ya telegraph?
- f. Je, eneo hilo lina usafiri wa reli au basi?
- g. Je, kuna barabara za magari zinazoweza kutumika? Zipate kwenye ramani yako.
- h. Je, kuna mito au bahari zinazoweza kupitika? ("Inaweza kuabiri" inamaanisha kuwa unaweza kutumia mashua kusafiri). Zipate kwenye ramani yako.

UCHAMBUZI WA KIJAMII:

- 1. Je, watu wako wazi kwa kiasi gani kwa "watu wa nje" (watu ambao hawatoki eneo moja)? Kujua hili kutakutayarisha kwa kiwango cha kukubalika utakachopitia unapoingia eneo hili kwa mara ya kwanza kushiriki Injili.
- 2. Kwa ujumla, ni nani anayedhibiti rasilimali za kifedha na nyenzo za eneo hilo? Unaweza kuhitaji msaada wao ili kupata mali kwa ajili ya kanisa na fedha kwa ajili ya kueneza Injili.

UCHAMBUZI WA KITAMADUNI:

Jifunze desturi za kitamaduni za eneo hili ambazo zinaweza kuathiri kukubalika kwa Injili. Hapa kuna baadhi ya kuzingatia:

- 1. Imani na Maadili:
  - a. Ni maadili gani ya kitamaduni, imani, au desturi gani za eneo hilo zinaweza kuwasaidia watu kuelewa Injili?
  - b. Ni maadili gani ya kitamaduni, imani, au matendo ya watu ambayo yanaweza kuzuia uelewa wao wa Injili?
- 2. Mazoea ya Kitamaduni:

Je, kuna baadhi ya desturi za kawaida za kitamaduni katika eneo hili ambazo zimekatazwa waziwazi na Maandiko? Ikiwa ndivyo, ni nini? Utalazimika kukabiliana nao.

- 3. Mahitaji:
  - a. Fikiria eneo kwa ujumla na utambue mahitaji muhimu zaidi:
_____Upungufu wa chakula.

- _____ Huduma duni za afya na matibabu.
- _____ Elimu duni.
- _____ Maji yasiyofaa na/au usambazaji wake duni.
- _____ Upungufu wa rasilimali fedha.
- _____ Rasilimali zisizotosheleza za kijiografia.
- _____ Usafiri mbovu.
- _____ Mifumo mbovu ya mawasiliano.
- _____ Makazi duni.
- _____ Kutokuwa na uwezo wa kukabiliana na mabadiliko.
- _____ Ukandamizaji wa kisiasa.
- _____ Nyingine: _____

Uwasilishaji wako wa Injili na mbinu zako za huduma katika eneo hili zinaweza kuhusiana na mahitaji haya.

- b. Ni mahitaji gani yanaonekana kukidhiwa vyema katika eneo hili? Je, eneo hilo halina mahitaji gani?

4. Elimu:

Je, kiwango cha elimu cha jumla cha watu wengi katika eneo hili ni kipi? Kiwango cha kusoma na kuandika ni nini? Je, ni watu wangapi kati ya hao wanaosoma na kuandika lugha yao wenyewe? (Ni muhimu kujua hili kwa sababu hungenda kubuni uenezaji wa Injili unaotegemea fasihi ikiwa watu wengi katika eneo fulani hawasomi na kuandika.)

Unaweza pia kutafiti:

- a. Kuna shule ngapi za msingi katika eneo hilo?
- b. Kuna shule ngapi za sekondari katika eneo hilo?
- c. Kuna vyuo vingapi katika eneo hilo?
- d. Je, kuna shule ngapi za Biblia katika eneo hilo?

(Programu za elimu zinaweza kuwa njia moja unayoweza kutumia kufikia eneo hili ikiwa kuna hitaji la shule za ziada.)

5. Mawasiliano:

- a. Ni lugha gani (au lugha) zinazofaa zaidi kuwasilisha Injili katika eneo hili? Unataka kufikia idadi kubwa zaidi ya watu katika eneo kwanza, kwa hivyo chagua kama chaguo la kwanza lugha ambayo watu wengi huzungumza.

Lugha kuu inayozungumzwa na watu katika eneo hili ni _____.

Lugha nyingine zinazohitajika baadaye kufikia watu waliosalia:

_____

b. Je, hali ya kutafsiri Maandiko katika lugha ambayo inafaa zaidi kufikia eneo hili ikoje?

Agano Jipya:

Agano la Kale:

c. Je, watu katika eneo hili wanaweza kufikiwa kupitia:

_____Magazeti (Je, wanakubali matangazo ya Kikristo?)

_____Fasihi iliyochapishwa (Je, watu wanaopatikana wanaweza kusoma?)

_____Redio (Je, vituo vinaruhusu utangazaji wa Kikristo?)

_____Televisheni (Je, vituo vinaruhusu utangazaji wa Kikristo?)

_____Rekodi za kanda (Je, watu wanaweza kufikia vinasa sauti?)

_____Filamu, kanda za video (Je, vifaa vinapatikana katika eneo hili?)

_____Simu (Je, watu wana simu au huduma ya mtandao?)

d. Ni ipi njia kuu ya mawasiliano katika eneo lote?

ATHARI ZA NJE:

1. Ni mabadiliko gani yanayotokea katika eneo hili kutokana na mfumo wa kisiasa au nguvu za nje za kisasa?
2. Je, mabadiliko yoyote kati ya haya yanaweza kutumika kusaidia kueneza Injili?
3. Ni makundi gani yaliyopangwa au mashirika kutoka nje ya eneo yanaweza kupinga kuenea kwa Injili ndani ya eneo hili? Kwa nini?

Usiruhusu kamwe vikwazo au upinzani ukuzuie kuhudumu katika eneo ambalo unahisi Mungu amekuitia. Ikiwa hauruhusiwi kuwafikia kwa njia fulani, tumia njia zingine.

UCHAMBUZI WA KISIASA:

1. Eleza kwa ufupi mfumo wa kisiasa katika eneo hili.
2. Ni makundi gani ya kisiasa katika eneo hili yanaweza kuzuia kuenea kwa Injili?
3. Ni vikundi gani vya kisiasa katika eneo hili vinaweza kusaidia katika kueneza Injili?
4. Ni kanuni gani za serikali zinaweza kuzuia huduma yako katika eneo hili?
5. Ni kanuni gani za serikali zinaweza kusaidia katika huduma yako katika eneo hili?
6. Viongozi wakuu wa kisiasa katika eneo hili ni akina nani? Unaweza kufanya urafiki wao na kujaribu kupata kibali chao kwa ajili ya huduma yako katika eneo hilo.

UCHAMBUZI WA KIROHO:

1. Ni vikundi gani vya kidini vinavyopatikana katika eneo hili?
2. Ni watu wangapi miongoni mwa watu wanaofuata kila dini?
3. Je, mtazamo wa jumla katika eneo hili kuhusu mabadiliko ya kidini ya aina yoyote ni upi? Jibu la swali hili litakutayarisha kwa upinzani wa kidini unaoweza kuwa unakabiliana nao.
4. Ni idadi gani ya jumla ya wanaodai kuwa Wakristo?
5. Je, unaweza kuwatambua viongozi wakuu wa Kikristo katika eneo hili?
6. Je, unazingatia eneo hili:
_____ Haijahubiriwa kabisa.
_____ Imehubiriwa kwa kiasi.
_____ Imeinjilishwa vya kutosha.
7. Kwa ujumla, unaamini huu ni wakati wa kupanda Injili katika eneo hili au wakati wa kuvuna?
8. Ni makanisa au misheni gani ya Kikristo ambayo imejaribiwa katika eneo hili na kushindwa? Je, unaamini ni sababu gani za kushindwa kwao? Unaweza kujifunza kutokana na kushindwa kwa wengine na usirudie makosa yale yale.
9. Je, ni makanisa gani ya Kikristo au misheni ambayo sasa inatumika katika eneo hilo?
10. Ni yapi kati ya haya yanafaa na kwa nini yanafaa? Unaweza kujifunza kutokana na mafanikio ya vikundi hivi. Pia utataka kushirikiana nao katika kueneza Injili katika eneo hili.
11. Unawezaje kushirikiana nao ili kufikia eneo hili?
12. Je, wizara zilizopo zinafanya kazi kati ya makundi ya watu gani?
13. Je, kuna vikundi vya watu katika eneo hili ambao bado hawana ushuhuda wa Kikristo kati yao?
14. Ikiwa kuna shahidi wa Kikristo katika eneo hili, ni lugha gani au lugha gani zinazotumiwa? Huenda ukaongozwa kufikia watu katika eneo hili wanaozungumza lugha tofauti na ambao hawafikiwi kwa sasa na mashahidi wa Kikristo wa sasa.
15. Ni aina gani za huduma ya Kikristo zinazofanywa sasa katika eneo hili? Usirudie au

kushindana na juhudi zilizopo unapounda mpango wako. Lengo lako ni kuwafikia wale ambao hawajafikiwa na Injili.

16. Je, ni mtazamo gani wa jumla wa watu katika eneo hili kuelekea misheni hii iliyoopo ya Kikristo?

_____Adui

_____Sijali

_____Kirafiki

17. Ni makanisa mangapi ya Injili ya kweli yaliyo katika eneo hili?

18. Je, zinakua kwa kasi gani?

19. Wanakabili magumu gani na kwa nini?

20. Ni zipi zimefanikiwa na kwa nini?

21. Je, kuna haja ya kuanzisha makanisa zaidi?

22. Je, unaweza kuamua ni falme na mamlaka gani za Shetani zinazofanya kazi au zinazotawala eneo hili? (Enzi tawala na mamlaka za Shetani zilifafanuliwa katika Sura ya Sita.)

NANI ANAPASWA KUFIKA ENEO HILI?

Nani anapaswa kufika eneo hili? Ni wafanyikazi wangapi wanahitajika ili kufikia eneo hili vya kutosha? Idadi ya watu wako na makadirio yatakusaidia kubaini hili.

Je, ni sifa zipi zinazohitajika kwa wafanyakazi kueneza Injili katika eneo hili? Yeyote anayekwenda kushiriki Injili katika eneo hili anapaswa...

-Awe muumini mwenye ushahidi wa hili katika mtindo wa maisha, mitazamo, na tabia zao.

-Uwe na tabia nzuri ya maombi ya kibinafsi na kujifunza Biblia.

-Awe na karama za kiroho zinazoendana ipasavyo na mbinu zitakazotumika kuwafikia watu wa eneo husika.

-Kupatikana: Uwezo sio mzuri bila kupatikana. Je, mtu huyo yuko tayari na yuko tayari kwenda?

-Kuwekwa vizuri katika mwili (tayari kushirikiana na washiriki wengine kwa lengo la kufikia eneo hili kwa Injili).

-Uwe umeitwa na Mungu kuhudumu katika eneo hili maalum.

-Jitayarishe vya kutosha kimwili, kiroho na kielimu kufika eneo hili.

ENEO HILI LIFIKIWEJE?

Je, eneo hili lifikiwe vipi? Ni njia gani zitumike? Ili kujibu swali hili, tumia ulichojifunza katika uchanganuzi wako wa kijiografia, lugha, kitamaduni, kisiasa na kiroho wa eneo hili. Je, ni ufanano gani kati ya vikundi vya watu katika eneo hili huruhusu mbinu za kawaida kutumika? Je! ni tofauti gani kati ya vikundi vya watu zinahitaji mbinu tofauti? Hakikisha kwamba mbinu zako ni za Kimaandiko. Usitumie njia yoyote inayokinzana na kanuni za Biblia.

Je, ni mikakati gani ya uinjilisti imekuwa na ufanisi katika eneo hili? Ni mbinu gani mpya unaweza kujaribu? Baada ya kuamua mbinu kwa maombi na uchambuzi, uliza swali hili: Je, ni upinzani gani unaweza kuibuliwa dhidi ya mbinu hizi na makundi ya watu katika eneo hili au nguvu za nje? Unawezaje kukabiliana na upinzani huu?

TUNGA MPANGO

Uchambuzi uliokamilisha hauna faida yoyote isipokuwa utumie ulichojifunza kuhusu eneo ulilosoma. Eneo hili halitafikiwa kwa utafiti pekee. Ni lazima ufanye mpango wa kuifikia kwa Injili. Sura ya Kumi na Moja, "Mkakati wa Kupanga," itakusaidia kuunda mpango wa kufikia eneo ambalo umechambua.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "eneo" kama linavyotumika katika somo hili.

---

3. Uchambuzi wa eneo unajumuisha nini?

---

4. Madhumuni ya uchanganuzi wa eneo ni yapi?

---

5. Kama sehemu ya somo lako, je, ulikamilisha uchambuzi wa eneo?

---

6. Je, umefanya mpango wa kutumia ulichojifunza kueneza Injili ndani ya eneo hili?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

Soma Mwanzo sura ya 13 ambayo inatoa uchambuzi wa maeneo mawili tofauti. Moja ilikuwa “Nchi tambarare za Yordani,” nyingine ilikuwa “Nchi ya Kanaani.” Rekodi matokeo ya uchambuzi wako:

Nyanda za Yordani

Nchi ya Kanaani

SURA YA NANE

KUCHAMBUA TAIFA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha neno "taifa."
- Eleza ni nini uchambuzi wa taifa unajumuisha.
- Tambua madhumuni ya uchanganuzi wa taifa.
- Kuchambua taifa.
- Tumia uchambuzi wako kueneza Injili ndani ya taifa hili.

AYA MUHIMU:

Na kwamba mataifa yote watahubiriwa kwa jina lake habari ya toba na ondoleo la dhambi, kuanzia Yerusalemu. (Luka 24:47)

UTANGULIZI

Umejifunza jinsi ya kuchambua kundi la watu na eneo maalum ndani ya taifa. Katika somo hili utajifunza jinsi ya kuchambua taifa zima kwa madhumuni ya kulifikia kwa Injili.

TAIFA

Taifa linaundwa na watu waliounganishwa na mfumo mmoja wa kisiasa. Ni eneo ambalo limewekewa mipaka ya kitaifa.

UCHAMBUZI WA TAIFA

Unapolichambua taifa unalichunguza kwa undani ili kubaini mambo ya kisiasa, kijiografia, lugha, kitamaduni, kiroho na nguvu za nje zinazoweza kuathiri kuenea kwa Injili katika taifa zima.

LENGO LA KUCHAMBUA TAIFA

Kusudi la kujifunza kwako ni kupanua kutoka eneo ambalo unahudumu ili kufikia taifa zima kwa Injili. Ni utafiti kwa madhumuni ya uinjilisti, si tu kwa ajili ya utafiti. Kuwa mwangalifu usije ukatumia muda wako wote kusoma na kamwe usiwahi kuzunguka ili kukamilisha kusudi ambalo lilichochea masomo yako! Mambo yanayounganisha taifa na kulifanya kuwa tofauti na mataifa mengine yanaweza kutupa mkakati wa jumla wa kufikia taifa zima kwa Injili.

Unachambua taifa kujibu maswali haya:

KUNA MAKUNDI GANI YA WATU NDANI YA TAIFA HILI?

Wao ni nani, wangapi, na wanapatikana wapi? Je, ni zipi zinazofikiwa na Injili na zipi hazifikiwi?

MAKUNDI HAYA YANAFANANA NINI?

Ni nini kinachounganisha makundi haya ya watu kama sehemu ya taifa hili? Je, wanafanana vipi kijamii, kitamaduni, kiisimu, kidini, na kisiasa?

TAIFA HILI LIKOJE?

Je, tunahitaji kujua nini kuhusu taifa hili ili kuwafikia watu wanaoishi humo kwa Injili?

NANI ALIFIKIE TAIFA HILI?

Je, ni sifa zipi zinazohitajika kwa wafanyakazi kueneza Injili katika taifa hili?

TAIFA HILI LIFIKIWEJE?

Je, ni njia gani za jumla zinaweza kutumika katika taifa zima? Ambayo itakuwa na ufanisi zaidi? Majibu ya maswali haya yatakusaidia kuamua jukumu lako katika kufikia taifa na kukusaidia katika kuandaa mpango wa kulifikia kwa Injili.

JINSI YA KUSANYA HABARI

Unaweza kukusanya taarifa kwa uchambuzi wako kwa:

MAOMBI:

Mwambie Mungu akufunulie kile unachohitaji kujua kuhusu taifa hili ili kulifikia kwa Injili.

UTAFITI WA VIFAA VILIVYOANDIKWA:

Vitabu vya kusoma na maandishi kuhusu taifa. Orodha ya vyanzo vinavyowezekana vya habari imejumuishwa katika Kiambatisho cha mwongozo huu.

TAZAMA:

Safiri kibinafsi kote nchini na uangalie ardhi na watu wake.

MAHOJIANO:

Uliza maswali ya watu ambao ni viongozi na raia wa taifa. Ikiwa kuna waumini tayari

wanahudumu katika taifa, wahoji ili kugundua kile ambacho wamejifunza. Mahojiano ya sampuli yamejumuishwa katika Nyongeza ya kozi hii.

Tumia muhtasari ufuatao kuchambua taifa. Huenda usiweze kujibu maswali yote kuhusu taifa, lakini jibu yale ambayo unaweza kupata maelezo.

KUNA MAKUNDI GANI YA WATU NDANI YA TAIFA HILI?

1. Ni makundi gani ya watu wanaoishi katika taifa hili? Pata jina na takriban idadi ya watu wa kila kundi katika taifa.
2. Pata au chora ramani ya taifa na tafuta kila kundi la watu juu yake. Je, taifa linagawanyika katika maeneo kadhaa tofauti kulingana na eneo la makundi ya watu mbalimbali? Anza kuliombea taifa na makundi yake tofauti ya watu.
3. Idadi ya watu wote katika taifa zima ni ngapi?

MAKUNDI HAYA YANAFANANA NINI?

Jinsi gani makundi ya watu mbalimbali katika taifa hili yanafanana:

- a. Kijamii:
- b. Kiutamaduni:
- c. Kiisimu:
- d. Kidini:
- e. Kisiasa:

Vikundi vya watu katika taifa hili vinatofautiana vipi:

- a. Kijamii:
- b. Kiutamaduni:
- c. Kiisimu:
- d. Kidini:
- e. Kisiasa:

(Kumbuka: Unaweza kutaka kufanya Uchambuzi wa Kikundi cha Watu kwenye kila kundi tofauti katika taifa. Hii itakusaidia kubuni mkakati wa kufikia kila kikundi.)

TAIFA HILI LIKOJE?

UCHAMBUZI WA KIJIOGRAFIA:

1. Ni mambo gani ya kijiografia yatazuia kuenea kwa Injili katika taifa hili?

2. Ni mambo gani ya kijiografia yanaweza kutumika kusaidia kuenea kwa Injili katika taifa hili? Kwa mfano, kuna njia za asili za biashara au kusafiri ambazo makanisa yanaweza kupandwa?
3. Je, muundo wa hali ya hewa hufanya nyakati fulani za mwaka kuwa bora zaidi kwa kuhudumu katika maeneo fulani ya taifa?
4. Ligawe taifa katika maeneo kwa kuzingatia mambo asilia ya kijiografia. Je, jiografia itaathiri vipi mkakati wako katika kila eneo?
5. Pata taarifa kuhusu mambo yafuatayo yatakayokusaidia kufikia taifa hili:
  - a. Miji mikuu: Weka alama kwenye ramani yako. Idadi ya watu ni kubwa zaidi katika miji hii, kwa hivyo utataka kuwa na uhakika wa kubuni mkakati wa kuwafikia katika mpango wako.
  - b. Viwanja vya ndege vilivyoanzishwa: Viweke alama kwenye ramani yako.
  - c. Viwanja vya ndege vinavyoweza kutumika au kutua kwa maji: Viweke alama kwenye ramani yako.
  - d. Ni maeneo gani ya taifa yana huduma ya simu au mtandao?
  - e. Ni maeneo gani yana huduma ya telegraph?
  - f. Ni maeneo gani yana usafiri wa reli au basi?
  - g. Je, utasafiri kwa miguu au kwa farasi kwenda maeneo gani ya taifa?
  - h. Je, ziko wapi barabara za magari zinazoweza kutumika? Zipate kwenye ramani yako.
  - I. Je, kuna mito au bahari zinazoweza kupitika? ("Inaweza kuabiri" inamaanisha kuwa unaweza kutumia mashua kusafiri). Zipate kwenye ramani yako.

UCHAMBUZI WA KIJAMII:

1. Je, watu wa taifa hili wako wazi kwa "watu wa nje"? Kujua hili kutakutayarisha kwa kiwango cha kukubalika utakachopitia unapoingia katika taifa hili kwa mara ya kwanza kushiriki Injili.
2. Kwa ujumla nani anadhibiti rasilimali fedha na mali za taifa hili? Unaweza kuhitaji msaada wao ili kupata mali kwa ajili ya kanisa na fedha kwa ajili ya kueneza Injili.

UCHAMBUZI WA KITAMADUNI:

Jifunze desturi za kitamaduni za eneo hili ambazo zinaweza kuathiri kukubalika kwa Injili. Hapa kuna baadhi ya kuzingatia:

1. Imani na Maadili:

- a. Ni maadili gani ya kitamaduni, imani, au desturi gani za taifa zinaweza kuwasaidia watu kuelewa Injili?
- b. Ni maadili gani ya kitamaduni, imani, au mazoea gani yanaweza kuzuia uelewa wao wa Injili?

2. Mazoea ya Kitamaduni:

Je, kuna baadhi ya desturi za kawaida za kitamaduni katika taifa hili ambazo zimekatazwa waziwazi na Maandiko? Ikiwa ndivyo, ni nini? Utalazimika kukabiliana nao.

3. Mahitaji:

- a. Fikiria taifa kwa ujumla na utambue mahitaji muhimu zaidi:

- _____ Upungufu wa chakula.
- _____ Huduma duni za afya na matibabu.
- _____ Elimu duni.
- _____ Maji yasiyofaa na/au usambazaji wake duni.
- _____ Upungufu wa rasilimali fedha.
- _____ Rasilimali zisizotosheleza za kijiografia.
- _____ Usafiri mbovu.
- _____ Mifumo mbovu ya mawasiliano.
- _____ Makazi duni.
- _____ Kutokuwa na uwezo wa kukabiliana na mabadiliko.
- _____ Ukandamizaji wa kisiasa.
- _____ Nyingine: _____

Uwasilishaji wako wa Injili na pengine mbinu zako za huduma katika taifa hili zinaweza kuhusiana na mahitaji haya.

- b. Ni mahitaji gani yanaonekana kukidhiwa vyema katika taifa hili? Taifa halina mahitaji gani?

4. Elimu:

Je, kiwango cha elimu cha jumla cha watu wengi katika taifa hili ni kipi? Kiwango cha kusoma na kuandika ni nini? Je, ni watu wangapi kati ya hao wanaosoma na kuandika lugha yao wenyewe? Ni muhimu kujua hili kwa sababu hungependa kubuni uenezaji wa Injili unaotegemea fasihi ikiwa watu wengi katika taifa hawasomi na kuandika.

Unaweza pia kutafiti:

- a. Je, kuna idadi ya kutosha ya shule za msingi kote nchini?
- b. Je, kuna idadi ya kutosha ya shule za sekondari nchini kote?
- c. Kuna vyuo vingapi nchini?
- d. Ni shule ngapi za Biblia katika taifa?

Programu za elimu zinaweza kuwa njia mojawapo unayoweza kutumia kufikia taifa hili ikiwa kuna haja ya shule za ziada.

5. Mawasiliano:

- a. Ni lugha gani (au lugha) inafaa zaidi kwa uwasilishaji wa Injili katika taifa hili? Unataka kufikia idadi kubwa zaidi ya watu katika eneo kwanza, kwa hivyo chagua kama chaguo la kwanza lugha ambayo watu wengi huzungumza.

Lugha kuu inayozungumzwa katika taifa hili: _____

Lugha zingine zinazohitajika baadaye ili kuwafikia watu waliosalia:
_____

- b. Je, tafsiri ya Maandiko katika lugha ambayo inafaa zaidi kufikia taifa hili ikoje?

Agano Jipya:

Agano la Kale:

- c. Fanya uchambuzi sawa wa hali ya tafsiri ya Maandiko kwa lugha zingine katika taifa.

Lugha: _____

Agano Jipya:

Agano la Kale:

- d. Kwenye ramani yako, kumbuka eneo la migawanyiko mbalimbali ya lugha nchini. Wanazungumza lugha mbalimbali katika maeneo gani?

- e. Je, watu wengi katika taifa hili wanaweza kufikiwa kupitia:

_____Magazeti (Je, wanakubali matangazo ya Kikristo?)

_____Fasihi iliyochapishwa (Je, watu wengi wanaweza kusoma?)

_____Redio (Je, vituo vinaruhusu utangazaji wa Kikristo?)

_____Televisheni (Je, vituo vinaruhusu utangazaji wa Kikristo?)
_____Rekodi za kanda (Je, watu wanaweza kufikia vinas sauti?)

_____Filamu, kanda za video (Je, vifaa vinapatikana katika taifa hili?)
_____Simu (Je, watu wengi wana simu au Intaneti?)

f. Je, ni njia gani kuu ya mawasiliano inayotumika kote nchini?

ATHARI ZA NJE:

1. Ni mabadiliko gani yanayotokea katika taifa hili kutokana na mfumo wa kisiasa au nguvu za nje za usasa?
2. Je, mabadiliko yoyote kati ya haya yanaweza kutumika kusaidia kueneza Injili?
3. Ni vikundi au mashirika gani yaliyopangwa kutoka nje ya taifa yanaweza kupinga kuenea kwa Injili ndani ya taifa hili? Kwa nini?

Usiruhusu kamwe vikwazo au upinzani ukuzuie kuhudumu katika taifa ambalo unahisi Mungu amekuitia. Ikiwa hauruhusiwi kuwafikia kwa njia fulani, tumia njia zingine.

UCHAMBUZI WA KISIASA:

1. Eleza kwa ufupi mfumo wa kisiasa katika taifa hili:
2. Ni makundi gani ya kisiasa katika taifa hili yanaweza kuzuia kuenea kwa Injili?
3. Ni vikundi gani vya kisiasa katika taifa hili vinaweza kusaidia katika kueneza Injili?
4. Ni kanuni gani za serikali zinaweza kuzuia huduma yako katika taifa hili?
5. Ni kanuni gani za serikali zinaweza kusaidia katika huduma yako katika taifa hili?
6. Viongozi wakuu wa kisiasa katika taifa hili ni akina nani? Unaweza kutaka kufahamiana nao na kupata kibali chao kwa ajili ya huduma yako ya nchi nzima.

UCHAMBUZI WA KIROHO:

1. Ni vikundi gani vya kidini vinavyopatikana katika taifa hili?
2. Ni watu wangapi miongoni mwa watu wanaofuata kila dini?
3. Je, mtazamo wa jumla katika taifa hili kuhusu mabadiliko ya kidini ya aina yoyote ni upi? Jibu la swali hili litakutayarisha kwa upinzani wa kidini unaoweza kuwa unakabiliana nao.

4. Ni idadi gani ya jumla ya wanaodai kuwa Wakristo?
5. Je, unaweza kuwatambua viongozi wakuu wa Kikristo?
6. Je, unalizingatia taifa hili:
  - _____ Haijahubiriwa kabisa.
  - _____ Imehubiriwa kwa kiasi.
  - _____ Imeinjilishwa vya kutosha.
7. Kwa ujumla, unaamini huu ni wakati wa kupanda Injili katika taifa hili au wakati wa kuvuna?
8. Ni makanisa gani ya Kikristo au misheni gani ambayo imejaribiwa katika taifa hili na kushindwa? Je, unaamini ni sababu gani za kushindwa kwao? Unaweza kujifunza kutokana na kushindwa kwa wengine na usirudie makosa yale yale.
9. Je, ni makanisa gani muhimu ya Kikristo au misheni sasa inayofanya kazi ndani ya taifa?
10. Ni yapi kati ya haya yanafaa na kwa nini yanafaa? Unaweza kujifunza kutokana na mafanikio ya vikundi hivi. Pia utataka kushirikiana nao katika kueneza Injili katika taifa hili.
11. Unawezaje kushirikiana na wizara zilizopo kufikia taifa hili?
12. Je, wizara zilizopo zinafanya kazi kati ya makundi ya watu gani?
13. Je, kuna vikundi vya watu katika taifa hili ambao bado hawana ushuhuda wa Kikristo kati yao?
14. Je, kuna vikundi vyovyote vya lugha ambavyo bado havina ushahidi wa Kikristo?
15. Ni aina gani za huduma ya Kikristo zinazofanywa sasa katika taifa hili? Usirudie au kushindana na juhudi zilizopo unapounda mpango wako. Lengo lako ni kuwafikia wale ambao hawajafikiwa na Injili.
16. Je, ni mtazamo gani wa jumla wa watu katika taifa hili kuelekea misheni hii iliyopo ya Kikristo?
  - _____ Adui
  - _____ Sijali
  - _____ Kirafiki
17. Ni makanisa mangapi ya Injili ya kweli yaliyo katika taifa hili?
18. Je, zinakua kwa kasi gani?

19. Wanakabili magumu gani na kwa nini?
20. Ni zipi zimefanikiwa na kwa nini?
21. Je, kuna haja ya kuanzisha makanisa zaidi?
22. Je, unaweza kuamua ni falme na mamlaka gani za Shetani zinazofanya kazi au zinazotawala taifa hili? (Enzi tawala na mamlaka za Shetani zilifafanuliwa katika Sura ya Sita.)

NANI ALIFIKIE TAIFA HILI?

Nani anafaa kulifikia taifa hili? Je, ni wafanyakazi wangapi wanahitajika ili kufikia taifa hili vya kutosha? Makadirio yako ya idadi ya watu yatakusaidia kubaini hili. Je, ni sifa zipi zinazohitajika kwa wafanyakazi kueneza Injili katika taifa hili? Yeyote anayekwenda kushiriki Injili katika taifa hili anapaswa...

- Awe muumini mwenye ushahidi wa hili katika mtindo wa maisha, mitazamo, na tabia zao.
- Uwe na tabia nzuri ya maombi ya kibinafsi na kujifunza Biblia.
- Awe na karama za kiroho zinazoendana ipasavyo na mbinu zitakazotumika kuwafikia watu wa taifa.
- Kupatikana: Uwezo sio mzuri bila kupatikana. Je, mtu huyo yuko tayari na yuko tayari kwenda?
- Kuwekwa ipasavyo katika mwili (tayari kushirikiana na washiriki wengine kwa lengo la kulifikia taifa hili kwa Injili).
- Uwe umeitwa na Mungu kuhudumia taifa hili maalum.
- Jiandae vya kutosha kimwili, kiroho na kielimu ili kulifikia taifa hili.

TAIFA HILI LIFIKIWEJE?

Taifa hili lifikiwe vipi? Ni njia gani zitumike? Ili kujibu swali hili, tumia ulichojifunza katika uchanganuzi wako wa kijiografia, lugha, kitamaduni, kisiasa na kiroho wa taifa hili.

Ni ufanano gani kati ya vikundi vya watu katika taifa hili huruhusu mbinu za kawaida kutumika? Je! ni tofauti gani kati ya vikundi vya watu zinahitaji mbinu tofauti?

Taifa lingewezaje kugawanywa katika maeneo madogo na kisha kila eneo lifikiwe na Injili. (Labda utataka kufanya uchambuzi wa eneo kwenye maeneo makuu ndani ya taifa.)

Hakikisha kwamba mbinu zako ni za Kimaandiko. Usitumie njia yoyote inayokinzana na kanuni za Biblia. Rejea orodha katika ukurasa wa 75-76 wa mbinu mbalimbali ambazo zimetumika kama sehemu ya mikakati ya uinjilisti katika maeneo mbalimbali ya ulimwengu. Ni ipi kati ya hizi inaweza kuwa na ufanisi katika taifa hili? Ni mbinu gani mpya unaweza kujaribu?

Baada ya kuamua mbinu kwa maombi na uchambuzi, uliza swali hili: Ni upinzani gani unaweza kuibuliwa dhidi ya mbinu hizi na nguvu za ndani au za nje? Unawezaje kukabiliana na upinzani huu?

TUNGA MPANGO

Uchambuzi uliokamilisha hauna faida yoyote isipokuwa unatumia ulichojifunza kuhusu taifa ulilosoma. Taifa hili halitafikiwa kwa kusoma pekee. Ni lazima ufanye mpango wa kuifikia kwa Injili. Sura ya Kumi na Moja, "Mkakati wa Kupanga," itakusaidia kuunda mpango wa kufikia taifa ambalo umechambua.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "taifa."

---

3. Uchambuzi wa taifa unajumuisha nini?

---

4. Madhumuni ya uchambuzi wa taifa ni yapi?

---

5. Kama sehemu ya somo lako, je, ulikamilisha uchambuzi wa taifa?

---

6. Je, umefanya mpango wa kutumia ulichojifunza kueneza Injili katika taifa hili lote?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

Jifunze uchambuzi wa kihistoria na kiroho wa taifa la Israeli katika Matendo sura ya 7.

SURA YA TISA

KUCHAMBUA MKOA

MALENGO:

- Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:
- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha neno "eneo."
- Eleza ni nini uchambuzi wa kikanda unajumuisha.
- Tambua madhumuni ya uchanganuzi wa eneo.
- Kuchambua eneo.
- Tumia uchambuzi wako kueneza Injili ndani ya eneo hili.

AYA MUHIMU:

**Akawaambia, Enendeni ulimwenguni mwote, mkaihubiri Injili kwa kila kiumbe.
(Marko 16:15)**

UTANGULIZI

Umejifunza jinsi ya kuchambua kundi la watu, eneo, na taifa. Katika somo hili utajifunza jinsi ya kuchambua eneo zima la ulimwengu kwa kusudi la kuifikia kwa Injili.

MKOA

Kwa madhumuni ya utafiti huu, eneo ni sehemu ya ulimwengu inayoundwa na mataifa kadhaa yaliyo karibu kijiografia ambayo yanafanana kiisimu, kitamaduni, kidini, au kisiasa.

Eneo la Amerika ya Kati ni mfano mzuri. Mataifa katika eneo hili ni Guatemala, Nikaragua, Costa Rika, Honduras, Panama, Belize, na San Salvador. Mataifa haya yako katika eneo sawa la kijiografia, yanashiriki tamaduni na dini zinazofanana, na Kihispania ndiyo lugha kuu inayozungumzwa.

Kwa sababu mataifa yako katika eneo sawa la kijiografia haifanyi kuwa "maeneo" kwa madhumuni ya utafiti wetu. Kwa mfano, China ya Kikomunisti iko karibu na visiwa vya Ufilipino, lakini maeneo haya mawili ni tofauti sana. Lugha, utamaduni, dini, na mifumo yao ya kisiasa ni tofauti sana. Mbinu tofauti sana za uinjilisti ni muhimu katika maeneo haya mawili.

Katika uchanganuzi wetu wa kimaeneo tunatafuta maeneo ambayo yanafanana katika utamaduni, siasa, dini na lugha kama vile Eneo la Amerika ya Kati. Kusudi letu ni kubuni mipango sawa ili kuwafikia kwa Injili.

UCHAMBUZI WA MKOA

Unapochambua eneo unalisoma kwa undani ili kubaini mambo ya kisiasa, kijiografia, lugha, kitamaduni, kiroho na nguvu za nje ambazo zinaweza kuathiri kuenea kwa Injili katika eneo lote.

LENGO LA KUCHAMBUA MKOA

Kusudi la kusoma kwako ni kupanua kutoka kwa mataifa ambayo unahudumu ili kufikia eneo zima na Injili.

Uchambuzi wa kimaeneo ni utafiti kwa madhumuni ya uinjilisti, sio tu kwa ajili ya utafiti. Kuwa mwangalifu usije ukatumia muda wako wote kusoma na kamwe usiwahi kuzunguka ili kukamilisha kusudi ambalo lilichochea masomo yako!

Mambo ambayo yanaunganisha eneo na kulitofautisha na maeneo mengine yanaweza kutusaidia kupanga mkakati wa jumla wa kufikia eneo zima kwa Injili. Ulimwengu unajumuisha maeneo kadhaa sawa na eneo la Amerika ya Kati ambalo lilitumika kama mfano. Tukifika maeneo ya kutosha, hatimaye tutafika dunia nzima.

Unachambua eneo ili kujibu maswali haya:

NDANI YA MKOA HUU WAKO MATAIFA NA MAKUNDI GANI YA WATU?

Je, ni mataifa gani katika eneo hili? Ni mataifa mangapi, idadi ya watu ni nini, na ni nini kinachowafanya kuwa eneo?

HAYA MATAIFA NA MAKUNDI YA WATU YANAFANANA KIVIPI?

Je, wanafanana vipi kijamii, kitamaduni, kiisimu, kidini, na kisiasa?

MKOA HUU UKOJE?

Je, tunahitaji kujua nini kuhusu eneo hili ili kuwafikia watu wanaoishi huko kwa Injili?

NANI ANAPASWA KUFIKIA MKOA HUU?

Je, ni sifa zipi zinazohitajika kwa wafanyakazi kueneza Injili katika eneo hili? Wafanyakazi wangapi wanahitajika?

MKOA HUU UFIKIWEJE?

Ni njia gani zinazofanana zinaweza kutumika katika eneo zima? Ambayo itakuwa na ufanisi zaidi?

Majibu ya maswali haya yatakusaidia kuamua jukumu lako katika kufikia eneo fulani na kukusaidia katika kufanya mpango wa kuifikia kwa Injili.

JINSI YA KUSANYA HABARI

Unaweza kukusanya taarifa kwa uchambuzi wako kwa:

MAOMBI:

Mwombe Mungu akufunulie kile unachohitaji kujua kuhusu eneo hili ili uweze kulifikia kwa Injili.

UTAFITI WA VIFAA VILIVYOANDIKWA:

Soma vitabu vyovyote vilivyopo na maandishi kuhusu eneo. Orodha ya vyanzo vinavyowezekana vya habari imejumuishwa katika Kiambatisho cha mwongozo huu.

TAZAMA:

Safiri binafsi katika eneo lote. Tembelea kila taifa na uangalie ardhi na watu wake.

MAHOJIANO:

Uliza maswali ya watu ambao ni viongozi katika mataifa ya eneo hili. Ikiwa kuna waumini ambao tayari wana huduma za kikanda katika mkoa unaosoma, wahoji ili kugundua kile ambacho wamejifunza. Mahojiano ya sampuli yamejumuishwa katika Nyongeza ya kozi hii.

Tumia muhtasari ufuatao kuchanganua eneo. Huenda usiweze kujibu maswali yote kuhusu eneo, lakini jibu yale ambayo unaweza kupata maelezo.

KUTAMBUA MKOA

Kwanza hakikisha umetambua vizuri eneo. Eneo linajumuisha mataifa...

- Ambazo ziko karibu kila mmoja kijiografia.
- Ambapo watu wengi wanazungumza lugha moja.
- Ambazo zina mifumo ya kisiasa inayofanana.
- Ambapo watu wengi wanafuata dini moja.
- Ambapo mataifa yana mifumo ya kisiasa inayofanana.
- Ambapo watu wengi wana tamaduni zinazofanana.

Mataifa yanaweza yasiwe sawa katika haya yote, lakini eneo linapaswa kuwa na mataifa yaliyo karibu kila mmoja kijiografia. Inapaswa pia kuwa sawa katika angalau chaguzi mbili au zaidi kwenye orodha ili kupanga mkakati wa pamoja wa kuifikia kwa Injili.

NDANI YA MKOA HUU WAKO MATAIFA NA MAKUNDI GANI YA WATU?

1. Ni mataifa gani na vikundi vya watu wakuu wanaishi katika eneo hili? Tambua jina na takriban idadi ya watu wa kila taifa na/au kikundi cha watu wakuu. (Unaweza kuhitaji kuchambua kila taifa ili kujibu swali hili. Tumia Somo la Nane, "Kuchambua Taifa.")
2. Tafuta makundi makuu ya watu kwenye ramani ya eneo lako. Je, eneo linagawanyika katika maeneo kadhaa tofauti kulingana na eneo la makundi mbalimbali ya watu? Unaweza kutaka kubuni mpango wa kufikia eneo hili na vikundi vya watu wakuu. Anza kuomba eneo hili na vikundi vyake tofauti vya watu. (Unaweza kutaka kuchanganua vikundi hivi kibinafsi. Tumia Somo la Sita, "Kuchambua Kikundi cha Watu.")
3. Ni idadi gani ya jumla ya watu wote katika mataifa mbalimbali? Katika mkoa mzima?

MATAIFA NA MAKUNDI HAYA YANAFANNA KIVIPI?

Jinsi gani mataifa mbalimbali na makundi ya watu katika eneo hili yanafanana:

- a. Kijamii:
- b. Kiutamaduni:
- c. Kiisimu:
- d. Kidini:
- e. Kisiasa:

Je, mataifa na vikundi vya watu katika eneo hili vinatofautiana vipi:

- a. Kijamii:
- b. Kiutamaduni:
- c. Kiisimu:
- d. Kidini:
- e. Kisiasa:

MKOA HUU UKOJE?

UCHAMBUZI WA KIJIOGRAFIA:

1. Ni mambo gani ya kijiografia yatazuia kuenea kwa Injili katika eneo hili?
2. Ni mambo gani ya kijiografia yanaweza kutumika kusaidia kuenea kwa Injili katika eneo hili?
3. Je, muundo wa hali ya hewa hufanya nyakati fulani za mwaka kuwa bora zaidi kwa kuhudumu katika mataifa fulani ya eneo?

4. Pata ramani na uzingatie mambo yafuatayo ambayo yatakusaidia kufikia eneo hili:
  - a. Mataifa: Tambua mataifa mbalimbali katika eneo hilo. Katika kila taifa, tambua yafuatayo:
  - b. Makaburi na miji mikuu: Yaweke alama kwenye ramani yako. Idadi ya watu ni kubwa zaidi katika miji hii, kwa hivyo utataka kuwa na uhakika wa kubuni mkakati wa kuwafikia katika mpango wako.
  - c. Viwanja vya ndege vilivyoanzishwa: Viweke alama kwenye ramani yako.
  - d. Viwanja vya ndege vinavyoweza kutumika au kutua kwa maji: Viweke alama kwenye ramani yako.
  - e. Ni mataifa gani katika eneo hili yana huduma ya simu au mtandao?
  - f. Ni mataifa gani yana huduma ya telegraph?
  - g. Ni mataifa gani yana usafiri mzuri wa reli au basi?
  - h. Je, ziko wapi barabara za magari zinazoweza kutumika? Zipate kwenye ramani yako.
  - i. Je, kuna mito au bahari zinazoweza kupitika? ("Inaweza kuabiri" inamaanisha kuwa unaweza kutumia mashua kusafiri). Zipate kwenye ramani yako.

UCHAMBUZI WA KIJAMII:

1. Kwa ujumla, ni mataifa gani katika eneo hili yaliyo wazi zaidi kwa "wageni"? Kujua hili kutakutayarisha kwa kiwango cha kukubalika utakachopitia unapoingia eneo hili kwa mara ya kwanza kushiriki Injili. Unaweza pia kutaka kulenga mataifa yenye kukubalika zaidi ya eneo kwanza katika mpango wako wa kuwafikia kwa Injili.
2. Kwa ujumla, ni nani anayedhibiti rasilimali za kifedha na nyenzo za mkoa huu?

UCHAMBUZI WA KITAMADUNI:

1. Imani na Maadili:
  - a. Ni maadili gani ya kitamaduni, imani, au desturi za eneo hili zinaweza kuwasaidia watu kuelewa Injili?
  - b. Ni maadili gani ya kitamaduni, imani, au mazoea gani yanaweza kuzuia uelewa wao wa Injili?
2. Mazoea ya Kitamaduni:

Je, kuna baadhi ya desturi za kawaida za kitamaduni katika eneo hili ambazo zimekatazwa waziwazi na Maandiko? Ikiwa ndivyo, ni nini? Utalazimika kukabiliana nao.

3. Mahitaji:

a. Je, kuna mahitaji yoyote ya kawaida kwa mataifa yote katika eneo hili?

- _____ Upungufu wa chakula.
- _____ Huduma duni za afya na matibabu.
- _____ Elimu duni.
- _____ Maji yasiyofaa na/au usambazaji wake duni.
- _____ Upungufu wa rasilimali fedha.
- _____ Rasilimali zisizotosheleza za kijiografia.
- _____ Usafiri mbovu.
- _____ Mifumo mbovu ya mawasiliano.
- _____ Makazi duni.
- _____ Kutokuwa na uwezo wa kukabiliana na mabadiliko.
- _____ Ukandamizaji wa kisiasa.
- _____ Nyingine: _____

Ikiwa kuna mahitaji fulani ya kawaida kwa mataifa yote katika eneo hili, unaweza kutaka kutumia hitaji hilo kama ufunguo wa kufikia eneo hilo na Injili.

b. Ni mahitaji gani yanaonekana kukidhiwa vyema katika eneo hili? Je, mkoa hauna mahitaji gani?

4. Elimu:

Je, kiwango cha elimu cha jumla cha watu wengi katika eneo hili ni kipi? Kiwango cha jumla cha kusoma na kuandika ni nini? Je, ni watu wangapi kati ya watu wanaosoma na kuandika lugha utakayotumia katika eneo hili?

Ni muhimu kujua hili kwa sababu hungependa kubuni uenezaji wa Injili kulingana na fasihi ikiwa watu wengi katika eneo hawasomi na kuandika.

Je, kuna hitaji la jumla la elimu katika eneo lote. Kwa mfano, je, kuna upungufu wa jumla wa shule za msingi, sekondari, chuo, au za Biblia? Programu za elimu zinaweza kuwa njia mojawapo unayoweza kutumia kufikia eneo kama kuna hitaji la kawaida la shule za ziada.

5. Mawasiliano:

- a. Ni lugha gani (au lugha) zinazofaa zaidi kwa uwasilishaji wa Injili katika eneo hili? Unataka kufikia idadi kubwa zaidi ya watu katika eneo kwanza, kwa hivyo chagua kama chaguo la kwanza lugha ambayo watu wengi huzungumza.

Lugha kuu inayozungumzwa na watu katika eneo hili ni _____.

Lugha zingine zinazohitajika baadaye ili kuwafikia watu waliosalia:

_____.

- b. Je, hali ya tafsiri ya Maandiko katika lugha ambayo inafaa zaidi kufikia eneo hili ikoje?

Agano Jipya:

Agano la Kale:

- c. Je, watu wengi katika eneo hili wanaweza kufikiwa kupitia:

_____Magazeti (Je, wanakubali matangazo ya Kikristo?)

_____Fasihi iliyochapishwa (Je, watu wengi wanaweza kusoma?)

_____Redio (Je, vituo vinaruhusu utangazaji wa Kikristo?)

_____Televisheni (Je, vituo vinaruhusu utangazaji wa Kikristo?)

_____Rekodi za kanda (Je, watu wanaweza kufikia vinasauti?)

_____Filamu, kanda za video (Je, vifaa vinapatikana katika eneo hili?)

_____Simu (Je, watu wengi katika eneo hili wanazo simu au huduma ya mtandao?)

- d. Je, ni njia gani kuu ya mawasiliano inayojulikana katika eneo lote?

ATHARI ZA NJE:

1. Ni mabadiliko gani yanayotokea katika eneo hili kutokana na nguvu za kisiasa za nje au usasa?
2. Je, mabadiliko yoyote kati ya haya yanaweza kutumika kusaidia kueneza Injili?
3. Ni mataifa gani kutoka nje ya eneo hili yanaweza kupinga kuenea kwa Injili ndani ya eneo hilo? Kwa nini?

Usiruhusu kamwe vikwazo au upinzani ukuzuie kuhudumu katika eneo ambalo unahisi Mungu amekuitia. Ikiwa hauruhusiwi kuwafikia kwa njia fulani, tumia njia zingine.

UCHAMBUZI WA KISIASA:

1. Chambua mfumo wa kisiasa katika eneo hili. Je, ni sawa vipi katika kila taifa la eneo? Je, ni tofauti gani?

2. Ni mataifa gani yaliyo na mifumo ya kisiasa ambayo inaweza kuzuia kuenea kwa Injili?
3. Ni mataifa gani yaliyo na mifumo ya kisiasa ambayo inaweza kusaidia katika kuenea Injili?
4. Je, ni kanuni zipi zinazotumika katika eneo hilo ambazo zinaweza kuzuia huduma yako?
5. Ni kanuni gani za kawaida za serikali zinaweza kusaidia katika huduma yako katika eneo hili?
6. Viongozi wakuu wa kisiasa katika eneo hili ni akina nani? Unawafahamisha na/au kujaribu kupata kibali chao kwa huduma ya eneo lako.

UCHAMBUZI WA KIROHO:

1. Ni vikundi gani vya kidini vilivyo kawaida kwa mataifa katika eneo hili?
2. Ni watu wangapi kati ya watu wanaofuata dini hizi?
3. Je, watu katika eneo hilo wana mtazamo gani kuhusu mabadiliko ya kidini ya aina yoyote? Jibu la swali hili litakutayarisha kwa upinzani wa kidini unaoweza kuwa unakabiliana nao.
4. Ni idadi gani ya jumla ya wanaodai kuwa Wakristo katika eneo hilo?
5. Je, unaweza kuwatambua viongozi wakuu wa Kikristo katika eneo hili?
6. Je, unazingatia eneo hili:
  - _____ Haijahubiriwa kabisa.
  - _____ Imehubiriwa kwa kiasi.
  - _____ Imeinjilishwa vya kutosha.
7. Kwa ujumla, unaamini huu ni wakati wa kupanda Injili katika eneo hili au wakati wa kuvuna?
8. Ni makanisa au misheni gani ya Kikristo ambayo imejaribiwa katika eneo hili na kushindwa? Je, unaamini ni sababu gani za kushindwa kwao? Unaweza kujifunza kutokana na kushindwa kwa wengine na usirudie makosa yale yale.
9. Je, ni makanisa gani muhimu ya Kikristo au misheni sasa inayofanya kazi katika eneo hili?

10. Ni yapi kati ya haya yanafaa na kwa nini yanafaa? Unaweza kujifunza kutokana na mafanikio ya vikundi hivi. Pia utataka kushirikiana nao katika kueneza Injili katika eneo hili.
11. Unawezaje kushirikiana na wizara zilizopo zinazotaribu kufikia eneo hili?
12. Huduma zilizopo zinafanya kazi katika mataifa gani na kati ya vikundi gani vya watu?
13. Je, kuna mataifa au vikundi vya watu ambavyo bado havina ushuhuda wa Kikristo kati yao?
14. Je, kuna vikundi vyovyote vya lugha katika eneo hilo ambavyo bado havina ushahidi wa Kikristo?
15. Ni aina gani za huduma ya Kikristo zinazofanywa sasa hivi katika eneo hili? Usirudie au kushindana na juhudi zilizopo unapounda mpango wako. Lengo lako ni kuwafikia wale ambao hawajafikiwa na Injili.
16. Je, mtazamo wa jumla wa watu katika eneo hili ni upi kuhusu misheni hii iliyopo ya Kikristo?
 Adui
 Sijali
 Kirafiki
17. Je, kuna makanisa mangapi ya Injili ya kweli katika eneo hili?
18. Je, zinakua kwa kasi gani?
19. Wanakabili magumu gani na kwa nini?
20. Ni zipi zimefanikiwa na kwa nini?
21. Je, kuna haja ya kuanzisha makanisa zaidi?
22. Je, unaweza kuamua ni falme na mamlaka gani za Shetani zinazofanya kazi au zinazotawala eneo hili? (Enzi tawala na mamlaka za Shetani zilielezewa katika Sura ya Sita).

NANI ANAPASWA KUFIKIA MKOA HUU?

Nani anapaswa kufika eneo hili? Je, ni wafanyakazi wangapi wanahitajika ili kufikia taifa hili vya kutosha? Makadirio yako ya idadi ya watu yatakusaidia kubaini hili.

Je, ni sifa zipi zinazohitajika kwa wafanyakazi kueneza Injili katika eneo hili? Yeyote anayekwenda kushiriki Injili katika eneo hili anapaswa...

- Awe muumini mwenye ushahidi wa hili katika mtindo wa maisha, mitazamo, na tabia zao.
- Uwe na tabia nzuri ya maombi ya kibinafsi na kujifunza Biblia.
- Awe na karama za kiroho zinazoendana na mbinu zitakazotumika kufikia mataifa ya eneo.
- Kupatikana: Uwezo sio mzuri bila kupatikana. Je, mtu huyo yuko tayari na yuko tayari kwenda?
- Kuwekwa vizuri katika mwili (tayari kushirikiana na washiriki wengine kwa lengo la kufikia eneo hili kwa Injili).
- Uwe umeitwa na Mungu kuhudumu katika eneo hili maalum.
- Jitayarishe vya kutosha kimwili, kiroho na kielimu kufika eneo hili.

MKOA HUU UFIKIWEJE?

Je, eneo hili lifikiwe vipi? Ni njia gani zinazofanana zinaweza kutumika katika eneo zima? Ambayo itakuwa na ufanisi zaidi? Ili kujibu swali hili, tumia ulichojifunza katika uchanganuzi wako wa kijiografia, lugha, kitamaduni, kisiasa na kiroho wa eneo hili.

Ni ulinganifu gani kati ya mataifa ya eneo hili huruhusu mbinu za kawaida kutumika? Ni tofauti gani kati ya mataifa ya eneo hili zinazohitaji mbinu tofauti kutumika?

Hakikisha kwamba mbinu zako ni za Kimaandiko. Usitumie njia yoyote inayokinzana na kanuni za Biblia. Rejelea orodha ya mbinu mbalimbali ambazo zimetumika kama sehemu ya mikakati ya uinjilisti katika maeneo mbalimbali ya dunia iliyotolewa katika Sura ya Nane. Ni ipi kati ya hizi inaweza kuwa na ufanisi katika eneo hili? Ni mbinu gani mpya unaweza kujaribu?

Baada ya kuamua mbinu kwa maombi na uchambuzi, uliza swali hili: Ni upinzani gani unaweza kuibuliwa dhidi ya mbinu hizi na nguvu za ndani au za nje? Unawezaje kukabiliana na upinzani huu?

TUNGA MPANGO

Uchambuzi uliokamilisha hautakuwa na manufaa isipokuwa utumie ulichojifunza kuhusu eneo ulilosoma. Eneo hili halitafikiwa kwa utafiti pekee. Ni lazima ufanye mpango wa kuifikia kwa Injili.

Soma Sura ya Kumi na Moja, "Mkakati wa Kupanga," ili kukusaidia kufanya mpango wa kufikia eneo ambalo umechambua.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "eneo."

---

3. Uchambuzi wa kikanda unajumuisha nini?

---

4. Madhumuni ya uchambuzi wa kikanda ni nini?

---

5. Kama sehemu ya somo lako, je, ulikamilisha uchambuzi wa eneo?

---

6. Je, umefanya mpango wa kutumia ulichojifunza kueneza Injili katika eneo hili lote?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

Mpango ufuatao wa shirika wa MKEV utafanikisha kusudi la kueneza Injili kwa mataifa ya ulimwengu.

M...Mikoa: Igawanye ulimwengu katika maeneo makuu ya kijiografia. Teua MRATIBU WA MKOA kuhudumia kila mkoa.

K...Kila Taifa: Kila taifa ndani ya kila eneo lazima lifikiwe. MKURUGENZI WA TAIFA ateuliwe juu ya kila taifa na kutumika chini ya Mratibu wa Mkoa.

E...Maeneo Ndani ya Mataifa: Kwa sababu ya tofauti za kitamaduni, lugha, na kijiografia ndani ya mataifa, kila taifa linapaswa kugawanywa katika maeneo kwa misingi ya mambo haya. MWAKILISHI WA ENEO atahudumu chini ya Mkurugenzi wa Kitaifa.

V...Vikundi vya Watu: Harakati ya kisasa ya wamishonari inatazama changamoto ya wasiofikiwa kwa upande wa makundi ya watu. Vikundi vya watu vinaweza kuwakilishwa na MSIMAMIZI WA KUNDI.

Mpango wa shirika wa MKEV unafuata mpango wa shirika wa upanuzi uliotolewa na Bwana Yesu Kristo:

...nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata mwisho wa nchi. (Matendo 1:8)

Mpango wa Yesu ulijumuisha maeneo, kila taifa, maeneo na vikundi vya watu:

Nafasi	Mwakilishi wa
Sehemu za mwisho za dunia:	Mikoa
Samaria:	Kila taifa
Yudea:	Eneo karibu na Yerusalemu
Yerusalemu:	Makundi ya watu

SURA YA KUMI

KUCHAMBUA SHIRIKA LILILOPO LA KIKRISTO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Eleza uchambuzi wa tengenezo la Kikristo unatia ndani.
- Tambua makusudi ya kuchanganua tengenezo la Kikristo.
- Chunguza tengenezo la Kikristo lililopo.
- Tumia matokeo ya uchanganuzi wako kusaidia shirika kutimiza kusudi lake la kipekee katika mpango wa Mungu.

AYA MUHIMU:

**Yeye aliye na sikio, na alisikie neno hili ambalo Roho ayaambia makanisa.
(Ufunuo 2:29)**

UTANGULIZI

Waumini wote wa kweli waliozaliwa mara ya pili ni sehemu ya Kanisa moja la kweli linaloitwa Mwili wa Kristo:

**Kwa maana katika Roho mmoja sisi sote tulibatizwa kuwa mwili mmoja...
(1Wakorintho 12:13).**

(Yohana 3 inaelezea uzoefu huu wa "kuzaliwa mara ya pili" na Roho.)

Huu "Mwili wa Kristo" au Kanisa limepangwa kwa njia tofauti ulimwenguni kote. Kuna makanisa mengi ya mtaa, mashirika ya misheni, madhehebu, ushirika, na mashirika ya huduma ya Kikristo. Mashirika haya mbalimbali yametengenezwa ili kutimiza vyema makusudi ya Kanisa katika ngazi ya mtaa. Katika somo hili utajifunza jinsi ya kuchambua mashirika kama haya ya Kikristo.

LENGO LA KUCHAMBUA SHIRIKA

Ni mpango wa Mungu kwamba Kanisa liwe nguvu ya kiroho ya kueneza Injili kwa mataifa ya ulimwengu:

...ili kuwaonyesha watu wote jinsi ulivyo ushirika wa siri hiyo, (Injili) ambayo tangu mwanzo wa ulimwengu ilikuwa imesitirika katika Mungu, aliyeviumba vitu vyote kwa Yesu Kristo.

Ili sasa kwa falme na mamlaka katika ulimwengu wa roho ijulikane na Kanisa hekima ya Mungu iliyo ya namna nyingi.

Kwa kadiri ya kusudi la milele alilolikusudia katika Kristo Yesu Bwana wetu. (Waefeso 3:9-11)

Biblia inaonyesha kwamba nguvu kazi ya kiroho ya kutimiza misheni hii ina mipaka:

Kisha akawaambia wanafunzi wake, Mavuno ni mengi, lakini watenda kazi ni wachache. (Mathayo 9:37)

Ikiwa watenda kazi ni wachache, basi lazima wajipange kwa njia bora zaidi ili Kanisa litimize kwa ufanisi utume wake kwa ulimwengu.

Unachanganua mashirika yaliyopo ya Kikristo kwa madhumuni haya:

1. Kutambua kusudi la shirika, sehemu yake ya kipekee katika kutimiza agizo la Kanisa la kueneza Injili.
2. Kuamua ufanisi wa sasa wa shirika. Je, kwa sasa inatimiza kusudi lake vizuri kiasi gani? Je, inafanikiwa vipi? Inashindikana vipi?
3. Kupanga mipango kwa ajili ya shirika ili kutimiza kwa ufanisi zaidi kusudi lake lililopewa na Mungu.

Ikiwa wewe ni mwanachama wa shirika ambalo unachambua, pia utaamua sehemu yako katika kusaidia shirika kufikia madhumuni yake.

INAJUMUISHA NINI

Uchambuzi wa shirika lililopo ni pamoja na kusoma madhumuni yake, mipango, nguvu, udhaifu, mazingira, rasilimali na programu.

JINSI YA KUSANYA HABARI

Unaweza kukusanya taarifa kwa uchambuzi wako kwa:

MAOMBI:

Mwombe Mungu akufunulie mambo unayohitaji kujua kuhusu tengenezo.

UTAFITI WA VIFAA VILIVYOANDIKWA:

Soma nyenzo zozote ambazo shirika linazo kwa maandishi. Kwa mfano, ina Taarifa ya Mafundisho, Taarifa ya Kusudi, mipango iliyoandikwa, mahitaji ya uanachama, kanuni, ujenzi, sheria ndogo, au historia?

TAZAMA:

Binafsi angalia shirika. Tazama washiriki na viongozi wake wanaposhiriki katika kazi ya huduma ambayo wanahisi Mungu amewaitia.

MAHOJIANO:

Uliza maswali ya viongozi na wanachama wa shirika.

UCHAMBUZI WA SHIRIKA

Hapa kuna baadhi ya mambo ya kujifunza unapochanganua shirika:

KUSUDI:

1. Je, shirika lina Taarifa ya Madhumuni iliyoandikwa? Hii ni taarifa iliyoandikwa ambayo inaelezea madhumuni ya shirika. Sio taarifa ya kile ambacho shirika linaamini. Ni kauli ya kwanini zipo. Ni nini kusudi lao la kipekee kwa yaliyopo?
2. Je, washiriki wa shirika wanaelewa kusudi? (Ili kujua, waulize washiriki kadhaa wa shirika: "Ni nini madhumuni ya shirika hili, kanisa, nk?")
3. Je, washiriki wanaelewa sehemu yao katika kutimiza kusudi la tengenezo?
4. Je, tengenezo linatimiza kusudi lake? Je! inatimiza kile inachoamini kwamba Bwana angetaka ifanye?
5. Kusudi la tengenezo linahusianaje na kusudi la Mungu? (Unaweza kusoma kuhusu kusudi la Mungu katika Waefeso 1:9-11 na 3:9-11).

MIPANGO:

1. Je, shirika lina mipango iliyoandikwa?
2. Je, mipango hii inahusiana na madhumuni ya shirika? Je, kila mpango unachangia katika kufikia madhumuni ya shirika?
3. Je, mipango hiyo inaonyesha kile kinachopaswa kufanywa, na nani, na lini?
4. Je, mipango imeandikwa hivyo inawezekana kujua kama imefikiwa?
5. Je, shirika hufanya mikutano ya kupanga? Je, wanatenga muda wa kuomba na kutafuta mwongozo wa Mungu?

6. Ni nani hufanya mipango kwa ajili ya tengenezo?

NGUVU:

Kuchambua nguvu za shirika. Je, ni nini kinachofanya vizuri? Je, ni nini kizuri kuhusu muundo wake wa sasa wa shirika?

UDHAIFU:

Kuchambua udhaifu wa shirika. Inashindikana wapi? Inahitaji uboreshaji wapi?

MAZINGIRA:

1. Shirika linahudumu katika mazingira gani? (Je, inahudumia kundi fulani la watu, eneo, taifa au eneo la dunia?)
2. Je, shirika limesoma mazingira yake? Je, imechambua watu, eneo, taifa au eneo inalohudumia?
3. Ni mambo gani kuhusu mazingira yanaweza kubadilika katika miaka michache ijayo?
4. Ni mambo gani yatabaki kuwa sawa?

RASILIMALI:

Wafanyakazi, fedha, na vifaa ni rasilimali tatu kuu za shirika lolote.

1. Wafanyakazi: "Wafanyakazi" ni watu wa shirika. Uliza maswali haya:
  - a. Je, watu wa shirika hili wanatumia kikamilifu karama zao za kiroho ili kufanikisha kazi ya huduma?
  - b. Je, kila mtu anaelewa sehemu yake katika mpango wa Mungu?
  - c. Ikiwa wanashikilia ofisi katika shirika wanaelewa wajibu na wajibu wao?
  - d. Je, kuna mawasiliano mazuri kati ya viongozi na wananchi?
  - e. Je, kuna haja ya wafanyakazi zaidi? Ikiwa ndivyo, katika nafasi zipi?
  - f. Je, kuna uhusiano mzuri kati ya watu wenyewe na kati ya watu na viongozi? Ikiwa sivyo, ni matatizo gani yaliyopo? Je, kuna uhitaji wa nidhamu ya Kimaandiko au ushauri wa kibinafsi ili kurekebisha matatizo hayo?

- g. Je, viongozi katika shirika wanapatana na mtindo wa Kibiblia wa "viongozi watumishi"? (Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Kanuni za Usimamizi wa Biblia*," inajadili uongozi wa watumishi kwa undani.)
- h. Je, watu katika tengenezo wamepata mazoezi ya kutosha kwa ajili ya huduma wanayojaribu kufanya? Wangeweza kutayarishwa vyema zaidi?
- I. Je, watu wamepangwaje? Je, kuna mpango wa kuzipanga ili kutimiza makusudi ya Mungu? Ikiwa vibarua ni wachache, basi wanapaswa kupangwa kwa njia bora zaidi ya kuvuna mavuno.
- j. Mashirika mengine yana mahitaji ya uanachama, viwango vinavyopaswa kufikiwa na watu wanaotaka kujiunga na huduma yao. Ikiwa shirika lina washiriki (yaani, ushirika wa kanisa) je, mahitaji ya ushirika ni ya Biblia? Je, wanachama wa sasa wanaishi kulingana na viwango hivi?

2. Fedha:

Inachukua pesa kufanya kazi ya Mungu. Tunawajibika kwa uwakili wa fedha pamoja na karama za kiroho. Uliza maswali haya:

- a. Je, kuna bajeti iliyoandikwa? Bajeti ni mpango wa jinsi utakavyotumia pesa utakazopokea. Mpango kama huo ni wa Kibiblia (Angalia Luka 14:28-30)
- b. Je, shirika linafuata bajeti hii?
- c. Tengenezo linatumia kadiri gani pesa ambazo Mungu analikabidhi? Je, kuna maeneo ya upotevu na matumizi ya ziada ambayo yanaweza kusahihishwa? Pesa hizo zingeweza kutumiwa vizuri zaidi ili kutimiza makusudi ya Ufalme wa Mungu?
- d. Je, kuna ripoti ya fedha ya kila mwezi au ya mwaka? (Bajeti ni mpango wa jinsi pesa zitakavyotumika. Inafanywa kabla ya matumizi ya fedha. Ripoti ya kifedha inaonyesha jinsi pesa zilivyotumika.)
- e. Ikiwa shirika liko katika jiji, je, lina akaunti ya benki?
- f. Je, kuna mtu amepewa na kupewa mafunzo ya kushughulikia rekodi ya fedha, kuandaa bajeti na kufanya ripoti za fedha?
- g. Je, shirika linakidhi mahitaji yote ya serikali kuhusu fedha? (Kwa mfano, ripoti za kila mwaka kwa serikali, kodi, n.k.?)
- h. Je, shirika linakiuka kanuni zozote za Kibiblia katika eneo la fedha?
- I. Ni asilimia ngapi ya bajeti inayoenda kwenye uinjilisti (uenezaji halisi wa Injili)?

- j. Je, ni vyanzo gani vya mapato kwa shirika hili? Je, kuna vyanzo vipya vinavyoweza kutengenezwa?
  - k. Je, ni madeni gani yanapaswa kuondolewa?
3. Vifaa:
- Vifaa vya shirika ni pamoja na majengo na vifaa vinavyotumika kwa kazi ya huduma. Uliza maswali haya:
- a. Je, ni vifaa gani vya sasa vya ujenzi vinavyotumiwa na au mali ya shirika hili? Je, zinatoshwa kwa programu za shirika? Je, vifaa vya sasa vinaweza kuboreshwaje?
  - b. Ni vifaa gani vipya vinavyohitajiwa wakati ujao ili tengenezo litimize huduma yalo vya kutosha?
  - c. Ikiwa kuna viwango vya serikali vya majengo je vifaa vilivyopo vinakidhi viwango hivi? Ni mambo gani yanahitaji kusahihishwa? (Kwa mfano, kanuni za moto, viingilio na kutoka, vifaa vya dharura, n.k.)
  - d. Tengeneza orodha ya vifaa ambavyo ni vya shirika. Orodha hii inaitwa "hesabu". Je, baadhi ya vifaa vinahitaji kukarabatiwa au kubadilishwa?
  - e. Ni vifaa gani vipya vinavyohitajika ili kutimiza vyema sehemu yao katika mpango wa Mungu?
  - f. Inapohitajika, je, shirika lina bima ya kulipia gharama za ubadilishwaji wa majengo na vifaa?
  - g. Inapohitajika, ni gharama ngapi za kupasha joto, kupoeza, na kutoa umeme kwa kituo?
  - h. Inapohitajika, kuna nafasi ya kutosha ya kuegesha magari?

PROGRAMU:

Mipango ni miradi ambayo shirika hujishughulisha ili kutimiza malengo yake.

- 1. Ni programu gani za sasa za huduma zinazochangia kusudi la pekee la tengenezo? Ambayo hawana?
- 2. Ni programu gani zinazochangia kusudi la Mungu la kueneza Injili kwa mataifa yote? Ambayo hawana?

3. Ni programu zipi za sasa zinazohitaji kupangwa upya ili ziwe na ufanisi zaidi? Nini kinahitaji kufanywa?
4. Ni programu gani za sasa zinahitaji kuondolewa?
5. Ni programu gani mpya zinazopaswa kuzingatiwa ambazo zinaweza kusaidia tengenezo kufikia kusudi lake vizuri zaidi?
6. Je, kuna programu zozote ambazo tengenezo linashiriki zinapingana na kanuni za Kimaandiko?
7. Je, kuna programu zinazochangia ukuzi wa kiroho wa washiriki wa tengenezo?

VITU MBALIMBALI:

1. Je, shirika lina Taarifa ya Mafundisho? Hii ni taarifa iliyoandikwa ya kile ambacho shirika linaamini na marejeleo ya Kibiblia kuunga mkono kila tamko la imani.
2. Ni matatizo gani mengine ambayo hayajatambuliwa hapo awali na uchambuzi huu yanahitaji marekebisho?
3. Tengenezo hili linashirikiana vyema kadiri gani na mashirika mengine ya Kikristo? Je, kuna matatizo? Ikiwa ndivyo, ni nini?
4. Ikiwa wewe ni mwanachama wa shirika unalosoma, una nafasi gani katika shirika? Je, unatumia karama zako za kiroho? Unafanya nini ili kusaidia tengenezo litimize kusudi lalo kutoka kwa Mungu?

TUMIA MATOKEO YA UCHAMBUZI WAKO

Lazima utumie matokeo ya uchanganuzi wako ili iwe na ufanisi. Hapa kuna jinsi ya kufanya hivi:

KUSUDI:

1. Ikiwa hakuna taarifa iliyoandikwa kuhusu kwa nini shirika linaondoka, utajuaje kama linatimiza kusudi lake au la? Fanya kazi na viongozi wa shirika kuandika Taarifa ya Madhumuni. Hakikisha Taarifa ya Kusudi inaakisi kusudi la Mungu la kufikia mataifa yote kwa Injili, kuleta vitu vyote pamoja katika Kristo.

Ili kukusaidia kuandika Taarifa ya Kusudi, kwanza kagua Sura ya Kumi na Moja ya kozi hii kisha upate kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime yenye kichwa "Usimamizi Kwa Malengo."

2. Unapokuwa na Taarifa iliyoandikwa ya Kusudi, hakikisha kila mshiriki wa kanisa au shirika anaelewa kusudi. Eleza dhamira ya kipekee ya shirika na jukumu la kila mshiriki katika kutimiza kusudi.
3. Ikiwa shirika tayari lina Taarifa ya Kusudi, panga jinsi linavyoweza kutimiza vyema kusudi ambalo Mungu ameliitia.

NGUVU:

Changanua orodha ya nguvu ulizotambua. Namna gani hizo zaweza kutumiwa vyema zaidi kutimiza makusudi ya Mungu kwa tengenezo hili? Je, nguvu zinawezaje kutumika kuufikia ulimwengu kwa Injili? Nguvu ambazo hazitumiki hudhoofisha na kuoza.

UDHAIFU:

Chambua orodha ya udhaifu uliogundua. Je, Mungu anawezaje kufanya kazi katika udhaifu huu ili kuonyesha nguvu zake? Ni kanuni gani za Biblia zinazoweza kutumika kwa udhaifu huu?

MAZINGIRA:

Ikiwa shirika halijachambua mazingira yake, lifanye uchambuzi wa watu, eneo, taifa au eneo ambalo linahudumu. Ni lazima ujue unamhudumia nani ikiwa unataka kuwafikia.

Tumia uchanganuzi wako wa mambo ambayo yanaweza kubadilika na yale yatakayobaki sawa katika mazingira katika miaka mitano ijayo kufanya mipango. Kwa mfano, ikiwa mradi mkubwa wa nyumba umeratibiwa kujengwa karibu na kanisa fulani, hilo lingekuwa badiliko katika mazingira wanamohudumu. Mipango inapaswa kufanywa ili kukabiliana na mabadiliko hayo kwa madhumuni ya kueneza Injili.

RASILIMALI:

Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kwa Malengo*," itakusaidia kupanga na kupanga katika maeneo yafuatayo:

1. Wafanyakazi:
  - a. Fanya mpango wa kuwafanya watu wa shirika hili watumie kikamilifu karama zao za kiroho kwa ajili ya kazi ya huduma.
  - b. Ikiwa watu hawaelewi sehemu yao katika mpango mzima au majukumu na majukumu, hii lazima irekebishwe. Fanya mpango wa shirika.
  - c. Ikiwa kuna mawasiliano duni kati ya viongozi na wananchi, weka mipango ya kuboresha mawasiliano.

- d. Ikiwa kuna hitaji la wafanyikazi zaidi katika shirika, anza kuajiri na kutoa mafunzo kwa wafanyikazi wa wizara hizi.
  - e. Ikiwa kuna uhusiano mbaya kati ya watu wenyewe na/au kati ya watu na viongozi, shughulikia matatizo uliyoyabainisha. Unawezaje kurekebisha matatizo haya? Je, kanuni za nidhamu ya Kimaandiko zinazotolewa katika Mathayo 18 zinahitaji kutumiwa? Ushauri wa kibinafsi unawezaje kutumika kusahihisha matatizo haya?
  - f. Ikiwa viongozi katika shirika hawatapatana na muundo wa Biblia wa "viongozi watumishi," kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Kanuni za Usimamizi wa Biblia*," itasaidia katika eneo hili.
  - g. Ikiwa watu katika shirika hawajapata mafunzo ya kutosha kwa ajili ya huduma wanayojaribu, anzisha programu ya mafunzo. Jiulize, "Ni nani anayehitaji kufundishwa vizuri zaidi? Wanahitaji mafunzo katika nini?" Anzisha programu ya mafunzo ili kukidhi mahitaji haya.
  - h. Ikiwa kuna mahitaji ya uanachama wa shirika hili na si ya Kibiblia, yaandike upya.
2. Fedha:
- a. Ikiwa hakuna bajeti iliyoandikwa, jitayarishe.
  - b. Ikiwa shirika halifuati bajeti yake kama ilivyoandikwa, basi iandike upya bajeti ili kuakisi ipasavyo jinsi fedha zinavyotumika.
  - c. Ondoa maeneo ya upotevu au matumizi ya ziada ambayo umebainisha.
  - d. Fanya ripoti ya fedha ya kila mwezi na ya mwaka ili kufupisha jinsi pesa zinavyotumika.
  - e. Ikiwa shirika liko katika jiji, fungua akaunti ya benki na uulize benki kukusaidia kuweka mifumo ifaayo ya uhasibu wa fedha za shirika.
  - f. Mpe mtu na umfundishe mtu kuweka rekodi za fedha kwa njia ya uaminifu na kwa utaratibu.
  - g. Ikiwa shirika halitimizi mahitaji ya serikali ya fedha, sahihisha hili mara moja. Peana ripoti zote zinazohitajika, kodi, n.k. kwa serikali.
  - h. Ikiwa shirika linakiuka kanuni zozote za Kibiblia kuhusu fedha, zirekebisha mara moja.
  - I. Tambua njia za kuongeza asilimia ya bajeti inayoenda kwenye uinjilisti (uenezaji halisi wa Injili).

- j. Tambua vyanzo vipya vya mapato vinavyoweza kutengenezwa kwa shirika hili.
  - k. Fanya mpango wa kuondoa madeni ya shirika.
3. Vifaa:
- a. Tengeneza orodha ya vitu katika vifaa vilivyopo ambavyo vinahitaji kuboreshwa. Kwa mfano, nini kinahitaji ukarabati, rangi, ishara mpya, usafi wa jumla, nk. Panga nani atafanya nini, kwa wakati gani.
  - b. Panga vifaa vipya vinavyohitajika. Haidhuru shirika ni dogo kiasi gani au watu wake ni maskini kiasi gani, kwa imani, fanya mipango ya kutimiza hitaji hili kwa msaada wa Bwana.
  - c. Ikiwa vifaa havikidhi viwango vya serikali ya mtaa mahali vilipo, fanya matengenezo muhimu ili kufikia viwango vinavyohitajika.
  - d. Rekebisha au ubadilishe vifaa vilivyovunjika.
  - e. Anza kuokoa vifaa vipya ambavyo vitasaidia shirika kufikia malengo yake.
  - f. Inapohitajika, nunua bima ya kutosha kwa majengo na vifaa ili kufidia gharama za uingizwaji ikiwa zimeharibiwa.
  - g. Inapohitajika, anzisha mabadiliko ili kupunguza gharama za huduma (inapokanzwa, kupoa, umeme).

KUPANGA:

- 1. Ikiwa hakuna mipango iliyoandikwa, kutana na viongozi wakuu wa shirika ili kupanga mipango.
- 2. Ikiwa kuna mipango iliyoandikwa lakini haifanyi kazi, kutana na viongozi wakuu ili kupanga mipango mipya.
- 3. Mipango inapaswa...
  - Kuhusiana na makusudi ya Mungu.
  - Kuhusiana na madhumuni ya shirika.
  - Eleza nini kifanyike.
    - ...Nani.
    - ...Na lini.
    - ...Ikitumika, jumuisha gharama.
  - Iandikwe ili yaweze kutathminiwa ili kubaini kama yamekamilika au la.
  - Jumuisha njia za kuboresha udhaifu wa shirika.

- Jumuisha njia za kutumia uwezo wa shirika.
- Jumuisha hatua za kuboresha rasilimali (wafanyakazi, fedha, vifaa).
- Kujumuisha hatua za kuboresha programu za wizara.

PROGRAMU:

1. Soma programu za sasa za huduma ambazo hazichangii kusudi la kipekee la shirika. Wanawezaje kupangwa upya ili kuchangia kusudi? Je, wanapaswa kuondolewa?
2. Jifunze programu za sasa ambazo hazichangii kusudi la Mungu la kueneza Injili kwa mataifa yote. Je, wanaweza kupangwa upya ili kuchangia makusudi yake? Ikiwa sio, ondoa programu hizi.
3. Fanya mipango ya kupanga upya programu yoyote ya sasa inayohitaji kupangwa upya. Tengeneza orodha ya kile kinachohitajika kufanywa na nani na kwa wakati gani.
4. Panga mipango ya kuanzisha programu mpya zitakazosaidia shirika kufikia malengo yake katika mpango wa Mungu.
5. Ondoa programu zozote ambazo tengenezo linashiriki ambazo ni kinyume cha kanuni za Kimaandiko.
6. Ikiwa hakuna programu zinazochangia ukuaji wa kiroho wa washiriki wa shirika hili, anza moja. Ili shirika litimize makusudi yake washiriki wake lazima wakue kiroho. Panga nyakati za maombi, ibada, kujifunza Biblia, na fursa za kuhudumiana.

VITU MBALIMBALI:

1. Ikiwa hakuna Taarifa ya Mafundisho, kutana na viongozi na uandae moja kwa maandishi. Watu wanahitaji kujua kile ambacho tengenezo linaamini na msingi wa Biblia wa imani hizo. Kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kulingana na Malengo*," inajumuisha sampuli ya Taarifa ya Mafundisho.
2. Je, ni vipengele gani vingine vingine katika uchanganuzi wako ambavyo vinahitaji kuzingatiwa au kusahihishwa? Orodhesha haya na ufanye mpango wa kushughulikia kila moja.
3. Fanya mpango wa kushirikiana na mashirika mengine ya Kikristo katika eneo lako kwa madhumuni ya kueneza Injili. Mnawezaje kuondoa matatizo yoyote ya sasa na kufanya kazi pamoja kwa ajili ya Ufalme wa Mungu?
4. Ikiwa wewe ni mshiriki wa shirika ulilochambua, utatumiaje karama zako za kiroho kuchangia katika utimilifu wa makusudi ya Mungu kwa shirika hili?

ORODHA YA UKAGUZI YA SHIRIKA

Kuna maswali kadhaa ambayo shirika linaweza kujiuliza kuhusu yenyewe katika kuamua kama iko tayari kuhudumia watu fulani au la. Hapa kuna baadhi ya maswali ya kuzingatia:

1. Je, tuna taarifa za kutosha kuhusu watu hawa? Tunawaelewa kweli?
2. Je, tuna taarifa za kutosha? Je, tumefanya utafiti wa kutosha?
3. Je, tayari tunafanya kazi katika nchi hii?
4. Ikiwa hatufanyi kazi katika nchi hii, je, tunaelewa ugumu wa kufanya kazi ndani ya mpaka huu wa kitaifa?
5. Je, tumewahi kufanya kazi na watu sawa, utamaduni sawa? Tumejifunza nini kutokana na hili? Je, tulikuwa na ufanisi? Ikiwa hatukuwa na ufanisi, kwa nini tunafikiri tutakuwa na ufanisi sasa?
6. Je, tuna watu wanaopatikana, au tutalazimika kuwazoeza?
7. Je, tuna uongozi wa kutosha uliopevuka wa kuhamia uwanjani?
8. Je, ni ukubwa gani wa kundi ambalo tunadhani litahitajika ili kuwafikia watu hawa?
9. Je, tunadhani itachukua muda gani kabla ya kanisa kupandwa?
10. Je, tunafikiri itachukua muda gani kabla ya kanisa hilo kuwa na uwezo wa kuinjilisha watu ndani ya kundi lake lenyewe?
11. Je, tunaweza kupanua tengenezo la sasa ili kubeba daraka la ziada? Je, tunapaswa kuhama kutoka mahali tunapofanyia kazi sasa? Je, hii ni fursa ya kujiondoa?
12. Je, tunaweza kutarajia utegemezo kutoka kwa wale wanaotutegemeza kifedha?
13. Je, tutaweza kuwasiliana kile tunachofanya kwa njia ya kujenga usaidizi unaohitajika wa maombi?
14. Je, muundo wetu wa sasa utaendana na hitaji hili jipya au itatubidi kubadili muundo wetu? Je, tunaweza kubadilika?
15. Je, tutaweza kufanya kazi na wengine wanaofanya kazi katika nchi hii au miongoni mwa watu hawa? Je, tutakaribishwa na kanisa la mtaa ambalo linaweza kuwa huko au wengine wanaofanya kazi kati ya watu hawa?
16. Je, kuna tengenezo jingine linaloweza kufanya kazi nzuri kadiri tuwezavyo? Kwa nini sisi ndio? Je, kweli tumetafuta nia ya Roho?
17. Je, Mungu ametuita hasa na kututwika mzigo kwa ajili ya watu hawa?

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Kuna makusudi gani ya kuchanganua tengenezo la Kikristo?

---

3. Uchambuzi wa shirika unajumuisha nini?

---

4. Kama sehemu ya somo lako, je, ulikamilisha uchambuzi wa shirika la Kikristo?

---

5. Je, umefanya mpango wa kutumia ulichojifunza kusaidia shirika kueneza Injili kwa mataifa ya ulimwengu?

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

Soma Ufunuo 1:10-3:22. Sura hizi zinawasilisha uchambuzi wa Mungu wa mashirika saba ya Kikristo ambayo yalikuwa makanisa yaliyoko kote Asia. Kamilisha chati ifuatayo:

Mahali pa Kanisa	Nguvu	Udhaifu	Mpango wa Mungu wa Uboreshaji
-------------------------	--------------	----------------	--------------------------------------

---

Efeso

Smirna

Pergamo

Thiatira

Sardi

Philadelphia

Laodikia

SURA YA KUMI NA MOJA

MKAKATI WA KUPANGA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Andika Mstari Muhimu kutoka kwenye kumbukumbu.
- Bainisha mifano miwili ya asili inayoonyesha jinsi waamini wanavyopaswa kuathiri mazingira yao kiroho.
- Bainisha neno "kusudi."
- Bainisha neno "mpango."
- Bainisha neno "malengo."
- Orodhesha hatua tano za kupanga mipango madhubuti.

AYA MUHIMU:

**Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji uliowekwa juu ya mlima hauwezi kusitirika.
(Mathayo 5:14)**

UTANGULIZI

Masomo katika kozi hii yamekuongoza kupitia aina mbalimbali za uchambuzi wa mazingira. Umejifunza jinsi ya kuchanganua mazingira yako ya kibinafsi na yale ya vikundi vya watu, maeneo, mataifa, maeneo, na mashirika. Masomo haya yalisisitiza kuwa kuchambua mazingira peke yake haitoshi. Ni lazima utumie matokeo ya uchambuzi wako kwa madhumuni ya kueneza Injili.

Katika ulimwengu wa asili, unaweza kusoma shamba la nafaka zinazoiva ili kujua aina yake na njia bora za kuvuna. Lakini usipotumia yale uliyojifunza...isipokuwa kweli utavuna mavuno...nafaka ya thamani itaoza mashambani. Ndivyo ilivyo katika ulimwengu wa kiroho.

KUATHIRI MAZINGIRA

Kama waumini, mnapaswa kuathiri mazingira ya dhambi ya ulimwengu ambao mnaishi kwa kuwa kama mwanga na chumvi. Yesu alisema alikuwa nuru ya ulimwengu:

Mimi nimekuja kama nuru ya ulimwengu, ili kila mtu aniaminiye mimi asikae gizani. (Yohana 12:46)

Ni athari iliyoje ambayo "nuru" ya Yesu ilikuwa nayo kwa ulimwengu. "Nuru" yake ilionyesha njia kutoka kwa uzima katika giza la dhambi hadi nuru tukufu ya wokovu:

Kwa maana Mungu, aliyesema, Nuru itang'aa katika giza, ndiye aliyeng'aa mioyoni mwetu, atupe nuru ya elimu ya utukufu wa Mungu katika uso wa Yesu Kristo. (2 Wakorintho 4:6)

Yesu alisema waumini walipaswa pia kutumika kama nuru za ulimwengu:

Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji uliowekwa juu ya mlima hauwezi kusitirika.

Wala watu hawawashi taa na kuiweka chini ya pishi, bali juu ya kiango; nayo yawaangazia wote waliomo nyumbani.

Vivyo hivyo nuru yenu na iangaze mbele ya watu, wapate kuyaona matendo yenu mema, wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni. (Mathayo 5:14-16)

Katika ulimwengu wa asili, nuru huwawezesha watu kuona gizani. Inawaongoza njiani wanaposafiri. Inawawezesha kukamilisha kazi zao. Watu husoma, kujifunza na kusoma kwa nuru.

Katika ulimwengu wa kiroho, waamini wanapaswa kutumikia makusudi sawa na yale ya nuru ya asili. Inatupasa kuangaza katika mazingira ya dhambi yanayotuzunguka ili kuwawezesha watu waliopotea katika giza la dhambi kuona njia yao “nyumbani” kuelekea wokovu katika Yesu Kristo. Nuru yako ya kiroho inapaswa kuwawezesha waumini wanaokuzunguka kutimiza huduma yao. Watu wanapaswa kupewa changamoto ya kusoma na kujifunza kutoka kwa Mungu kwa sababu ya mwanga wa nuru yako ya kiroho.

Yesu pia alisema mwamini anapaswa kuwa kama chumvi:

Ninyi ni chumvi ya dunia; lakini chumvi ikiwa imepoteza ladha yake, itatiwa nini hata ikolee? Tangu wakati huo haifai kitu, ila kutupwa nje na kukanyagwa na watu. (Mathayo 5:13)

Katika ulimwengu wa asili, chumvi hutumiwa kutoa ladha ya chakula na kukilinda kisioze. Pia husafisha maambukizo kutoka kwa majeraha. Katika ulimwengu wa kiroho, unapaswa kutumikia malengo sawa na yale ya chumvi asili. Unapaswa kuonja, kuhifadhi, na kusafisha mazingira ya dhambi yanayokuzunguka. Ikiwa hautaathiri mazingira yako, wewe ni kama chumvi iliyopoteza ladha yake. Hutumiki bila kusudi.

Kwa kutumia mifano ya nuru na chumvi, Yesu alionyesha wazi kwamba waamini walipaswa kuwa na uvutano mzuri katika ulimwengu. Tunashawishi mazingira ili kuwavuta watu wote kwenye nuru ya Injili.

Biblia ni kitabu kilichojaa hadithi za wanaume na wanawake wa Mungu ambao waliathiri mazingira yao kama mwanga na chumvi.

KUPANGA

Mpango ni njia au njia ya kufanya jambo fulani. Ni mkakati wa kutekeleza vitendo.

Kupanga kwa ajili ya uinjilisti chini ya uongozi wa Roho Mtakatifu ni chombo chenye nguvu. Inabadilisha maono kuwa ukweli, hamu ya maandamano. Inatoa fursa kwa Mungu kukuongoza katika uinjilishaji wenye ufanisi zaidi. Unapopanga, unajitayarisha kufanya kazi kwa ajili ya Mungu. Kupanga hukusaidia kuamua nini kifanyike na jinsi ya kufanya ili kutimiza makusudi yake.

MKAKATI WA KUPANGA

Mungu ana mkakati wa kufikia kila kundi la watu duniani. Ana mkakati kwa kila eneo, taifa, na mkoa. Ni wajibu wetu kugundua na kutekeleza mkakati huo.

Hapa kuna baadhi ya hatua za kupanga ambazo zitakusaidia kutimiza makusudi ya Mungu. Kila moja ya haya yameelezwa kwa kina katika kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime yenye kichwa "*Usimamizi Kwa Malengo*."

HATUA YA KWANZA: Jitayarishe.

Hatua ya kwanza katika kufikia kusudi lolote ni kujiandaa ipasavyo kwa maombi na kutafuta mapenzi ya Mungu.

Mwombe Mungu adhihirishe mkakati wake wa kufikia kundi la watu, eneo, taifa au eneo kwa Injili:

**Maandalio ya moyo ni ya mwanadamu, na jawabu la ulimi hutoka kwa Bwana.
(Mithali 16:1)**

Pia unajiandaa kwa kuchambua mazingira. Madhumuni na mpango wako utaendelezwa kutokana na uchambuzi huu. Ni lazima ujue watu, eneo, taifa na eneo ambalo unapanga kuhudumu. Tumia ujuzi uliokuza katika kozi hii kuchambua mazingira.

HATUA YA PILI: Tambua Kusudi Lako.

Tambua kusudi lako katika mpango wa Mungu kwa watu hawa. Kusudi ni jambo ambalo unataka kufikia. Ni matokeo ya mwisho, lengo ambalo unafanyia kazi. Kagua matokeo ya uchambuzi wako wa mazingira. Mwombe Mungu akufunulie kusudi lako mahususi ndani ya mpango wake wa jumla wa kuwafikia watu hawa kwa Injili.

Kusudi la jumla la Mungu ni kwamba watu wote wawe kitu kimoja katika Yesu kwa kuikubali Injili:

**akiisha kutujulisha siri ya mapenzi yake, sawasawa na uradhi wake mwema,
alioukusudia ndani yake mwenyewe;**

Ili katika kipindi cha utimilifu wa nyakati avikusanye pamoja vitu vyote katika Kristo, vilivyo Mbinguni na vilivyo juu ya nchi pia; hata ndani yake. (Waefeso 1:9-10)

Ni mpango wa Mungu kulitumia Kanisa kutimiza kusudi lake:

ili sasa kwa falme na mamlaka katika ulimwengu wa roho ijulikane na Kanisa hekima ya Mungu iliyo ya namna nyingi;

Kwa kadiri ya kusudi la milele alilolikusudia katika Kristo Yesu Bwana wetu. (Waefeso 3:10-11)

Kanisa linaundwa na waumini wote wa kweli. Ikiwa Kanisa litatimiza kusudi lake, basi kila mwamini lazima atambue na kutimiza makusudi yake binafsi. Mungu ana kusudi maalum kwa kila mwamini, njia ambayo anaweza kutumika kueneza Injili. Unapoamua kusudi lako, unagundua sehemu yako katika mpango wa Mungu.

Mungu anapokufunulia kusudi lake, liandike. Hii inaitwa "Taarifa ya Kusudi." Si kauli ya kile unachokiamini kimafundisho bali ni kauli inayoeleza kusudi mahususi la Mungu kwako katika kuhudumu katika mazingira uliyoyachambua.

Taarifa ya Madhumuni ya Mtandao wa Kimataifa wa Harvestime imetolewa kama mfano katika Nyongeza ya mwongozo huu. Taarifa hiyo inaeleza kusudi maalum la shirika hili katika mpango wa Mungu.

HATUA YA TATU: Panga.

Unapojua sehemu yako katika kusudi la Mungu, lazima upange mpango wa kulitimiza. Unafanya hivyo kwa kuweka "malengo." Malengo ni mipango iliyoandikwa ambayo...

- Kuhusiana na kusudi la Mungu unalotaka kulitimiza.
- Eleza nini kifanyike.
- Tambua ni nani wa kuifanya.
- Weka tarehe ambayo itafanywa.
- Ikiwezekana, amua ni kiasi gani itagharimu. (Baadhi ya mipango inaweza kutekelezwa bila gharama mahususi za kifedha.)

Ni wazo nzuri kuandika mpango wako. Kila lengo linapaswa kuandikwa kwa njia ambayo unaweza kuamua ikiwa limekamilika au la.

HATUA YA NNE: Endelea.

Biblia inafundisha wazi kwamba imani bila matendo imekufa (Yakobo sura ya 2). Hii ina maana kwamba maombi, imani, na hata kupanga hakutakuwa na ufanisi bila matendo. Kupanga ni kwa madhumuni ya utekelezaji, si kwa ajili ya kupanga yenyewe. Ni lazima ufanye kazi ili kutimiza malengo uliyojiwekea. Malengo lazima yawasilishwe kwa wengine ambao watafanya kazi na wewe. Watu lazima wafunzwe katika stadi zinazohitajika, kuhamasishwa, kupangwa na kuelekezwa ili kutimiza malengo.

Sisi ni vyombo vya Mungu kutimiza makusudi yake:

Wala msitoe viungo vyenu kuwa silaha za dhuluma kwa dhambi; bali jitoeni wenyewe kwa Mungu kama walio hai baada ya kufa, na viungo vyenu kwa Mungu kuwa silaha za haki. (Warumi 6:13)

Kama vile imani bila matendo imekufa, ndivyo pia kupanga bila matendo.

HATUA YA TANO: Kamilisha.

Yesu alipowatuma wanafunzi wake kuhudumu, walirudi na kuripoti matokeo. Yesu alitathmini jitihada zao za huduma. Tathmini ni muhimu kwa huduma yenye mafanikio. Unapotathmini unachunguza kitu kwa makini ili kujua thamani yake.

Unapotathmini malengo, unaamua thamani yayo katika kutimiza makusudi ya Mungu. Unasoma matokeo ya huduma yako ili kubaini kama ulifanikisha mipango uliyopanga. Unatathmini jinsi ulivyofanikiwa na jinsi ulivyofeli. Kisha unakamilisha mipango. Unazingatia kwa maombi matokeo ya tathmini yako ili kufanya mipango zaidi.

Kusudi lako litaendelea kuwa sawa, lakini mipango ya kufikia lengo hilo itabadilika. Mazingira yatabadilika na lazima urekebishe mipango yako. Ni lazima pia uondoe malengo ambayo hayakuchangia kutimiza makusudi ya Mungu na kuweka malengo mapya na kuyafanyia kazi.

Kusudi lako litabaki vile vile, lakini utarudia hatua zingine nne za mzunguko wa kupanga tena na tena unapofanya kazi ili kutimiza kusudi la Mungu: Tayarisha, panga, endelea, kamilifu.

Daima kumbuka kusudi lako. Kusudi ni kama maono ya kiroho. Bila kusudi, utashindwa:

Mahali pasipo na maono, watu huangamia. (Mithali 29:18)

SOMO LA KUPANGO

Somo hili limetoa utangulizi mfupi tu wa somo la kupanga. Kozi inayofuata katika mfululizo wa Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "*Usimamizi Kwa Malengo*," inatoa maagizo ya kina juu ya somo hilo. Inakufundisha kusimamia kwa uaminifu kile ambacho Mungu amekabidhi kwa utunzaji wako wa kiroho.

Unaweza kusoma shamba la mavuno kuanzia sasa hadi Yesu atakapokuja, lakini usipokuwa na mpango wa mavuno na kutimiza mpango huo, mashamba hayatavunwa kamwe.

KUJIPIMA

1. Andika Mstari muhimu kutoka kwa kumbukumbu.

---

2. Bainisha neno "kusudi."

---

3. Bainisha neno "mpango."

---

4. Malengo ni nini?

---

5. Ni mifano gani miwili ya asili iliyotolewa na Yesu ili kuonyesha jinsi waamini wanavyopaswa kuathiri mazingira?

---

6. Orodhesha hatua tano za mkakati wa kupanga zilizotolewa katika somo hili.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Jifunze maisha ya baadhi ya viongozi wakuu katika Biblia. Je, waliathirije mazingira yao?

Kwa mifano, fikiria maisha ya Yusufu, Musa, Esta, Danieli, Nehemia, Ezra, na manabii wengine, waamuzi, na wafalme wa Agano la Kale.

Jifunze maisha ya Yesu na jinsi yalivyoathiri mazingira. Stefano, Paulo, na Petro ni mifano mingine ya kujifunza.

2. Jifunze zaidi kuhusu Yesu na waumini kama nuru za ulimwengu:

Mathayo 4:16; 5:14-16; 6:22-23

Luka 1:79; 2:32; 8:16; 11:33; 12:35; 15:8

Wafilipi 2:5

Yohana 1:4-9; 3:19-21; 5:35; 8:12; 9:5; 11:9-10; 12:35-46

Warumi 13:12

Waefeso 5:8

I Wathesalonike 5:5

1 Petro 2:9

2 Petro 1:19

I Yohana 1:5-7; 2:8-10

Ufunuo 21:23

Jiulize: Je, ninaathirije mazingira yangu kama nyepesi?

3. Jifunze zaidi kuhusu waumini kuwa kama chumvi ulimwenguni:

Mathayo 5:13

Marko 9:50

Luka 14:34

Wakolosai 4:6

Jiulize: Je, ninaathirije mazingira yangu kama chumvi?

4. Endelea na somo lako la kupanga na kozi ya Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime, "Usimamizi Kwa Malengo," ambayo ni kozi ya mwisho katika moduli ya somo ya "Kupanga".

NYONGEZA

VYANZO VYA HABARI

Hapa kuna vyanzo vingine vya habari vya kufanya uchambuzi wa mazingira. Vyanzo vyote vinaweza kukosa kupatikana au kutumika kwa kila utafiti, lakini tumia vile vinavyotumika. Vyanzo vya habari ni pamoja na:

- Kijiji, ukoo, tabaka, au viongozi wa kabila
- Maafisa wa serikali
- Viongozi wa dini/wamisionari/mabaraza ya wizara
- Baraza la makanisa
- Makao makuu ya madhehebu mbalimbali ya dini
- Idara ya serikali ya au wizara ya dini
- Walimu (walimu, maprofesa, nk)
- Ukumbi wa jiji
- Ofisi ya kugawa maeneo
- Idara ya mipango miji
- Idara ya ujenzi
- Makampuni ya huduma
- Chumba cha Biashara
- Bodi ya biashara
- Ofisi ya wilaya ya shule
- Bodi za mali isiyohamishika
- Watengenezaji wa mradi wa nyumba
- Ofisi ya gazeti
- Ofisi ya usafiri au wageni
- Ripoti za sensa au idadi ya watu
- Kampuni ya simu
- Saraka ya simu ya ndani
- Ofisi za redio na/au televisheni
- Kampuni za usafirishaji
- Maktaba
- Idara za kumbukumbu za serikali, masomo juu ya kazi, rangi, dini
- Wakazi wa ndani
- Makumbusho ya kihistoria na kitamaduni

MFANO WA MAHOJIANO

Hapa kuna maswali ya mfano ya kuuliza viongozi mbalimbali. Sio yote yatatumika kwa kila uchanganuzi, lakini tumia maswali yanayohusika. Lazima pia uongeze maswali mengine ambayo yanatumika kwa utafiti mahususi unaofanya. Maswali haya ni mifano tu kwako kufuata:

MASWALI YA KUWAULIZA VIONGOZI WOTE:

1. Jina lako ni nani?
2. Nini nafasi yako katika hili _____ (kijiji, jiji, kabila, tabaka, jimbo, taifa, eneo, n.k.)?
3. Je, unaona matatizo au mahitaji gani makubwa ya watu?
4. Je, watu wako wazi kiasi gani kwa mabadiliko ya kidini?
5. Je, kuna kanuni zozote za serikali zinazoathiri kazi ya uinjilisti hapa?
6. Je, una taarifa kuhusu idadi ya watu, viwango vya elimu, na dini kwa _____ (kijiji, jiji, kabila, tabaka, jimbo, taifa, eneo n.k.)?
7. Lugha kuu inayozungumzwa ni ipi?
8. Ni lugha gani nyingine zinazozungumzwa na watu?
9. Kiwango cha kujua kusoma na kuandika ni kipi?

MASWALI KWA VIONGOZI WA SERIKALI NA JUMUIYA:

Rejelea maswali katika sehemu za athari za kijiografia, kitamaduni, kijamii na nje katika uchanganuzi wako. Wanaweza kukusaidia kwa mengi ya maswali haya.

MASWALI KWA VIONGOZI WA KIKRISTO:

1. Umehudumu hapa kwa muda gani?
2. Je, umefaulu vipi katika huduma?
3. Umeshindwa vipi au unadhani ni wapi unahitaji kuboresha?
4. Je, kuna makundi ya watu ambayo huyafikii? Ikiwa ndivyo, ni nani, wapi, lugha wanayozungumza?
5. Je, kuna idadi ya kutosha ya makanisa ya kweli ya Biblia au kuna haja ya zaidi?
6. Unafanya huduma ya aina gani hapa?

7. Je, unahusishwa na dhehebu gani?
8. Je, kuna uhitaji wa fasihi ya Kikristo?
9. Ni aina gani za taasisi za mafunzo ya Kikristo zilizopo hapa?
10. Tumia sehemu ya uchanganuzi ya "kiroho" ya kila uchanganuzi katika kozi hii. Waombe wakusaidie kukamilisha sehemu hii ya uchanganuzi.
11. Eleza makusudi yako ya kiroho katika eneo hili na uulize jinsi unavyoweza kushirikiana na misheni yao.
12. Uliza maoni yao: Je, huu ni wakati wa kupanda kiroho au kuvuna katika eneo hili?
13. Je, watu wana mtazamo gani kuhusu huduma yako hapa?

MFANO WA TAARIFA YA MADHUMUNI

Umuhimu wa taarifa ya madhumuni ya huduma ulijadiliwa katika kozi hii. Hapa kuna sampuli ya taarifa ya madhumuni ya Mtandao wa Kimataifa wa Harvestime:

Ilikuwa ni juu ya mashamba ya mavuno ya kiroho ya ulimwengu ambapo Yesu Kristo alikazia uangalifu wa wanafunzi Wake kila mara:

Je, ninyi hamsemi, Bado miezi minne, ndipo yajapo mavuno? Tazama, nawaambia, Inueni macho yenu, mkatazame mashamba; kwa maana ni nyeupe tayari kuvunwa. (Yohana 4:35)

Changamoto iliyotolewa na Bwana wetu ni kwa watenda kazi, wanaume kwa wanawake wanaojua jinsi ya kuvuna mashamba ya kiroho ya ulimwengu kwa ajili ya Ufalme wa Mungu. Ni kwa kusudi hili ambapo Mtandao wa Kimataifa wa Harvestime umejitolea, kuajiri, kutoa mafunzo, kuhamasisha, na kuhamasisha mtandao wa wavunaji wa kimataifa wenye uwezo wa:

1. Maombezi kwa ajili ya mavuno ya kiroho ya kimataifa:

Mavuno kweli ni mengi, lakini watenda kazi ni wachache; Basi mwombeni Bwana wa mavuno kwamba apeleke watenda kazi katika mavuno yake. (Mathayo 9:37-38)

2. Ufafanuzi wa kanuni za mavuno ya kiroho:

Na mambo yale uliyoyasikia kwangu mbele ya mashahidi wengi, hayo uwakabidhi watu waaminifu watakaofaa kuwafundisha na wengine. (2 Timotheo 2:2)

3. Onyesho la kanuni za mavuno ya kiroho:

Na neno langu na kuhubiri kwangu hakukuwa kwa maneno ya hekima yenye kuvutia akili ya watu, bali kwa dalili za Roho na za nguvu; ili imani yenu isiwe katika hekima ya wanadamu, bali katika nguvu za Mungu. (1 Wakorintho 2:4-5)

4. Mawasiliano ya uharaka wa agizo la mavuno ya kiroho duniani kote:

Mavuno yamepita, wakati wa hari umekwisha, wala hatujaokoka. (Yeremia 8:20)

5. Kuhamasishwa kwa washiriki wa mwili wa Kristo ili kuvuna mashamba waliyoteuliwa ulimwenguni kote; mavuno ya wakati wa mwisho:

...Anatuwekea majuma yaliyoamriwa ya mavuno. (Yeremia 5:24)

MAJIBU YA KUJIPIMA

SURA YA KWANZA:

1. Mungu akaona ya kuwa maovu ya mwanadamu ni makubwa duniani, na kwamba kila kusudi analowaza moyoni mwake ni baya tu sikuzote. (Mwanzo 6:5)
2. "Mazingira" yanajumuisha mambo ya kimwili, kijamii, kitamaduni na kiroho ambayo yanamzunguka mtu. Inajumuisha sehemu zote za jamii ambamo mtu anaishi, anafanya kazi, na anahudumu.
3. Mazingira ya kwanza ya mwanadamu yalikuwa bustani ya Edeni. Ilikuwa ni mazingira mazuri na kamilifu.
4. Mazingira ya sasa ya ulimwengu ni ya mwanadamu mwenye dhambi katika ulimwengu wenye dhambi ambamo Shetani angali anatenda.
5. Dhambi ilisababisha mabadiliko katika mazingira.
6. Maadui watatu wa dunia, mwili, na shetani wanafanya kazi.
7. Mungu alimtuma Yesu kufa kwa ajili ya dhambi za wanadamu wote. Yeyote anayemwamini Yesu na kutubu dhambi ataokolewa na kifo cha kiroho (kutengwa na Mungu milele) na matokeo ya milele ya kifo cha kimwili. Mungu pia ana mipango ya kuharibu ulimwengu huu mwovu wa sasa na kuunda ulimwengu mpya.
8. Huduma inafanywa katika mazingira ya dunia ambayo kimsingi ni maovu. Lakini kuna mazingira mengi tofauti katika ulimwengu huu. Vile vile wanadamu wote wanaathiriwa na mazingira mabaya ya ulimwengu kwa ujumla, wao pia huathiriwa na mazingira maalum wanamoishi. Unapoelewa mazingira yao mahususi unaweza kuwa na ufanisi zaidi katika kuwasilisha ujumbe wa Injili.

SURA YA PILI:

1. Kwa maana kila kitu kilichozaliwa na Mungu huushinda ulimwengu; na huku ndiko kushinda kuushindako ulimwengu, hiyo imani yetu. (1 Yohana 5:4)
2. Uchambuzi wa mazingira ni uchunguzi wa kina wa mazingira mahususi ikijumuisha mambo ya kimwili, kijamii, kitamaduni na kiroho.
3. Aina za uchanganuzi wa mazingira ambao utasoma katika kozi hii ni pamoja na zifuatazo:

-Binafsi -Taifa

-Makundi ya watu -Mkoa

-Maeneo -Shirika la Kikristo lililopo

4. Tazama sababu saba kwa nini uchambuzi wa mazingira ni muhimu zilizoordheshwa katika Sura ya Pili.

5. Hatari sita za kuepukwa katika uchambuzi wa mazingira:

-Usiyachambue mambo kwa jicho la kawaida pekee.

-Usipitwe na ukubwa wa kazi.

-Usiathiriwe na ripoti mbaya.

-Usiwe na hofu na ukafiri.

-Usikusanye ukweli kwa ajili ya ukweli tu.

-Usizingatie IF, bali zaidi JINSI GANI.

SURA YA TATU:

Hakuna mtihani.

SURA YA NNE:

Hakuna mtihani

SURA YA TANO:

1. Jijaribuni ninyi wenyewe kwamba mmekuwa katika imani; jithibitisheni wenyewe...
(2Wakorintho 13:5)

2. Uchunguzi wa kibinafsi wa mazingira ni utafiti wa mazingira yako mwenyewe.

3. Uchambuzi wa kibinafsi wa mazingira unajumuisha uchanganuzi wa kila eneo la maisha yako ikijumuisha mahusiano yako na mazingira yako ya kimwili, kielimu, kifedha na kiroho.

4. Hapa kuna madhumuni ya uchambuzi wa kibinafsi:

-Kuamua hali yako ya kiroho.

-Kutambua udhaifu wako wa kiroho.

-Kutambua nguvu zako za kiroho.

-Kutambua karama zako za kiroho.

-Kugundua nafasi yako ya huduma katika Mwili wa Kristo.

-Kutengeneza mpango wa kutimiza huduma yako.

SURA YA SITA:

1. Wala hakuna kiumbe kisichokuwa wazi mbele zake; lakini vitu vyote vi uchi na kufunuliwa machoni pake yeye aliye na mambo yetu. (Waebrania 4:13)

2. Kundi la watu ni kundi lolote la watu ambapo ndoa na maisha ya karibu hufanyika ndani ya jamii pekee. Kwa mfano, kikundi cha watu ni kabila, tabaka, ukoo au ukoo maalum.
3. Unazisoma kijamii, kitamaduni, na kiroho. Pia unachambua nguvu za nje kutoka nje ya kundi lao zinazoathiri kukubali kwao Injili.
4. Uchanganuzi wa kikundi cha watu unabainisha watu wanavyopaswa kufikiwa na Injili, jinsi walivyo, ni nani anayepaswa kuwafikia, na njia ambazo wanaweza kufikiwa vizuri zaidi.
5. Kama hukufanya uchanganuzi wa kikundi cha watu ulipokuwa ukisoma somo hili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na somo hili.
6. Ikiwa hukufanya mpango wa kufikia kikundi ulichosoma na Injili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na somo hili.

SURA YA SABA:

1. Ondoka, ukatembe katika nchi katika urefu wake, na upana wake; kwa maana nitakupa wewe. (Mwanzo 13:17)
2. Kwa madhumuni ya utafiti huu, eneo linafanuliwa kama sehemu mahususi ya nchi iliyoamuliwa na mistari ya kijiografia, kiisimu, kitamaduni au kisiasa.
3. Unachambua kwa kina eneo maalum ndani ya taifa. Unaamua vipengele vya kisiasa, kijiografia, lugha na kitamaduni vinavyoifanya kuwa eneo tofauti. Unachambua hali yake ya kiroho. Pia unachambua nguvu za nje kutoka nje ya eneo ambazo zinaweza kuathiri kukubalika kwa Injili.
4. Uchambuzi wa eneo unabainisha makundi ya watu yalivyo katika eneo hilo, yanafanana nini, eneo lilivyo, nani anapaswa kufika eneo hilo, na mbinu za kutumia katika kulifikia kwa Injili, na kuamua nafasi yako katika Mpango wa Mungu kufika eneo hili.
5. Kama hukufanya uchambuzi wa eneo uliposoma somo hili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na somo hili.
6. Ikiwa hukufanya mpango wa kufika eneo ulilosoma kwa Injili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na somo hili.

SURA YA NANE:

1. Na kwamba mataifa yote watahubiriwa kwa jina lake habari ya toba na ondoleo la dhambi, kuanzia Yerusalemu. (Luka 24:47)
2. Taifa linaundwa na watu waliounganishwa na mfumo mmoja wa kisiasa. Ni eneo ambalo limewekewa mipaka ya kitaifa.

3. Unapolichambua taifa unalisoma kwa undani ili kubaini mambo ya kisiasa, kijiografia, lugha, kitamaduni, kiroho na nguvu za nje zinazoweza kuathiri kuenea kwa Injili katika taifa zima.
4. Uchambuzi wa taifa unafanywa ili kujua ni makundi ya watu gani katika taifa, ambayo yamefikwa na Injili, makundi haya yana uhusiano gani, taifa likoje, ni nani anapaswa kulifikia taifa hili kwa Injili; jinsi gani inapaswa kufanywa, na kugundua nafasi yako katika mpango wa Mungu kwa ajili ya taifa hili.
5. Kama hukufanya uchambuzi wa taifa ulipokuwa ukisoma somo hili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na somo hili.
6. Ikiwa hukufanya mpango wa kufikia taifa ulilosoma kwa Injili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na somo hili.

SURA YA TISA:

1. Akawaambia, Enendeni ulimwenguni mwote, mkaihubiri Injili kwa kila kiumbe. (Marko 16:15)
2. Kwa madhumuni ya utafiti huu, eneo ni sehemu ya ulimwengu inayoundwa na mataifa kadhaa yanayokaribiana kijiografia na sawa kiisimu, kitamaduni, kidini, au kisiasa.
3. Unapochambua eneo unalisoma kwa undani ili kubaini mambo ya kisiasa, kijiografia, lugha, kitamaduni, kiroho na nguvu za nje ambazo zinaweza kuathiri kuenea kwa Injili katika eneo lote.
4. Uchambuzi wa eneo hufanywa ili kubaini ni mataifa gani yaliyo katika eneo fulani, mataifa haya yana uhusiano gani, eneo hilo likoje, nani anapaswa kulifikia, na jinsi linapaswa kufikiwa. Kusudi ni kutambua jukumu lako katika kufikia eneo na kukusaidia kuunda mpango wa kuifikia kwa Injili.
5. Kama hukufanya uchambuzi wa eneo uliposoma somo hili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na utafiti huu.
6. Ikiwa hukufanya mpango wa kufika eneo ulilosoma kwa Injili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na somo hili.

SURA YA KUMI:

1. Yeye aliye na sikio, na alisikie neno hili ambalo Roho ayaambia makanisa. (Ufunuo 2:29)
2. Madhumuni ya kuchanganua shirika la Kikristo ni:

-Kutambua kusudi la shirika, sehemu yake ya kipekee katika kutimiza agizo la Kanisa la kueneza Injili.

- Kuamua ufanisi wa sasa wa shirika. Je, kwa sasa inatimiza kusudi lake vizuri kiasi gani? Je, inafanikiwa vipi? Inashindikana vipi?

-Kupanga mipango ya shirika ili kutimiza kwa ufanisi zaidi kusudi lake lililopewa na Mungu.

3. Uchambuzi wa shirika lililopo ni pamoja na kusoma madhumuni yake, mipango, nguvu, udhaifu, mazingira, rasilimali na programu.
4. Ikiwa hukufanya uchambuzi wa shirika la Kikristo uliposoma somo hili, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na somo hili.
5. Ikiwa hukufanya mpango wa kutumia matokeo ya uchanganuzi wako, tafadhali fanya hivyo kabla ya kuendelea na utafiti huu.

SURA YA KUMI NA MOJA:

1. Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji uliowekwa juu ya mlima hauwezi kusitirika. (Mathayo 5:14)
2. Kusudi ni kile unachotaka kufikia. Ni matokeo ya mwisho, lengo ambalo unafanyia kazi.
3. Mpango ni njia au njia ya kufikia malengo.
4. Malengo ni kauli za jinsi utakavyofanikisha kusudi lako.
5. Mwanga na chumvi.
6. -Jitayarishe
-Amua kusudi lako
-Mpango
-Endelea
-Kamilifu